

Sytuacja społeczno-gospodarcza Kielc w latach 2015-2020

Socio-economic situation of Kielce in the years 2015-2020

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Kielcach. Świętokrzyski Ośrodek Badań Regionalnych

Statistical Office in Kielce. Świętokrzyskie Centre for Regional Surveys

pod kierunkiem

supervised by

Agnieszka Piotrowska-Piątek

Zespół autorski

Editorial team

Dominik Górski, Ewa Morąg, Mateusz Orzechowski, Olga Szymocha, Sylwia Świtoń

Prace redakcyjne

Editorial work

Aneta Królik

Tłumaczenie

Translation

Mateusz Orzechowski, Olga Szymocha

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Aneta Łyżwa

ISSN 2720-3964

Publikacja dostępna na stronie

Publications available on website

<http://kielce.stat.gov.pl/>

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła

When publishing Statistical Office data — please indicate the source

Przedmowa

Przekazuję Państwu kolejną edycję publikacji pt. „Sytuacja społeczno-gospodarcza Kielc w latach 2015-2020”.

Opracowanie zawiera obszerny zestaw informacji charakteryzujących funkcjonowanie miasta i warunki życia jego mieszkańców na przestrzeni lat 2015-2020. Komentarz analityczny podzielony został na cztery działy tematyczne i wzbogacony ilustracją graficzną w formie wykresów oraz tablicami, w których przedstawiono szczegółowe dane statystyczne. Całość uzupełniają uwagi metodologiczne zamieszczone w każdym dziale. Układ opracowania oraz sposób prezentacji danych wynika z dążenia do możliwie najpełniejszego przedstawienia złożonych i wielowymiarowych zjawisk opisujących sytuację społeczno-gospodarczą stolicy województwa świętokrzyskiego.

Opracowując informacje korzystano z danych pochodzących z badań statystyki publicznej, jak również ze źródeł pozastatystycznych.

Mam nadzieję, że publikacja stanie się źródłem interesujących informacji dla wszystkich odbiorców.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Kielcach

dr hab. Agnieszka Piotrowska-Piątek

Kielce, grudzień 2021 r.

Preface

I present You the next edition of the publication 'Socio-economic situation of Kielce in the years 2015-2020'.

The elaboration includes the wide range of information characterizing functioning of the city and living conditions of its residents in the years 2015-2020. The analytic commentary was divided into four thematic divisions and enriched by the graphical illustration in the form of charts and tables in which the detailed statistical data were presented. The whole is supplemented by methodological notes placed in every division. The arrangement of the elaboration as well as of way of data presentation results from aspiration to present complex and multidimensional phenomena illustrating socio-demographic situation of the capital of the świętokrzyskie voivodship in the most complete manner.

When compiling information, data from surveys of public statistics as well non-statistical sources were used.

I hope that the publication will become the source for interesting information for every recipient.

Director
of the Statistical Office
in Kielce

Agnieszka Piotrowska-Piątek, Ph.D.

Kielce, December 2021

Spis treści

Contents

	Str. Page
Przedmowa	3
Preface	4
Objaśnienia znaków umownych	11
Symbols	11
Ważniejsze skróty	11
Major abbreviations.	11
Skróty i pełne nazwy sekcji PKD stosowane w publikacji	12
Abbreviations and full names NACE Rev. 2 sections used in the publication	12
Synteza	13
Executive summary	17
Rozdział 1 Potencjał demograficzny	21
Chapter 1 Demographic potential.	21
1.1. Stan i struktura ludności	21
1.1. State and structure of population.	21
1.2. Ruch naturalny.	29
1.2. Vital statistics.	29
1.3. Migracje	32
1.3. Migration	32
1.4. Prognoza ludności do 2050 r..	37
1.4. Population projection to 2050.	37
Rozdział 2 Zasoby pracy	40
Chapter 2 Labour market resources.	40
2.1. Pracujący	40
2.1. Employed persons	40
2.2. Przeciętne zatrudnienie	47
2.2. Average paid employment	47
2.3. Przeciętne wynagrodzenia brutto	50
2.3. Average monthly gross wages and salaries.	50
2.4. Bezrobotni zarejestrowani	52
2.4. Registered unemployed persons	52
Rozdział 3 Warunki życia.	58
Chapter 3 Living conditions.	58
3.1. Warunki mieszkaniowe	58
3.1. Housing conditions.	58
3.1.1. Zasoby mieszkaniowe	58
3.1.1. Dwelling stocks	58
3.1.2. Mieszkania oddane do użytkowania	61
3.1.2. Dwellings completed	61
3.2. Infrastruktura techniczna	67
3.2. Technical infrastructure	67

	Str. Page
3.2.1. Infrastruktura komunalna	67
3.2.1. Municipal infrastructure	67
3.2.2. Infrastruktura drogowa.	75
3.2.2. Road infrastructure	75
3.3. Ochrona zdrowia	77
3.3. Health care	77
3.4. Pomoc społeczna i wspieranie rodzin	86
3.4. Social assistance and family support.	86
3.5. Kultura.	92
3.5. Culture.	92
Rozdział 4 Kondycja gospodarcza.	98
Chapter 4 Economic condition.	98
4.1. Podmioty gospodarki narodowej.	98
4.1. Entities of the national economy	98
4.2. Finanse, nakłady inwestycyjne i środki trwałe przedsiębiorstw	101
4.2. Finances, investment outlays and fixed assets of enterprises.	101
4.3. Budżet miasta	104
4.3. City budget	104
4.3.1. Dochody budżetu miasta	104
4.3.1. Revenue of city budget.	104
4.3.2. Wydatki budżetu miasta	106
4.3.2. Expenditure of city budget	106
4.4. Projekty dofinansowane z UE z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności	107
4.4. Projects co-financed by the EU from structural funds and the Cohesion Fund.	107
4.5. Turystyka	115
4.5. Tourism	115

Spis tablic

List of tables

	Str. Page
Tablica 1. Ludność	22
Table 1. Population	22
Tablica 2. Ludność według ekonomicznych grup wieku	25
Table 2. Population by economic age groups.	25
Tablica 3. Dzieci i młodzież	26
Table 3. Children and youth	26
Tablica 4. Ruch naturalny	29
Table 4. Vital statistics	29
Tablica 5. Płodność	31
Table 5. Fertility	31

	Str. Page
Tablica 6. Współczynniki reprodukcji	31
Table 6. Population reproduction rates	31
Tablica 7. Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały	33
Table 7. Internal and international migration of population for permanent residence	33
Tablica 8. Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały	34
Table 8. Internal migration of population for permanent residence	34
Tablica 9. Saldo migracji wewnętrznych ludności na pobyt stały według płci i grup wieku	36
Table 9. Internal migration of population for permanent residence by sex and age groups.	36
Tablica 10. Migracje czasowe ludności	37
Table 10. Temporary migration of population	37
Tablica 11. Pracujący według rodzaju działalności	41
Table 11. Employed persons by kind of activity.	41
Tablica 12. Pracujący według rodzaju działalności w przeliczeniu na 1000 ludności	43
Table 12. Employed persons by kind of activity calculated per 1,000 population	43
Tablica 13. Przeciętne zatrudnienie	48
Table 13. Average paid employment	48
Tablica 14. Przeciętne wynagrodzenie brutto	51
Table 14. Average monthly gross wages and salaries	51
Tablica 15. Bezrobocie rejestrowane.	54
Table 15. Registered unemployment	54
Tablica 16. Zasoby mieszkaniowe	59
Table 16. Dwelling stocks.	59
Tablica 17. Mieszkania według form własności	60
Table 17. Dwellings by type of ownership	60
Tablica 18. Mieszkania oddane do użytkowania	62
Table 18. Dwellings completed	62
Tablica 19. Nowe budynki mieszkalne oddane do użytkowania	65
Table 19. New residential buildings completed.	65
Tablica 20. Nowe budynki mieszkalne oddane do użytkowania według liczby kondygnacji	67
Table 20. New residential buildings completed by number of storeys and number of dwellings	67
Tablica 21. Sieć wodociągowa.	68
Table 21. Water supply	68
Tablica 22. Sieć kanalizacyjna	70
Table 22. Sewage systems	70
Tablica 23. Infrastruktura gazowa	72
Table 23. Gas supply system.	72
Tablica 24. Odbiorcy oraz zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych	73
Table 24. Consumers and consumption of electricity in households	73
Tablica 25. Infrastruktura ciepłownicza.	74
Table 25. Heating transmission network	74
Tablica 26. Drogi publiczne	75
Table 26. Public roads.	75
Tablica 27. Projekty/zadania w zakresie komunikacji publicznej i infrastruktury drogowej w Kielcach dofinansowane ze środków UE w okresie programowania 2014-2020.	77
Table 27. Projects/tasks in the field of public transport and road infrastructure in Kielce co-financed from EU funds in 2014-2020 programming period	77

	Str. Page
Tablica 28. Placówki opieki zdrowotnej.	78
Table 28. Health care facilities.	78
Tablica 29. Struktura porad ambulatoryjnych według wieku pacjentów w 2020 r.	82
Table 29. The structure of out-patients consultations by age of patients in 2020	82
Tablica 30. Pomoc doraźna i ratownictwo medyczne.	83
Table 30. First aid and emergency medical services.	83
Tablica 31. Apteki ogólnodostępne	85
Table 31. Generally available pharmacies	85
Tablica 32. Stacjonarne placówki pomocy społecznej	86
Table 32. Stationary social welfare facilities	86
Tablica 33. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej	87
Table 33. Beneficiaries of social assistance at domicile	87
Tablica 34. Świadczenia wychowawcze „Rodzina 500+”	89
Table 34. Child-raising benefit "Family 500+"	89
Tablica 35. Żłobki i kluby dziecięce.	90
Table 35. Nurseries and children's clubs	90
Tablica 36. Biblioteki publiczne (z filiami)	93
Table 36. Public libraries (including branches)	93
Tablica 37. Źródła dofinansowania projektów/zadań w Kielcach w okresie programowania 2014-2020.110
Table 37. Sources of financing of projects/tasks in Kielce in 2014-2020 programming period.110
Tablica 38. Źródła dofinansowania programów operacyjnych w Kielcach w okresie programowania 2014-2020.111
Table 38. Sources of financing of operational programs in Kielce in 2014-2020 programming period111
Tablica 39. Wartość całkowita projektów/zadań oraz wartość dofinansowania ze środków UE projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014-2020 na terenie Kielc112
Table 39. The total project/task value and the additional EU financing value projects which are implemented based on the Partnership Agreement 2014-2020 in Kielce112

Spis wykresów

List of charts

	Str. Page
Wykres 1. Piramida wieku ludności w latach 2015 i 2020	24
Chart 1. Age pyramid of population in 2015 i 2020.	24
Wykres 2. Współczynniki obciążenia demograficznego	28
Chart 2. Demographic burden index	28
Wykres 3. Ruch naturalny	30
Chart 3. Vital statistics	30
Wykres 4. Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały	32
Chart 4. Internal and international migration of population for permanent residence	32

	Str. Page
Wykres 5. Piramida wieku ludności w latach 2020 i 2050.	38
Chart 5. Age pyramid of population in 2020 i 2050	38
Wykres 6. Prognozowane współczynniki obciążenia demograficznego	39
Chart 6. Projected demographic burden index.	39
Wykres 7. Pracujący	43
Chart 7. Employed persons	43
Wykres 8. Pracujący w przeliczeniu na 1000 ludności.	44
Chart 8. Employed persons calculated per 1,000 population	44
Wykres 9. Pracujący według płci	45
Chart 9. Employed persons by sex	45
Wykres 10. Pracujący według sektorów własności i rodzajów działalności w latach 2015 i 2020	45
Chart 10. Employed persons by ownerships sectors and kind of activity in 2015 and 2020	45
Wykres 11. Przeciętne zatrudnienie	47
Chart 11. Average paid employment	47
Wykres 12. Przeciętne zatrudnienie w przeliczeniu na 1000 ludności.	48
Chart 12. Average paid employment calculated per 1,000 population	48
Wykres 13. Przeciętne zatrudnienie według sekcji PKD 2007	49
Chart 13. Average paid employment by kind of activity	49
Wykres 14. Przeciętne wynagrodzenie brutto	50
Chart 14. Average monthly gross wages and salaries	50
Wykres 15. Bezrobocie rejestrowane	52
Chart 15. Registered unemployment	52
Wykres 16. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	53
Chart 16. Share of the registered unemployed persons in the population in the working age	53
Wykres 17. Bezrobotni zarejestrowani według wieku	55
Chart 17. Registered unemployed persons by age	55
Wykres 18. Bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia	55
Chart 18. Registered unemployed persons by educational level.	55
Wykres 19. Bezrobotni zarejestrowani według stażu pracy	56
Chart 19. Registered unemployed persons by work seniority.	56
Wykres 20. Bezrobotni zarejestrowani według czasu pozostawania bez pracy.	56
Chart 20. Registered unemployed persons by duration of unemployment	56
Wykres 21. Mieszkania oddane do użytkowania według form budownictwa.	64
Chart 21. Dwellings completed by forms of construction	64
Wykres 22. Mieszkania oddane do użytkowania	64
Chart 22. Dwellings completed.	64
Wykres 23. Ambulatoryjna opieka zdrowotna	81
Chart 23. Out-patient health care	81
Wykres 24. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej według kryterium dochodowego.	88
Chart 24. Beneficiaries of social assistance at domicile by income criterion	88
Wykres 25. Dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych	91
Chart 25. Children up to the age of 3 per 100 places in nurseries and children's clubs	91
Wykres 26. Odwiedzający placówki kultury na 1000 ludności	92
Chart 26. Visitors of cultural establishments per 1,000 population	92

	Str. Page
Wykres 27. Przedstawienia i koncerty oraz widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych	95
Chart 27. Performances and concerts, spectators and listeners in theatres and music institutions	95
Wykres 28. Liczba widzów na 1 seans w kinach stałych	96
Chart 28. Number of audience per screening at indoor cinemas	96
Wykres 29. Podmioty gospodarki narodowej	98
Chart 29. Entities of the national economy	98
Wykres 30. Podmioty gospodarki narodowej według formy prawnej w 2020 r.	99
Chart 30. Entities of the national economy by legal form in 2020	99
Wykres 31. Struktura podmiotów gospodarki narodowej	100
Chart 31. Structure of entities of the national economy	100
Wykres 32. Wartość nakładów inwestycyjnych	103
Chart 32. Investment outlays	103
Wykres 33. Struktura dochodów budżetu miasta	105
Chart 33. Structure of the city budget's revenue.	105
Wykres 34. Wynik budżetu miasta w relacji do dochodów	107
Chart 34. Result of the city budget in relation to revenue	107
Wykres 35. Obiekty hotelowe według kategorii	116
Chart 35. Hotel establishments by category.	116
Wykres 36. Turystyczne obiekty noclegowe (2015=100)	117
Chart 36. Tourist accommodation establishments (2015=100)	117

Spis map

List of maps

	Str. Page
Mapa 1. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2020 r.	53
Map 1. Registered unemployment rate in 2020.	53

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Zero: (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit
(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit
Kropka (.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless
Znak (Δ)	nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji categories of applied classification are presented in an abbreviated form
„W tym” „Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
zł zl	złoty zloty
tys. thousand	tysiąc thousand
mln	milion million
mld bn	miliard billion
m ²	metr kwadratowy square metre
m ³	metr sześcienny cubic metre
km ²	kilometr kwadratowy square kilometre
dam ³	dekametr sześcienny cubic decametre
kWh	kilowatogodzina kilowatt hour
GWh	gigawatogodzina gigawatt hour
TJ	teradžul terajoule
wol. vol	wolumin volume
p.proc.	punkt procentowy percentage point

Skróty i pełne nazwy sekcji PKD stosowane w publikacji

Abbreviations and full names NACE Rev. 2 sections used in the publication

Skrót Abbreviation	Pełna nazwa Full name
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych Electricity, gas, steam and conditioning supply
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami, rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją Water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Handel; naprawa pojazdów samochodowych Trade; repair of motor vehicles	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles
Zakwaterowanie i gastronomia Accommodation and catering	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi Accommodation and food service activities
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości Real estate activities
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca Administrative and support service activities

Synteza

Kielce, największe miasto i stolica województwa, stanowią jednostkę dominującą na tle województwa świętokrzyskiego, zarówno pod względem demograficznym, jak i gospodarczym. Kielce, jako miasto wojewódzkie, w naturalny sposób skupiają funkcje administracyjne, gospodarcze, edukacyjne oraz kulturalne regionu. W latach 2015-2020 ewoluował obraz Kielc – zarówno jego potencjał gospodarczy, jak i zachowania społeczne mieszkańców.

1. W kontekście pełnionych ról Kielce mają wiele do zaoferowania osobom pragnącym się kształcić i rozwijać zawodowo. Niemniej jednak Kielc, podobnie jak większości gmin województwa świętokrzyskiego (91 na 102), nie ominął proces depopulacji. Corocznie liczba mieszkańców Kielc zmniejszała się. Depopulacja stolicy województwa stanowi wynik niekorzystnego kształtowania się podstawowych czynników demograficznych, tj. ruchu naturalnego oraz migracji ludności na pobyt stały. Utrzymujący się w latach 2015-2020 ujemny przyrost naturalny w połączeniu z ubytkami migracyjnymi spowodował spadek liczby ludności Kielc o 2,3%, tj. o 4,6 tys. osób do 193,4 tys. osób.
2. Odnotowane zmiany ilościowe i strukturalne świadczą o niekorzystnych przeobrażeniach demograficznych populacji Kielc. Malejąca liczba urodzeń zapoczątkowała proces demograficznego starzenia się społeczeństwa. W latach 2015-2020 indeks starości demograficznej w mieście zwiększył się ze 142 do 166 osób. Tempo wzrostu wskaźnika było wysokie i w 2020 r. kształtował się on znacznie powyżej średniej w województwie (148). Mocno różnicowała go płeć. Wśród mężczyzn oscylował w granicach 109-127, podczas gdy wśród kobiet – 177-206. Konsekwencję starzenia się społeczeństwa stanowi rosnące obciążenie demograficzne. W Kielcach poziom ogólnego współczynnika obciążenia demograficznego zwiększył się z 64 w 2015 r. do 75 w 2020 r. (w tym samym okresie w województwie odnotowano wzrost z 61 do 68). Za wzrost ogólnego obciążenia demograficznego odpowiada zmiana proporcji między grupą osób w wieku poprodukcyjnym i produkcyjnym.
3. Lata 2015-2020 nie były jednorodne pod względem warunków gospodarowania, co znalazło odzwierciedlenie na rynku pracy. Lata 2015-2018 to okres korzystnych zmian. Z roku na rok notowano znaczący wzrost liczby pracujących w mieście (średnioroczna stopa wzrostu osiągnęła 1,98%). Rok 2019 przyniósł wyhamowanie korzystnych tendencji, a 2020 wyraźne pogorszenie skutkujące zmniejszeniem liczby pracujących (średnioroczna stopa ubytku wyniosła 4,58%). W efekcie liczebność populacji pracujących w Kielcach, odnotowana według stanu na 31 grudnia 2020 r., zwiększyła się o 0,9% w relacji do stanu z końca 2015 r. osiągając 76,1 tys. osób, a jej udział wśród pracujących w województwie zmniejszył się o 0,2 p.proc. do 19,6%. W mieście w 2020 r. na 1000 ludności przypadają 393 osoby pracujące, podczas gdy w województwie – 316 osób. W relacji do stanu odnotowanego w 2015 r. omawiany wskaźnik zwiększył się w mieście o 12 osób, a w województwie wzrósł o 13 osób. Kielce są ośrodkiem o charakterze usługowo-przemysłowym, przy czym według stanu odnotowanego na koniec 2020 r. sektor usługowy skupiał 74,3% pracujących, a przemysłowo-budowlany 23,9%. Ponadto funkcje jakie pełni miasto determinują wysoki udział pracujących w sektorze publicznym (ponad 1/3).
4. Efekty odnotowane na rynku pracy na przestrzeni lat 2015-2020, z wyłączeniem lat 2019-2020, świadczą o korzystnych zmianach. W 2019 r. odnotowano wyraźny spadek przeciętnego zatrudnienia, a w 2020 r. choć zatrudnienie wzrosło, to nie odzyskano poziomu z 2018 r. W efekcie w omawianym okresie przeciętne zatrudnienie w Kielcach zwiększyło się o 1,4% do 62,6 tys. osób (średnioroczna stopa wzrostu wyniosła 0,28%).
5. Na przestrzeni lat 2015-2020 w Kielcach odnotowano spadek liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych o 35,0% do 6,1 tys. osób, ponadto zmniejszył się udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym o 2,2 p.proc. do 5,5%. Wyniki te byłyby lepsze gdyby nie zahamowanie korzystnych tendencji w 2020 r. Choć stopa bezrobocia notowana w Kielcach należy do najniższych w województwie, to w mieście nadal brakuje miejsc pracy dla osób wykształconych, młodych wiekiem, o krótkim stażu pracy. Ponadto wydłużeniu uległ czas pozostawania bez pracy.
6. Niezależnie od wahań stanu zatrudnienia, w Kielcach obserwowany jest ciągły wzrost poziomu przeciętnych wynagrodzeń brutto (o 35,7% w latach 2015-2020, tj. z 3845,52 zł do 5218,61 zł).

Średnioroczna stopa wzrostu osiągnęła 6,30%, wobec 6,04% w województwie.

7. Posiadanie mieszkania jest jednym z podstawowych elementów życia każdego człowieka. Według stanu na 31 grudnia 2020 r. zasoby mieszkaniowe Kielc liczyły 87,9 tys. mieszkań i w stosunku do 2015 r. zwiększyły się o blisko 5 tys. Warunki mieszkaniowe w Kielcach z roku na rok są coraz lepsze. W latach 2015–2020 poprawie uległ wskaźnik liczby osób przypadających na jedno mieszkanie. W badanym okresie systematycznie rosła również przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania, a także poprawił się wskaźnik przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania przypadającej na jedną osobę.
8. W latach 2015–2020 w Kielcach oddano do użytkowania 6171 mieszkań. Spośród nich 98,2% znajdowało się w nowych budynkach mieszkalnych. W 2020 r. przekazano do użytkowania 1545 mieszkań, tj. o 8,5% więcej niż w 2019 r. i aż o 63,8% więcej niż w 2015 r. W poszczególnych latach badanego okresu zdecydowanie najwięcej mieszkań oddano w ramach budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem. W latach 2015–2020 wyposażenie mieszkań w wodociąg, kanalizację i centralne ogrzewanie było standardem. Wszystkie mieszkania oddane do użytkowania w tym okresie były wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne.
9. Wyposażenie w infrastrukturę techniczną jest jednym z podstawowych czynników kształtujących konkurencyjność regionów. Im wyższy jest poziom rozwoju infrastruktury technicznej, tym lepsze są warunki funkcjonowania i rozwoju gospodarki. Pod względem wyposażenia w infrastrukturę techniczną Kielce przodują w województwie świętokrzyskim. Na koniec 2020 r. z wodociągu korzystało 96,0% mieszkańców miasta, z kanalizacji – 90,3%, a z gazociągu – 83,3%. Mieszkańcy mieli powody do zadowolenia, ale jednocześnie osiągnięte wyniki sugerują, że w mieście jest jeszcze wiele inwestycji do zrealizowania, aby Kielce mogły rywalizować z najlepszymi ośrodkami miejskimi. Kielce prezentują się bardzo korzystnie na tle województwa świętokrzyskiego jeśli chodzi o wyposażenie w infrastrukturę drogową. Gęstość sieci dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni twardej osiągnęła w mieście na koniec 2020 r. 257,1 km na 100 km² powierzchni, a dróg o nawierzchni twardej ulepszonej 250,8 km, podczas gdy w województwie 110,2 km, a o nawierzchni twardej ulepszonej 98,6 km.
10. System opieki zdrowotnej zapewniał mieszkańcom Kielc świadczenia zdrowotne finansowane ze środków publicznych. Ważny szczebel w systemie ochrony zdrowia stanowi podstawowa opieka zdrowotna oraz ambulatoryjna opieka specjalistyczna. Od ich sprawności i skuteczności w ogromnym stopniu zależy efektywność całego procesu leczenia pacjenta i sprawność systemu opieki medycznej. W ambulatoryjnej opiece zdrowotnej na przestrzeni pięciu analizowanych lat liczba podmiotów wzrosła o 3,5%, co przełożyło się na wzrost dostępności do świadczeń w nich uzyskiwanych. Liczba mieszkańców przypadająca przeciętnie na 1 placówkę zmniejszyła się z 876 do 827, a liczba udzielonych porad do 2019 r. systematycznie wzrastała. W 2020 r. system opieki zdrowotnej zetknął się z poważnym wyzwaniem jakim był stan epidemii COVID-19. Część placówek medycznych ograniczyła dostęp do świadczeń zdrowotnych, co przełożyło się na mniejszą o 5,5% w porównaniu z 2015 r. ilość udzielonych porad. Wprowadzone zostały nowe, dotychczas niestosowane na taką skalę świadczenia w formie teleporad, które znalazły zastosowanie szczególnie w ramach podstawowej opieki zdrowotnej. W tej formie zrealizowanych było 26,2% porad w opiece podstawowej. Szpitale ogólne dysponowały 1,7 tys. łóżek, w których hospitalizowano o 23,1% mniej pacjentów niż w 2015 r. Mniej było także wyjazdów zespołów ratownictwa medycznego na miejsce zdarzenia (o 1,8%), a także mieszkańców, którym udzielono pomocy medycznej (o 2,1%).
11. Pomoc społeczna jest istotnym instrumentem polityki społecznej państwa przeznaczonym do wspierania osób i rodzin w przewyżnianiu trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. W 2020 r. w Kielcach ze środowiskowej pomocy społecznej korzystało 8,3 tys. osób, co stanowiło 12% ogółu osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w województwie. W latach 2015–2020 obserwowano systematyczne zmniejszanie się liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. W relacji do 2015 r. liczba beneficjentów zmniejszyła się o 35,6%. Zmniejszył się również odsetek beneficjentów pomocy społecznej wśród ogółu ludności, czyli zasięg korzystania z pomocy społecznej – z 6,5% w 2015 r. do 4,3% w 2020 r., choć skala spadku była znacznie niższa niż zanotowana w województwie. Nadal głównymi przyczynami udzielania pomocy były: długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność oraz ubóstwo.

Oprócz systemu pomocy społecznej wsparcie państwa realizowane jest także poprzez system świadczeń rodzinnych, wśród których podstawowe znaczenie mają wydatki na pomoc skierowaną do rodzin z dziećmi, czyli zasiłki rodzinne wraz z dodatkami. W 2020 r. w Kielcach z pomocy w postaci zasiłku rodzinnego (wraz z dodatkami) skorzystało 3,1 tys. rodzin (3,4 tys. w 2015 r.), a kwota wypłaconych zasiłków osiągnęła poziom 11,8 mln zł (mniej o 20,8% niż przed rokiem, ale o 6,1% więcej niż w 2015 r.).

W 2020 r. kontynuowano realizowanie, zapoczątkowanego w kwietniu 2016 r., rządowego programu „Rodzina 500 plus”. Świadczeniem wychowawczym w 2020 r. objęto w Kielcach przeciętnie 28,3 tys. dzieci do 18 lat, które przebywały w rodzinach naturalnych. W 2020 r. w Kielcach w ramach programu uruchomiono 175,1 mln zł, wobec 129,9 mln przed rokiem.

Kieleckie rodziny mogły również liczyć na pomoc państwa w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3, realizowaną przez działające na terenie miasta żłobki i kluby dziecięce. W Kielcach na przestrzeni lat 2015-2020 sytuacja w zakresie opieki instytucjonalnej nad dziećmi do lat 3 uległa poprawie. W porównaniu do 2015 r. przybyło łącznie 13 żłobków i klubów dziecięcych, a liczba miejsc zwiększyła się prawie dwukrotnie i w 2020 r. wyniosła 1,4 tys. Sukcesywnie z roku na rok rósł również odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach. Według stanu na koniec 2020 r. w Kielcach odsetek ten wyniósł 23,0%, wobec 15,8% w 2015 r. Wskaźnik ten był znacznie wyższy niż w województwie, gdzie w 2020 r. ukształtował się na poziomie 9,0%.

12. W 2020 r. sytuacja w obszarze kultury została silnie zdeterminowana przez pandemię COVID-19. Wprowadzone na terenie całego kraju ograniczenia przyczyniły się do znacznego zmniejszenia zakresu korzystania z dóbr kultury i dziedzictwa narodowego. Obserwowany w latach 2015-2019 na terenie Kielc wzrost zainteresowania ofertą placówek kultury został w 2020 r. wyraźnie zahamowany. Znacznemu ograniczeniu uległ w szczególności zakres działalności wystawienniczej (prowadzonej przez muzea i galerie sztuki), scenicznej (realizowanej przez działające na terenie miasta teatry i filharmonię) oraz działalności prowadzonej przez kina. W porównaniu z 2015 r. liczba zwiedzających kieleckie muzea zmniejszyła się o 85,2%, liczba widzów (słuchaczy) teatrów i instytucji muzycznych zmalała o 68,8%, a seanse w kinach obejrzało o 52,8% mniej widzów. Pogłębił się obserwowany od kilku lat spadek czytelnictwa. Liczba czytelników, w porównaniu do okresu sprzed 5 lat, zmniejszyła się prawie o 1/3. Ograniczona została także działalność centrum kultury, domów kultury i klubów. W zorganizowanych przez te instytucje w 2020 r. imprezach uczestniczyło łącznie o 65,2% mniej osób niż w 2015 r.
13. W analizowanym okresie liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w Kielcach podlegała wahaniom. Na koniec 2020 r. osiągnęła 29473 jednostek i była o 2,1% większa niż pięć lat wcześniej. Pomimo relatywnie niewielkiego wzrostu w przeliczeniu na 1000 mieszkańców pozostała znacznie wyższa niż średnio w województwie i w 2020 r. wyniosła 1524. Podobnie jak w latach poprzednich malała liczba podmiotów zajmujących się głównie handlem; naprawą pojazdów samochodowych. Sekcja ta w dalszym ciągu skupiała jednak największą liczbę podmiotów w Kielcach. W strukturze podmiotów wyraźnie zwiększył się natomiast udział firm specjalizujących się w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej.
14. Efektem znacznie większego spadku przychodów niż kosztów ich uzyskania w latach 2015-2020 było pogorszenie wyników finansowych. Wynik finansowy netto w 2020 r. ukształtował się na poziomie o 62,0% niższym niż pięć lat wcześniej. Odnotowano pogorszenie wskaźnika poziomu kosztów oraz rentowności brutto i netto. Słabsze wyniki finansowe przedsiębiorstw były w znacznym stopniu spowodowane bardzo dużym spadkiem przychodów z tytułu dywidend i udziałów w zyskach. W ramach podstawowej działalności firm odnotowano natomiast istotną poprawę. Wynik na sprzedaży w 2020 r. był w Kielcach ponad dwukrotnie większy niż pięć lat wcześniej. Zwiększyła się rentowność sprzedaży oraz wskaźniki płynności finansowej.
15. Na przestrzeni pięciu lat odnotowano spadek inwestycji o 12,2%. W największym stopniu przyczyniło się do tego znaczne zmniejszenie nakładów w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji. Duży spadek wystąpił także w transporcie i gospodarce magazynowej oraz w handlu; naprawie pojazdów samochodowych. W strukturze nakładów znacznie zwiększyło się natomiast znaczenie przetwórstwa przemysłowego.

16. Lata 2015-2020 charakteryzowały się systematycznym wzrostem dochodów miasta Kielce. W 2020 r. były one wyższe niż pięć lat wcześniej o 39,0%. Najważniejsze źródło finansowania stanowiły dochody własne. Ich udział w dochodach ogółem obniżył się jednak z 52,8% do 46,4%. Wydatki Kielc o 29,2% przekroczyły poziom z 2015 r. Efektem szybszego wzrostu dochodów niż wydatków było znaczne ograniczenie deficytu budżetowego.
17. Podobnie jak w poprzednich okresach programowania, tak w okresie 2014-2020, w mieście aktywnie aplikowano o środki z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE. Pozyskane dofinansowanie pozwoliło na podjęcie szeregu projektów wpisujących się w „Strategię rozwoju kraju 2020”. W okresie programowania 2014-2020, według stanu informacyjnego dostępnego w czerwcu 2021 r., łączna wartość projektów/zadań już zakończonych lub w fazie realizacji na terenie Kielc wyniosła 2408,6 mln zł, w tym wydatki kwalifikowalne stanowiły 2100,0 mln zł. Środki bezzwrotne pozyskane z funduszy UE na ich współfinansowanie stanowiły ok. 1654,2 mln zł, co oznacza że wydatki kwalifikowalne były dofinansowane w 78,8% funduszami UE.
18. Lata 2015-2019 to okres rozwoju turystyki w Kielcach. Zwiększała się zarówno baza noclegowa, jak i ruch turystyczny. Wybuch pandemii i związane z nią ograniczenia odwróciły te korzystne tendencje. W efekcie liczba turystów w 2020 r. była o 36,8% mniejsza niż przed pięcioma laty, a liczba udzielonych noclegów zmalała o 8,2%. W stosunku do 2015 r. w Kielcach przybyło natomiast miejsc noclegowych (o 52,4%).

Executive summary

Kielce, the largest city and the capital city of the voivodship, is the dominant unit in the świętokrzyskie voivodship, both in terms of demography and economy. Kielce, as the capital of the voivodship, naturally concentrates the administrative, economic, educational and cultural functions of the region. In 2015-2020, the image of Kielce evolved - both its economic potential and the social behaviour of its inhabitants.

1. In the context of the roles performed, it is obvious that Kielce has a lot to offer to persons who want to educate and develop professionally. Nevertheless, Kielce, like most communes of the świętokrzyskie voivodship (91 out of 102), did not miss the depopulation process. Every year, the number of inhabitants of Kielce decreased. The depopulation of the voivodship capital city is the result of unfavourable development of the basic demographic factors, i.e. vital statistics and migration of population for permanent residence. The negative natural increase in 2015-2020, combined with the migration losses, resulted in a decrease in the population of Kielce by 2.3%, i.e. by 4.6 thousand persons up to 193.4 thousand persons.
2. The noted quantitative and structural changes indicate unfavourable demographic changes in the population of Kielce. The decreasing number of births initiated the process of demographic aging of the society. In 2015-2020, index of demographic aging in the city increased from 142 to 166 persons. The rate of growth of the index was high and in 2020 it was much above the average for the voivodship (148). Gender strongly differentiated him. Among males it oscillated between 109-127, while among females - 177-206. A consequence of the aging of the society is the growing demographic burden. In Kielce, the level of the overall demographic burden index increased from 64 in 2015 to 75 in 2020 (in the same period, the voivodship recorded an increase from 61 to 68). The increase in the overall demographic burden index is caused by the change in the proportion between the group of persons in post-working age and working age.
3. The years 2015-2020 were not homogeneous in terms of economic activity conditions, which was reflected in the labour market. The years 2015-2018 are a period of favourable changes. From year to year, there was a significant increase in the number of persons working in the city (the average annual growth rate reached 1.98%). The year 2019 brought a slowdown in favourable trends, and in 2020 a marked deterioration resulting in a decrease in the number of employed persons (the average annual loss rate was 4.58%). As a result, the number of the working population in Kielce recorded as of December 31, 2020 increased by 0.9% compared to the end of 2015, reaching 76.1 thousand persons, and its share among the employed in the voivodship decreased by 0.2 percentage points up to 19.6%. In 2020, there were 393 working persons per 1,000 population in the city, while in the voivodship - 316 persons. In relation to the state recorded in 2015, the discussed indicator increased by 12 persons in the city, while in the voivodship it increased by 13 persons. Kielce is a service and industrial center, and as at the end of 2020, the service sector had 74.3% of employees, and the industrial and construction sector - 23.9%, moreover, the functions performed by the city determine a high share of employees in the public sector (over 1/3).
4. The effects recorded in the years 2015-2020, with the exception of 2019-2020, indicate favourable changes taking place on the labour market. It should be noticed that in 2019 there was a definite decrease in average paid employment, and in 2020, although employment increased, the level from 2018 was not recovered. As a result, in the discussed period, the average paid employment in Kielce increased by 1.4% to 62.6 thousand persons (the average annual growth rate was 0.28%).
5. Over the years 2015-2020 in Kielce there was a decrease in the number of registered unemployed persons by 35.0% to 6.1 thousand persons, moreover, the share of the unemployed persons in the working-age population decreased by 2.2 percentage points up to 5.5%. These results would have been better if the favourable trends had not been halted in 2020. Although the unemployment rate recorded in Kielce is one of the lowest in the voivodship, the city still lacks jobs for educated, young persons, with short work seniority. Moreover, the duration of unemployment was extended.
6. Regardless of fluctuations in employment, Kielce has seen a continuous increase in the level of average monthly gross wages and salaries (by 35.7% in 2015-2020, i.e. from 3845.52 PLN to 5218.61

PLN). The average annual growth rate reached 6.30% compared to 6.04% in the voivodship.

7. Possession of the dwelling is one of the basic elements of each person's life. As of 31 December 2020 dwelling stocks in Kielce amounted to 87.9 thousand dwellings and in comparison to 2015 increased by almost 5 thousand. Dwelling conditions in Kielce become better from one year to another. In the years 2015-2020 number of persons per dwelling improved. In the surveyed period an average useful floor space of the dwelling was also systematically growing and indicator of average useful floor space per capita improved.
8. In the years 2015–2020 in Kielce 6171 dwellings were completed. Among them 98.2% were in new residential buildings. In 2020, 1545 dwellings were completed, ie. by 8.5% more than in 2019 and by 63.8% more than in 2015. In respective years of the surveyed period by far the most dwellings were complete within construction for sale or rent. In the years 2015–2020 dwellings fitted with water supply and sewage systems as well as central heating were standard. All dwellings completed in that period were fitted with above mentioned technical sanitary installations.
9. Equipping with technical infrastructure is one of the basic factors influencing the competitiveness of regions. The higher the level of technical infrastructure development, the better the conditions for the functioning and development of the economy. In terms of equipping with technical infrastructure, Kielce is the leader in the świętokrzyskie voivodship. At the end of 2020, the water supply was used by 96.0% of the city's inhabitants, the sewage systems - 90.3%, and the gas pipeline - 83.3%. The inhabitants have reasons to be satisfied, but at the same time the results achieved suggest that there are still many investments to be made in the city, so that Kielce can compete with the best urban centres. Kielce presents very favourably compared to the świętokrzyskie voivodship in terms of road infrastructure. At the end of 2020, the density of the hard surface public district and communal roads in the city reached 257.1 km per 100 km² of the area, and 250.8 km of improved hard surface roads, while in the voivodship 110.2 km, compared to 98.6 km.
10. Protection of our health is one of the most important tasks which rest with public authorities and health care system provides health services financed by public funds to the citizens of Kielce. An important tier in health care system are primary health care as well as out-patient health care. The effectivity of the whole patient's treatment process as well as efficiency of the medical care system depends on their effectivity and efficiency. Over the course of five years number of units in out-patient health care increased by 3.5%, which translated into the rise of accessibility of services obtained in them. Number of residents per unit decreased from 876 to 827 and number of consultations provided increased systematically up to 2019. In 2020 health care system faced serious challenge which was the state of COVID-19 epidemic. Some medical units reduced the accessibility to health care services which translated into number of consultations fewer than in 2015 by 5.5%. New and not used so far on such a scale services in the form of remote consultations were introduced. They found use especially within primary health care. In this form 26.2% consultations was realized in primary health care. General hospitals had 1.7 thousand beds in which 23.1% fewer patients than in 2015 was hospitalized. Number of emergency rescue teams calls to the occurrence places was also fewer (by 1.8%) as well as persons who received health care benefits (by 2.1%).
11. Social welfare is a crucial instrument of social welfare policy of the state intended for supporting persons and families in overcoming difficult life situations, which they are unable to defeat with the use of their own powers, resources and possibilities. In 2020 in Kielce, 8.3 thousand persons used social assistance at domicile which accounted for 12% of total number of beneficiaries of social assistance at domicile in the voivodship. In the years 2015-2020 systematic decrease in number of beneficiaries of social assistance at domicile was observed. In relations to 2015 number of beneficiaries decreased by 35.6%. The share of beneficiaries in total population, i.e. scope of use of social assistance also decreased – from 6.5% in 2015 to 4.3% in 2020, but the scale of the drop was significantly lower than the one noted in the voivodship. Main reasons for providing assistance were: long term or serious illness, disability and poverty.

Apart from social welfare system support of the state is also realized by the system of family benefits among which expenditures on assistance dedicated to the families with children, i.e. family benefits with allowances are essential. In 2020 in Kielce 3.1 thousand families (3.4 thousand in 2015) benefited

from the assistance in the form of family benefit (with allowances) and the amount of the benefits paid reached 11.8 million PLN (by 20.8% less than the year before but by 6.1% more than in 2015).

In 2020, the realization of state Family 500 plus programme initiated in 2015 continued. In 2020, on average 28.3 thousand children up to 18 years which stayed in natural families were covered by child-raising benefit. In 2020, in Kielce within this programme 175.1 million PLN were launched (vs. 129.9 million PLN in the previous year).

Families in Kielce could also count on the state assistance in the scope of childcare for children up to the age of 3 realized in the city by nurseries and children club's. In Kielce in the years 2015-2020 situation in the scope of institutional care for children up to the age of 3 improved. In comparison to 2015 number of nurseries and children's clubs increased by 13 and number of places grew by almost twice and in 2020 amounted to 1.4 thousand. The share of children covered by care in nurseries increased successively year by year. As of end of 2020 in Kielce this share amounted to 23.0% vs. 15,8% in 2015. This indicator was significantly higher than in the voivodship where in 2020 reached the 9,0% level.

12. In 2020 the situation in the sphere of culture was strongly determined by the COVID-19 pandemic. Limits introduced in the whole country contributed to the decrease in the scope of the usage of culture and national heritage goods. The rise of interest in the offer of cultural facilities observed in Kielce in the years 2015-2019 was significantly inhibited in 2020. Significant reduction concerned especially the scope of exhibiting activity (conducted by museums and art galleries), performances (realized by theatres and philharmonic functioning in Kielce) as well as activity conducted by cinemas. In comparison to 2015 number of visitors in museums in Kielce decreased by 85.2%. Audience of theatres and musical institutions dropped by 68.8% and screenings were viewed by 58.2% fewer persons. The decrease in reading observed for a couple of years deepened. Number of readers dropped by almost 1/3 in comparison to the period of 5 years before. The activity of centre of culture, cultural centres and clubs was also reduced. In the events organized by these institutions in 2020 participated by 65.2% fewer persons than in 2015.
13. In the analysed period number of entities of the national economy fluctuated. At the end of 2020 it reached 29473 units and was by 2.1% higher than five years before. Despite relatively small growth per 1000 population, it remained significantly higher than the average in the voivodship and in 2020 it amounted to 1524. Similarly to the previous years number of entities dealing mainly with trade; repair of motor vehicles decreased. This section was still the biggest in Kielce. In the structure of entities number of enterprises specializing in professional, scientific and technical activities significantly increased.
14. The effect of much bigger drop of revenues than costs of obtaining them in the years 2015-2020 was worsening of financial results. Net financial result in 2020 evolved to the level by 62.0% lower than five years before. The worsening of cost level indicator as well as gross and net turnover profitability indicators was noted. Weaker financial results of enterprises was largely caused by the very big drop of revenues from dividends and shares in profits. However, within basic activity of enterprises significant improvement was noted. Result from sales in 2020 was in Kielce more than twice higher than five years before. The gross sales profitability indicator as well as financial liquidity indicators increased.
15. Over the course of five years the drop of investments by 12.2% was noted. It was mainly caused by significant decrease of outlays on water supply; sewerage, waste management and remediation activities. The big drop also occurred in transportation and storage as well as trade; repair of motor vehicles. However, in the structure of outlays the significance of manufacturing increased considerably.
16. Years 2015-2020 were characterized by the systematic growth of revenue of Kielce budget. In 2020 they were by 39.0% higher than five years before. The most important source of financing accounted for own revenue. However, their share in total revenue decreased from 52.8% to 46.4%. The expenditure of Kielce exceeded 2015 level by 29.2%. The faster growth of revenue than expenditure resulted in significant reduction of budgetary deficit.
17. As in the previous programming periods, in the period 2014-2020, the city actively applied for funds from the structural funds and the EU Cohesion Fund. The obtained funding made it possible to undertake a number of projects fulfilled the assumptions of "National Development Strategy 2020".

In the 2014-2020 programming period, according to the information available in June 2021, the total value of projects/ tasks already completed or under implementation in Kielce amounted to 2,408.6 million PLN, including eligible expenditure of 2,100.0 million PLN. Non-returnable funds obtained from EU funds for their co-financing amounted to approximately 1,654.2 million PLN, which means that 78.8% of eligible expenses were co-financed with EU funds.

18. Years 2015-2019 were the period of tourism development in Kielce. Both the accommodation base as well as tourist traffic increased. The outbreak of the pandemic and the limits connected with it reversed these favourable tendencies. As a result number of tourists in 2020 was by 36.8% lower than five years before and number of nights spent decreased by 8,2%. However, despite a drop in the last year of the analyzed period, in comparison to 2015 number of beds increased (by 52.4%).

Rozdział 1

Chapter 1

Potencjał demograficzny

Demographic potential

1.1. Stan i struktura ludności

1.1. State and structure of population

Kielce, jako stolica województwa świętokrzyskiego, w naturalny sposób skupiają funkcje administracyjne, gospodarcze, edukacyjne oraz kulturalne regionu. W kontekście pełnionych ról, Kielce mają wiele do zaoferowania osobom pragnącym się kształcić i rozwijać zawodowo, a przez to stanowią swoisty magnes przyciągający najbardziej przedsiębiorcze jednostki. Niemniej jednak, województwo świętokrzyskie jest regionem o wysokim odpływie migracyjnym i proces ten nie ominął większości jednostek samorządu terytorialnego (jst). Na przestrzeni lat 2015-2020 na 102 gminy, w 91 jst liczba ludności zmniejszyła się, w 10 jst wzrosła, a w 1 nie uległa zmianie. Kielce należały do grupy 91 gmin województwa, które odnotowały ubytek ludności.

W latach 2015-2020 intensywność depopulacji Kielc przebiegała ze zróżnicowanym nasileniem. Najmniejszy ubytek roczny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców odnotowano w 2016 r. (minus 1,7 osoby), a największy w 2020 r. (minus 7,4 osoby). Wielu mieszkańców emigrowało do pobliskich gmin, pobudzając lokalne gospodarki i tworząc tam nowe miejsca pracy. W wielu przypadkach okoliczne gminy stanowiły jedynie nowe miejsce zamieszkania, a miejscem pracy migrantów pozostały Kielce. Prognozy przewidują nasilenie niekorzystnych zjawisk, co doprowadzi w niedalekiej, z demograficznego punktu widzenia, przyszłości (ok. 15-20 lat) do jednej z wyższych w kraju depopulacji miasta.

Danych demograficznych dostarczają:

- bilanse stanu i struktury ludności na terenie gminy. Bilanse ludności sporządzane są dla okresów międzyspisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu:
 - zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych gmin i z zagranicy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych,
 - różnicy między liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące na terenie gminy a liczbą osób czasowo nieobecnych (zameldowania i wymeldowania na pobyt czasowy z/do innych gmin);
- rejestry Kancelarii Prezesa Rady Ministrów - o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały;
- sprawozdawczość urzędów stanu cywilnego - o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
- sprawozdawczość sądów - o prawomocnie orzeczonych rozwodach i separacjach.

Corocznie liczba mieszkańców Kielc zmniejsza się. Depopulacja stolicy województwa stanowi wynik niekorzystnego kształtowania się podstawowych czynników demograficznych, tj. ruchu naturalnego oraz migracji ludności na pobyt stały. Utrzymujący się w latach 2015-2020 ujemny przyrost naturalny w połączeniu z ubytkami migracyjnymi spowodował spadek liczby ludności Kielc o 2,3%, tj. o 4,6 tys. osób do 193,4 tys. osób, przy czym liczba mężczyzn zmniejszyła się o 2,7%, tj. o 2,5 tys. do 90,5 tys. osób, a kobiet o 2,0%, tj. o 2,1 tys. do 103,0 tys. osób.

Istotna jest nie tylko skala zmian, jakim podlegała populacja Kielc, ale i ich tempo. Na przestrzeni lat

2015-2020 średnioroczna stopa ubytku ludności w Kielcach osiągnęła 0,47%, co oznacza, że na każde 10 tys. ludności co rok ubywało przeciętnie 47 osób. To wolniej niż w skali województwa, gdzie populacja ogółem zmniejszała się w tempie 52 osoby/ 10 tys. mieszkańców. Subpopulacja mężczyzn malała w Kielcach w tempie 55 osób/ 10 tys. mężczyzn, wobec 54 w województwie, a kobiet zmniejszała się w tempie 40 osób/ 10 tys. kobiet, wobec 50 w województwie. Pomimo ubytku ludności, Kielce nadal skupiają 15,8% ludności województwa świętokrzyskiego. W efekcie zmniejszenia liczby mieszkańców Kielc, spadła również liczba ludności przypadająca na 1 km² w mieście – w relacji do 2015 r. o 32 osoby do 1764 osób na koniec 2020 r.

Tablica 1.

Ludność

Stan w dniu 31 grudnia

Table 1.

Population

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
w osobach in persons						
Ogółem Total	198046	197704	196804	195774	194852	193415
Mężczyźni Males	93004	92781	92363	91753	91271	90465
Kobiety Females	105042	104923	104441	104021	103581	102950
w tym w wieku 15-49 lat of which aged 15-49	45972	45626	45094	44493	43931	43423
Współczynnik feminizacji Feminization ratio	113	113	113	113	113	114
Współczynnik maskulinizacji Masculinization ratio	89	88	88	88	88	88
w osobach / 1 km ² in persons per 1 km ²						
Gęstość zaludnienia Population density	1806	1803	1795	1785	1777	1764
województwo=100 voivodship=100						
Ogółem Total	15,8	15,8	15,8	15,8	15,8	15,8
ogółem=100 total=100						
Mężczyźni Males	47,0	46,9	46,9	46,9	46,8	46,8
Kobiety Females	53,0	53,1	53,1	53,1	53,2	53,2
2015=100						
Ogółem Total	100,0	99,8	99,4	98,9	98,4	97,7
Mężczyźni Males	100,0	99,8	99,3	98,7	98,1	97,3
Kobiety Females	100,0	99,9	99,4	99,0	98,6	98,0
w tym w wieku 15-49 lat of which aged 15-49	100,0	99,2	98,1	96,8	95,6	94,5

Tablica 1. Ludność (dok.)
 Stan w dniu 31 grudnia
 Table 1. Population (cont.)
 As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
przyrost / ubytek liczby ludności na 1000 mieszkańców increase / decrease of population per 1,000 inhabitants						
Ogółem Total	-4,1	-1,7	-4,6	-5,3	-4,7	-7,4
Mężczyźni Males	-5,0	-2,4	-4,5	-6,6	-5,3	-8,9
Kobiety Females	-3,3	-1,1	-4,6	-4,0	-4,2	-6,1
w tym w wieku 15-49 lat of which aged 15-49	-11,0	-7,6	-11,8	-13,5	-12,8	-11,7

W 2020 r. struktura ludności według płci nie uległa większym zmianom. Podobnie, jak w latach poprzednich, większość mieszkańców Kielc stanowiły kobiety, przy czym ich udział na przestrzeni ostatnich sześciu lat wzrósł o 0,2 p.proc. do 53,2%. Kielce, jak również Sandomierz, Starachowice i Ostrowiec Świętokrzyski należą do obszarów charakteryzujących się najwyższym wskaźnikiem feminizacji w województwie świętokrzyskim, będącym na tle kraju jednym z najsłabiej sfeminizowanych województw.

Wskaźnik feminizacji określa ile kobiet przypada na 100 mężczyzn.

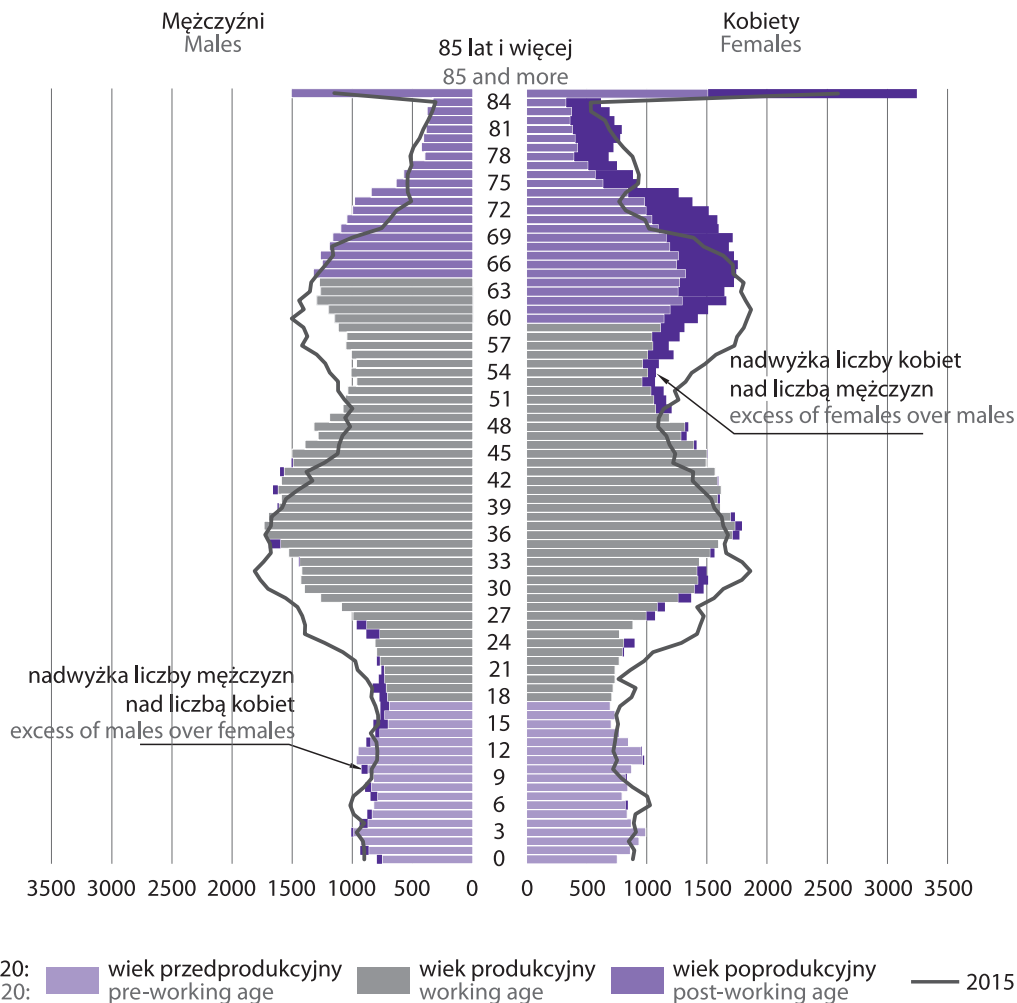
W 2020 r. w Kielcach na 100 mężczyzn przypadało 114 kobiet. W Sandomierzu wskaźnik feminizacji osiągnął również 114, natomiast w Starachowicach 111, a w Ostrowcu Świętokrzyskim 109. W województwie współczynnik feminizacji był wyraźnie niższy pozostając od lat na poziomie 105.

Wskaźnik feminizacji w Kielcach jest wyraźnie wyższy w młodszych grupach wieku niż przeciętnie w województwie. W Kielcach nadwyżka kobiet utrzymuje się trwale praktycznie już od 45 roku życia, natomiast w województwie od 55 roku życia.

Wykres 1. Piramida wieku ludności w latach 2015 i 2020

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 1. Age pyramid of population in 2015 i 2020
As of 31 December

Struktura ludności stanowi wypadkową uwarunkowań demograficznych i sytuacji ekonomiczno-gospodarczej każdego regionu, oddziałującej bezpośrednio na ruch naturalny i wędrownkowy. Istotne zmiany zapoczątkowała obserwowana od końca lat 90-tych XX w. depresja urodzeniowa. Trwający proces starzenia się ludności jest również wynikiem korzystnego zjawiska, jakim jest wydłużanie się trwania życia. Dodatkowo proces starzenia się populacji pogłębia niski poziom dzietności. Jednocześnie powyższe zmiany są zintensyfikowane przez zwiększoną emigrację mieszkańców, zwłaszcza w młodszych grupach wieku.

Dla gospodarki najistotniejsza jest struktura populacji według ekonomicznych grup wieku. Biorąc pod uwagę strukturę wieku według wskazanej klasyfikacji, na przestrzeni omawianego okresu zaznaczył się trend będący złym prognostykiem. W Kielcach maleje udział subpopulacji w wieku produkcyjnym, tj. mężczyzn w wieku 18-64 lata i kobiet w wieku 18-59 lat, a rośnie osób w wieku poprodukcyjnym, tj. mężczyzn w wieku 65 lat i więcej oraz kobiet w wieku 60 lat i więcej. Ostrożnym optymizmem napawa fakt, że nie odnotowano spadku udziału dzieci i młodzieży, czyli osób w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat).

Tablica 2. Ludność według ekonomicznych grup wieku

Table 2.

Stan w dniu 31 grudnia
Population by economic age groups
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
w osobach in persons						
Ogółem Total	198046	197704	196804	195774	194852	193415
w tym w wieku: of which at age:						
przedprodukcyjnym pre-working	30773	31010	31025	31063	31035	30928
produkcyjnym working	121015	118993	116763	114411	112459	110628
mobilnym mobility	75900	74956	73432	71993	70528	68885
niemobilnym immobility	45115	44037	43331	42418	41931	41743
poprodukcyjnym post-working	46258	47701	49016	50300	51358	51859
2015=100						
Ogółem Total	100,0	99,8	99,4	98,9	98,4	97,7
w tym w wieku: of which at age:						
przedprodukcyjnym pre-working	100,0	100,8	100,8	100,9	100,9	100,5
produkcyjnym working	100,0	98,3	96,5	94,5	92,9	91,4
mobilnym mobility	100,0	98,8	96,7	94,9	92,9	90,8
niemobilnym immobility	100,0	97,6	96,0	94,0	92,9	92,5
poprodukcyjnym post-working	100,0	103,1	106,0	108,7	111,0	112,1
ogółem=100 total=100						
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym w wieku: of which at age:						
przedprodukcyjnym pre-working	15,5	15,7	15,8	15,9	15,9	16,0
produkcyjnym working	61,1	60,2	59,3	58,4	57,7	57,2
mobilnym mobility	38,3	37,9	37,3	36,8	36,2	35,6
niemobilnym immobility	22,8	22,3	22,0	21,7	21,5	21,6
poprodukcyjnym post-working	23,4	24,1	24,9	25,7	26,4	26,8

Na przestrzeni lat 2015-2020 liczebność subpopulacji dzieci i młodzieży do 17 roku życia zwiększyła się w Kielcach o 0,5% do 30,9 tys. osób. Ich udział na koniec 2020 r. stanowił 16,0% ludności miasta, tj. o 0,5 p.proc. więcej niż w 2015 r. W tym samym okresie zmiany odnotowane w województwie przebiegały

w przeciwnym kierunku – ubytek dzieci i młodzieży wyniósł 4,8%, a ich udział w populacji ogółem zmniejszył się o 0,3 p.proc. do 16,5%. W Kielcach za korzystne kształtowanie się wskaźników dotyczących osób w wieku przedprodukcyjnym odpowiada wzrost liczebności dzieci w wieku 9-11 lat (o 14,1% na przestrzeni lat 2015-2020) oraz w wieku 12-14 lat (o 12,8% w analogicznym czasookresie).

Tablica 3.

Dzieci i młodzież

Stan w dniu 31 grudnia

Table 3.

Children and youth

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
w osobach in persons						
Ogółem Total	30773	31010	31025	31063	31035	30928
0-2 lata 0-2 years	5344	5524	5589	5664	5572	5218
3-5	5562	5390	5281	5161	5283	5526
6-8	5828	5888	5608	5333	5139	5048
9-11	4738	4944	5340	5690	5704	5406
12-14	4640	4583	4577	4653	4870	5232
15-17	4661	4681	4630	4562	4467	4498
2015=100						
Ogółem Total	100,0	100,8	100,8	100,9	100,9	100,5
0-2 lata 0-2 years	100,0	103,4	104,6	106,0	104,3	97,6
3-5	100,0	96,9	94,9	92,8	95,0	99,4
6-8	100,0	101,0	96,2	91,5	88,2	86,6
9-11	100,0	104,3	112,7	120,1	120,4	114,1
12-14	100,0	98,8	98,6	100,3	105,0	112,8
15-17	100,0	100,4	99,3	97,9	95,8	96,5

Znaczące zmiany odnotowano w przypadku subpopulacji osób w wieku produkcyjnym, tj. kobiet w wieku 18-59 lat i mężczyzn w wieku 18-64 lata. Liczebność omawianej grupy zmniejszyła się w analizowanym okresie o 8,6% do 110,6 tys. osób, przy czym w większym stopniu zmniejszyła się subpopulacja kobiet w wieku produkcyjnym (o 9,1% do 53,0 tys. osób), niż mężczyzn (o 8,1% do 57,6 tys. osób). Udział omawianej grupy osób wśród ludności miasta zmniejszył się natomiast o 3,9 p.proc. do 57,2%. Niekorzystne zmiany odnotowane w Kielcach były intensywniejsze niż w województwie, gdzie liczebność subpopulacji w wieku produkcyjnym zmalała o 6,8%, a udział w populacji ogółem zmniejszył się o 2,7 p.proc. do 59,4%.

Procesy demograficzne wpłynęły na kształtowanie się wewnętrznych proporcji grupy w wieku produkcyjnym, tj. osób w wieku mobilnym (18-44 lata) i niemobilnym (kobiety w wieku 45-59 lat i mężczyźni w wieku 45-64 lata). Są one istotne, gdyż większa elastyczność i potencjał zawodowy cechuje pracowników w wieku mobilnym. Na przestrzeni omawianego okresu odnotowano wzrost udziału osób w wieku mobilnym o 0,4 p.proc. do 62,3%. Zmiana ta była na tyle mała, że liczba osób w wieku mobilnym przypadająca na 10 osób w wieku niemobilnym pozostała na poziomie 17 osób. W tym samym okresie w województwie proporcje również nie uległy zmianie i wskaźnik pozostał na poziomie 16 osób. Biorąc pod uwagę klasyfikację według płci, wskaźniki również nie uległy istotnej zmianie utrzymując się na wyższym poziomie w subpopulacji kobiet, tj. 19 osób, niż w przypadku mężczyzn, gdzie proporcja osób w wieku mobilnym i niemobilnym pozostała na poziomie 15 osób.

Ograniczenie liczby osób w wieku produkcyjnym ludności warunkował nie tylko trend rozwoju ludnościowego, ale również rynek pracy i migrowanie w celu osiedlenia się w okolicznych gminach, co potwier-

dza wysoki udział odpływu na tereny wiejskie w odpływie migracyjnym ogółem. Nie zmienia to faktu, że utrzymujący się w Kielcach poziom bezrobocia wskazuje na niewystarczające możliwości kreowania nowych, atrakcyjnych miejsc pracy, co mogło skutkować w pewnych przypadkach decyzjami o emigracji.

Podobnie jak w innych jednostkach terytorialnych, malejąca liczba urodzeń zapoczątkowała proces demograficznego starzenia się społeczeństwa. Jego wyrazem była powiększająca się subpopulacja w wieku poprodukcyjnym. Na przestrzeni okresu 2015-2020 liczebność grupy w wieku emerytalnym zwiększyła się w Kielcach o 12,1% do 51,9 tys. osób, przy czym w większym stopniu zwiększyła się subpopulacja kobiet w wieku poprodukcyjnym (o 17,2% do 17,1 tys. osób), niż mężczyzn (o 9,8% do 34,8 tys. osób). Udział omawianej grupy osób wśród ludności miasta zwiększył się natomiast o 3,3 p.proc. do 26,8%. Niekorzystne zmiany odnotowane w Kielcach były intensywniejsze niż w województwie, gdzie liczebność subpopulacji w wieku poprodukcyjnym wzrosła o 11,7%, natomiast udział w populacji ogółem zmniejszył się o 4,1 p.proc. do 24,1%.

Kierunek zmian struktury ludności według ekonomicznych grup wieku obrazują współczynniki obciążenia demograficznego.

Ogólny współczynnik obciążenia demograficznego oznacza relację liczby osób w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym razem) do liczby osób w wieku produkcyjnym.

Cząstkowe współczynniki obciążenia demograficznego oblicza się jako:

- relację liczby osób w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) do liczby osób w wieku produkcyjnym (18-59 lat – dla kobiet i 18-64 lata – dla mężczyzn),
- relację liczby osób w wieku poprodukcyjnym (60 lat i więcej dla kobiet oraz 65 lat i więcej dla mężczyzn) do liczby osób w wieku produkcyjnym.

W latach 2015–2020 odnotowano w Kielcach niekorzystne zmiany zarówno ogólnego współczynnika obciążenia demograficznego, jak i współczynników cząstkowych. Trend ten nie odbiegał od relacji odnotowanych w województwie.

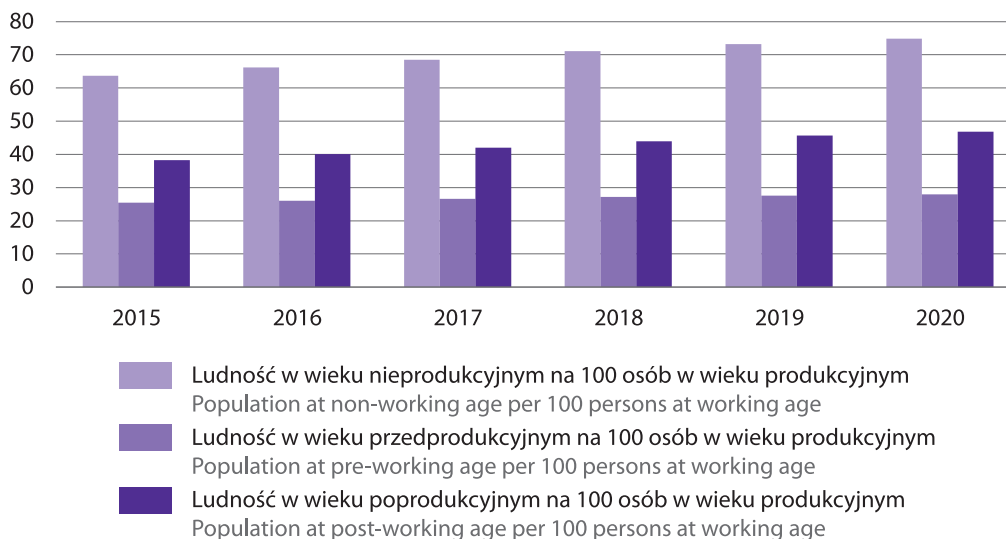
W Kielcach poziom ogólnego współczynnika obciążenia demograficznego zwiększył się z 64 w 2015 r. do 75 w 2020 r. (w tym samym okresie w województwie odnotowano wzrost z 61 do 68). Za wzrost ogólnego obciążenia demograficznego odpowiada zmiana proporcji między grupą osób w wieku poprodukcyjnym i produkcyjnym. W 2020 r. na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 47 osób w wieku poprodukcyjnym, tj. o 9 osób więcej niż w 2015 r. Drugi współczynnik cząstkowy zmienił się nieznacznie. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało w 2020 r. 28 osób w wieku przedprodukcyjnym, wobec 25 w 2015 r.

Wykres 2. Współczynniki obciążenia demograficznego

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 2. Demographic burden index

As of 31 December

Indeks starości demograficznej wyraża relację pomiędzy ludnością w wieku 65 lat i więcej a ludnością w wieku 0-14 lat, pozwalając na uchwycenie zastępowalności ludności starszej przez ludność najmłodszą.

Poziom zaawansowania procesu starzenia się prześledzić można również w biologicznych grupach wieku, poprzez relację populacji osób w wieku 65 lat i więcej do liczby dzieci i młodzieży poniżej 15 roku życia. W Kielcach indeks starości demograficznej zwiększył się ze 142 do 166 osób. Tempo wzrostu wskaźnika było wysokie i w 2020 r. kształtował się on znacznie powyżej średniej w województwie (148). Mocno różnicowała go płeć. Wśród mężczyzn oscylował w granicach 109-127, podczas gdy wśród kobiet – 177-206.

Mediana wieku (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

O starzeniu się ludności Kielc świadczy również przesunięcie mediany wieku. W 2020 r. połowa kielczan przekroczyła 44,0 lata, podczas gdy w 2015 r. było to 42,1 lat. W województwie skala wzrostu była podobna, lecz mediany odnotowano niższe, tj. 43,0 i 41,0 lat.

Proces starzenia się ludności w większym stopniu dotknął subpopulację mężczyzn. W 2020 r. mediana wieku mężczyzn wyniosła 41,9 lat, podczas gdy kobiet – 46,2 lat. W 2015 r. było to odpowiednio: 39,8 i 44,7 lat. Oznacza to przesunięcie wieku dzielącego subpopulację na połowę w przypadku mężczyzn o 2,1 lat, a pań – o 1,5 roku.

1.2. Ruch naturalny

1.2. Vital statistics

Przyrost naturalny będący wypadkową urodzeń i zgonów jest obok ruchu wędrownego podstawowym czynnikiem kształtującym liczbę ludności.

Dane o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) zostały obliczone zgodnie z kryteriami definicji urodzenia i zgonu noworodka – rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

Na przestrzeni okresu 2015-2020, w mieście obserwowano pogorszenie relacji urodzeń do zgonów. Wskaźnik dynamiki demograficznej zmniejszył się z 0,836 do 0,585. Rok 2011 był ostatnim, w którym zaobserwowano nadwyżkę urodzeń w relacji do zgonów (64 osoby). W kolejnych latach w mieście przeważały zgony nad urodzeniami i z roku na rok relacja ta pogłębiała się – kształtując się w latach 2015-2020 od minus 336 osób w 2015 r. do minus 1104 w 2020 r. W przeliczeniu na 1000 ludności przyrost naturalny zmniejszył się z minus 1,7 w 2015 r. do minus 5,7 w 2020 r. Pomimo odnotowanych zmian, sytuacja Kielc jest korzystniejsza niż przeciętnie w województwie, gdzie przyrost naturalny w przeliczeniu na 1000 ludności zmniejszył się w omawianym okresie z minus 3,0 do minus 6,4.

Tablica 4.
Table 4.

Ruch naturalny Vital statistics

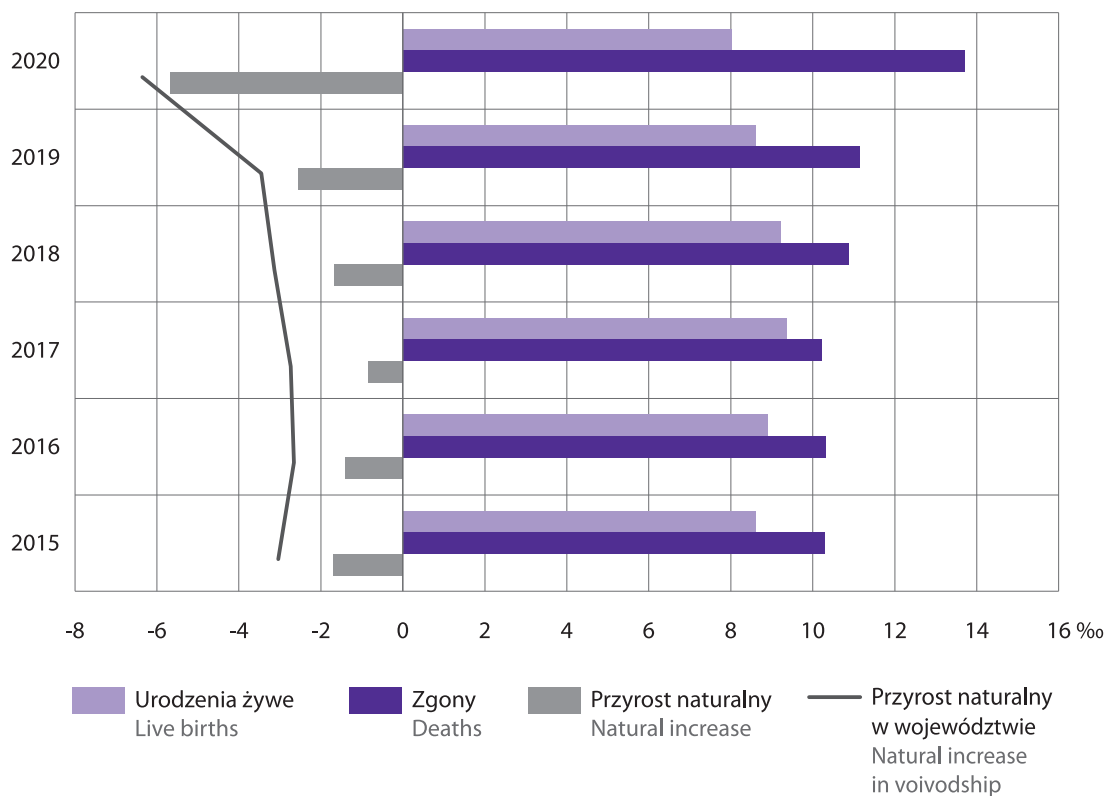
Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
w liczbach bezwzględnych in absolute numbers						
Urodzenia żywe Live births	1707	1760	1850	1808	1681	1557
Zgony Deaths	2043	2038	2016	2134	2178	2661
Przyrost naturalny Natural increase	-336	-278	-166	-326	-497	-1104
Małżeństwa Marriages	859	907	880	903	839	599
Rozwody Divorces	355	362	357	351	289	274
2015=100						
Urodzenia żywe Live births	100,0	103,1	108,4	105,9	98,5	91,2
Zgony Deaths	100,0	99,8	98,7	104,5	106,6	130,2
Małżeństwa Marriages	100,0	105,6	102,4	105,1	97,7	69,7
Rozwody Divorces	100,0	102,0	100,6	98,9	81,4	77,2
na 1000 ludności per 1,000 population						
Urodzenia żywe Live births	8,60	8,90	9,37	9,21	8,61	8,02
Zgony Deaths	10,29	10,31	10,22	10,87	11,15	13,70
Przyrost naturalny Natural increase	-1,69	-1,41	-0,84	-1,66	-2,55	-5,68
Małżeństwa ^a Marriages ^a	4,98	5,29	5,15	5,32	4,97	3,57
Rozwody ^b Divorces ^b	2,16	2,21	2,19	2,16	1,79	1,71

a Małżeństwa przeliczono na 1000 ludności w wieku 15 lat i więcej. b Rozwody przeliczono na 1000 ludności w wieku 20 lat i więcej.
a Marriages calculated per 1,000 population aged 15 and more. b Divorces calculated per 1,000 population aged 20 and more.

Przyczyną pogorszenia przyrostu naturalnego była zarówno malejąca liczba urodzeń, jak i rosnąca liczba zgonów. W latach 2015-2020 liczba urodzeń odnotowanych w Kielcach zmniejszyła się o 8,8%, a zgonów wzrosła o 30,2%. W tym samym okresie w województwie urodzeń zarejestrowano mniej o 10,3%, a zgonów – więcej o 20,1%.

W 2020 r. w Kielcach urodziło się 1,6 tys. dzieci, co oznaczało 8,0 urodzeń żywych na 1000 ludności, wobec 8,6 przed pięcioma laty. W województwie współczynnik urodzeń był podobny, ale jego spadek nieco większy – 7,7, wobec 8,4. W analogicznym okresie w mieście zmarło 2,7 tys. osób, co oznacza 13,7 zgonów na 1000 ludności, wobec 10,3 w 2015 r. W województwie współczynnik zgonów również się zwiększył, ale skala wzrostu była mniejsza niż w Kielcach (14,1, wobec 11,4).

Wykres 3. Ruch naturalny
Chart 3. Vital statistics

Urodzenia uzależnione są m.in. od liczby potencjalnych matek, tzn. kobiet w wieku rozrodczym. Za okres prokreacyjny kobiet przyjmowany jest przedział wieku 15–49 lat. W okresie objętym analizą odnotowano w Kielcach zarówno niekorzystne zmiany w liczbie i strukturze wieku kobiet, jak i niski poziom płodności, określającej ile urodzeń żywych przypadało na 1000 kobiet w wieku rozrodczym.

W badanym okresie subpopulacja kielczanek w wieku rozrodczym zmniejszyła się o 5,5% do 43,4 tys., a jej udział wśród ogółu kobiet spadł o 1,6 p.proc. – do 42,2%. Zmiany te były bardziej nasilone niż przeciętnie w województwie, gdzie liczebność subpopulacji kobiet w wieku prokreacyjnym zmniejszyła się o 5,4%, a udział wśród kobiet ogółem zmalał o 1,4 p.proc. do 43,7%. Ponadto obserwowano w Kielcach ograniczenie płodności ogólnej. Wskaźnik ten zmniejszył się z 36,87 w 2015 r. do 35,66 w 2020 r. Płodność odnotowana w 2020 r. przeciętnie w województwie była jeszcze niższa niż w Kielcach (34,39). Pomimo zachodzących zmian nadal najwyższą płodność notowano w grupach pań w wieku 25-29 lat i 30-34 lata (w Kielcach w 2020 r. odpowiednio: 75,72 i 72,99).

Tablica 5. Płodność
Table 5. Fertility

Wyszczególnienie Specification	Płodność - urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku Fertility – live births per 1000 females aged							
	15-49 lat 15-49	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49 lat 45-49
2015	36,87	8,44	29,88	75,72	72,99	33,65	5,55	0,52
2016	38,43	5,78	31,45	75,96	80,26	35,95	6,16	0,51
2017	40,75	6,83	35,04	83,76	86,84	34,99	7,57	0,33
2018	40,31	4,88	32,28	83,75	87,71	38,33	8,43	0,32
2019	38,02	4,67	30,01	83,50	80,95	40,40	7,25	0,16
2020	35,66	6,11	29,99	84,70	75,77	36,05	8,16	0,45

Skala reprodukcji nie gwarantuje stabilnego rozwoju demograficznego Kielc. Zapewnić go może współczynnik dzietności (obrazujący prostą zastępowalność pokolenia rodziców przez dzieci) na poziomie 2,10 - 2,15, tj. gdy na 100 kobiet w wieku 15-49 lat przypada średnio 210-215 urodzonych dzieci. W Kielcach, pomimo poprawy, wskaźnik ten nadal jest zbyt niski - w 2020 r. na 100 kobiet w wieku rozrodczym przypadało jedynie 119 dzieci, wobec 112 w 2015 r. W województwie wskaźnik zarówno w 2015, jak i w 2020 r. pozostał na poziomie 118 dzieci.

Tablica 6. Współczynniki reprodukcji
Table 6. Population reproduction rates

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Dzietność ogólna Total fertility	1,1188	1,1736	1,2652	1,2675	1,2277	1,1880
Reprodukcja brutto Gross reproduction	0,5532	0,5614	0,6265	0,6379	0,5945	0,5791
Dynamika demograficzna Demographic dynamics	0,8355	0,8636	0,9177	0,8472	0,7718	0,5851

W analizie zmian ludnościowych ważnym zagadnieniem pozostaje kwestia zawierania związków małżeńskich i trwałości małżeństw. Dzietność kobiet jest w istotnym stopniu determinowana liczbą zawieranych małżeństw. Nadal większość dzieci rodzi się w związkach formalnych. Ponadto ponad połowa spośród dzieci urodzonych w każdym roku rodzi się w okresie pierwszych trzech lat trwania małżeństwa rodziców. W latach 2015-2020 zaobserwowano w Kielcach zarówno spadek w zakresie liczby zawieranych małżeństw – o 30,3% do 599 w 2020 r., jak i rozpadu związków małżeńskich – o 22,8% do 274 w analogicznym okresie. W przeliczeniu liczby małżeństw na 1000 ludności w wieku 15 lat i więcej wskaźnik zmniejszył się z 5,0 do 3,6, natomiast w przeliczeniu liczby rozwodów na 1000 ludności w wieku 20 lat i więcej wskaźnik spadł z 2,2 do 1,7. Wartości i skala zmian nie odbiegały znacząco odnotowanych w województwie, gdzie w przypadku małżeństw odnotowano spadek z 5,4 do 3,9, a dla rozwodów – z 1,7 do 1,4. W analizowanym okresie, w efekcie zaistniałych zmian, znacząco wzrosła w Kielcach relacja rozwodów do nowo zawieranych małżeństw z 413 do 457 w przeliczeniu na 1000 małżeństw – w województwie z 302 do 327, co w obydwu przypadkach było efektem silniejszego spadku liczby zawieranych małżeństw niż rozwodów.

W Kielcach udział urodzeń w formalnych związkach, choć zmniejszył się (o 3,0 p.proc.) pozostał wysoki (76,4%). Przeciętny udział odnotowany w województwie był wyższy stanowiąc 79,1%, a skala spadku była mniejsza niż w Kielcach (o 2,4 p.proc.).

Większość procesów ludnościowych zarejestrowanych w Kielcach nosi znamiona, tzw. drugiego przejścia demograficznego, które obserwowane jest w Europie już od połowy lat 60. Procesy te mają zasięg globalny, a charakteryzują się m.in. spadkiem liczby urodzeń i małżeństw, przesuwaniami w kierunku

starszych roczników średniego wieku rodzenia i tworzenia związków, wzrostem liczby rozwodów i związków nieformalnych. Procesy te opisane zostały m.in. w pracy: Kotowska I.E., Józwiak J., Nowa demografia Europy, Roczniki Kolegium Analiz Ekonomicznych, Zeszyt 28/2012.

1.3. Migracje

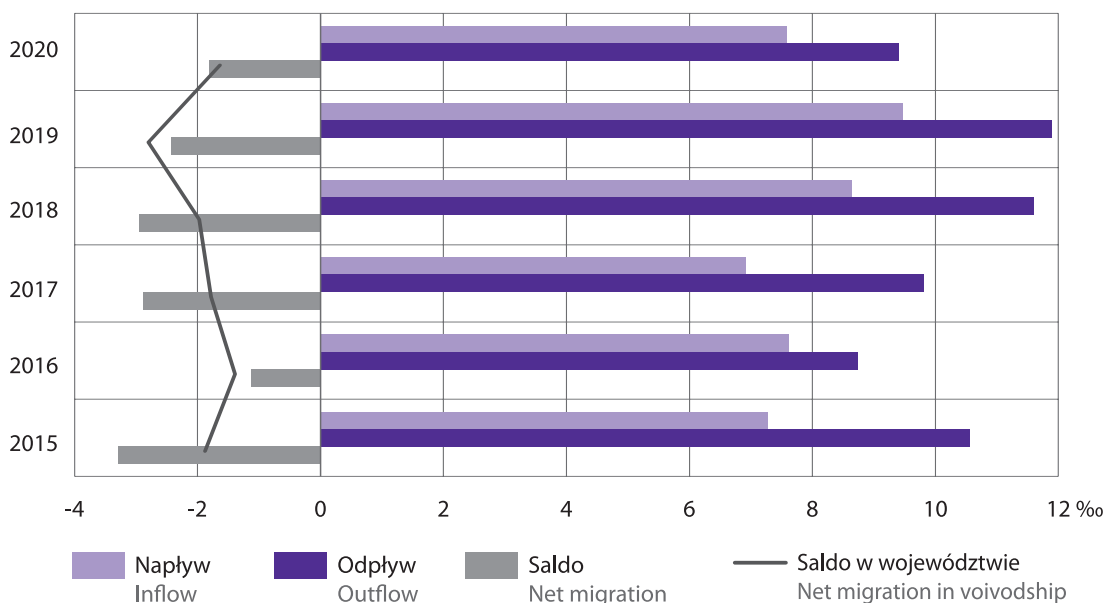
1.3. Migration

Migracje są drugim, obok przyrostu naturalnego, czynnikiem stymulującym ogólną dynamikę rozwoju ludności, rozmieszczenie terytorialne oraz procesy depopulacyjne. Ponadto stanowią w okresach międzypisowych jedyne źródło informacji o przemieszczeniach ludności i kierunkach migracji. Wielkość i kierunek migracji są najczęściej zależne od stopnia rozwoju gospodarczego i ekonomicznej sytuacji danego regionu. Jednym z głównych powodów migracji są zmiany na rynku pracy. Wpływ na liczbę ludności mają zarówno ruchy migracyjne w obrębie kraju, jak z chwilą przystąpienia Polski do UE, otwarcie rynków pracy dla Polaków przez kraje Wspólnoty.

Migracje ludności to przemieszczenia ludności związane ze zmianą miejsca zamieszkania (pobytu stałego lub czasowego) w połączeniu z przekroczeniem granicy jednostki administracyjnej podziału terytorialnego kraju (migracje wewnętrzne) lub granicy państwa (migracje zagraniczne).

Pełna obserwacja migracji jest utrudniona, gdyż statystyka publiczna ukazuje wyłącznie zarejestrowane zameldowania i wymeldowania ludności. Statystyczna charakterystyka migracji jest, więc tylko pewną częścią rzeczywistych ruchów wędrowniczych ludności. Braki w rejestracji przemieszczeń wewnętrznych szacuje się w skali kraju na 10-15%, przy czym w największym stopniu przeszacowane są peryferyjne regiony odptywowe, a niedoszacowane – najbardziej atrakcyjne pod względem pracy i kariery zawodowej aglomeracje. Dlatego też, o ile analiza danych dotyczących migracji umożliwia zidentyfikowanie głównych kierunków przemieszczeń ludności i ich struktury, to nie pozwala na ocenę rzeczywistej skali badanego zjawiska. Ponadto, z powodów związanych z niedostateczną jakością danych pozyskiwanych ze źródeł administracyjnych, nie są dostępne wyniki za 2015 r. dotyczące migracji zagranicznych.

Wykres 4. Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały
Chart 4. Internal and international migration of population for permanent residence

Na przestrzeni lat 2015-2020 Kielce, podobnie jak województwo świętokrzyskie notowały stały ubytek ludności w wyniku migracji na pobyt stały. I choć w analizowanym okresie obserwowano okresowe ograniczenie odpływu mieszkańców, to skala zjawiska, zarówno w Kielcach, jak i w województwie, pozostała relatywnie wysoka. Zjawisko to ma negatywny wydźwięk, ponieważ migrowały głównie osoby w wieku produkcyjnym, a więc o kluczowym znaczeniu dla lokalnej gospodarki. Wielu kielczan nie opuściło definitywnie rejonu Kielc, lecz przeniosło się w ostatnich latach do pobliskich gmin, zasilając je ludnościowo, co potwierdza wysoki ponad 62% udział wymeldowań na wieś. Można założyć, że dla części osób, oznaczało to zerwanie ekonomicznych więzi z miastem i porzucenia dotychczasowego miejsca zatrudnienia, czy prowadzenia działalności gospodarczej.

Biorąc pod uwagę migracje na pobyt stały, corocznie z Kielc wymeldowuje się więcej osób niż się w nich osiedla. W latach 2015-2020 poziom ujemnego salda migracji podlegał znaczącym wahaniom. Szczególnie trudnymi latami były 2015 oraz 2017 i 2018, kiedy to odnotowano najniższe wartości salda. W latach 2019-2020 nastąpiło ograniczenie ubytków migracyjnych. W 2020 r. z pobytu stałego w Kielcach wymeldowało się w sumie 1,8 tys. osób, tj. o 21,4% mniej niż w 2019 r. i o 12,9% niż w 2015 r. Z kolei zameldowało się na pobyt stały w Kielcach 1,5 tys. osób, tj. o 20,2% mniej niż w 2019 r., ale o 2,1% więcej niż w 2015 r. Biorąc pod uwagę płeć migrantów, większość zarówno odpływu migracyjnego, jak i napływu stanowiły kobiety (w 2020 r. odpowiednio 52,8% i 57,2%). W 2020 r. odpływ migracyjny kobiet był mniejszy o 19,7% niż w 2019 r. i o 12,3% niż w 2015 r., podczas gdy mężczyźni zmniejszyli się odpowiednio o 23,3% i 13,6%. Z kolei napływ migracyjny kobiet w 2020 r. był o 17,1% mniejszy niż w 2019 r. i o 7,8% większy niż w 2015 r., natomiast napływ mężczyzn był o 24,0% niższy niż w 2019 r. i o 4,7% mniejszy niż w 2015 r.

Tablica 7.
Table 7.

Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały
Internal and international migration of population for permanent residence

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Napływ Inflow	1445	1507	1366	1696	1849	1475
Mężczyźni Males	663	682	630	729	832	632
Kobiety Females	782	825	736	967	1017	843
zameldowania w ruchu wewnętrznym registrings in internal movement	1371	1394	1278	1629	1751	1406
zameldowania z zagranicy ^a registrings from abroad ^a	74	113	88	67	98	69
Odpływ Outflow	2097	1729	1936	2278	2323	1826
Mężczyźni Males	997	848	938	1092	1122	861
Kobiety Females	1100	881	998	1186	1201	965
wymeldowania w ruchu wewnętrznym cancelling registration in internal movement	1964	1714	1924	2240	2304	1813
wymeldowania za granicę ^a cancelling registration abroad ^a	133	15	12	38	19	13
Saldo migracji ogółem Total net migration	-652	-222	-570	-582	-474	-351
Mężczyźni Males	-334	-166	-308	-363	-290	-229
Kobiety Females	-318	-56	-262	-219	-184	-122
Saldo migracji wewnętrznych Internal net migration	-593	-320	-646	-611	-553	-407
Saldo migracji zagranicznych ^a International net migration ^a	-59	98	76	29	79	56

a W 2015 r. dane z 2014 r.
a In 2015 data for 2014.

W latach 2015-2020 poziom ujemnego ogólnego salda migracji na pobyt stały zmieniał się zgodnie z nasileniem przemieszczeń, jednak zauważalne różnice w latach 2019-2020 oscylowały w kierunku jego ograniczenia. W efekcie migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały, w 2020 r. Kielce odnotowały ubytek liczby ludności w wysokości 0,4 tys. osób, wobec 0,5 tys. w 2019 r. i 0,7 tys. w 2015 r., przy czym większość wskazanych ubytków była efektem migracji mężczyzn, tj. w 2020 r. 65,2%, w 2019 r. 61,2% i w 2015 r. 51,2%. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców Kielc, ogólne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały osiągnęło wartość minus 1,8 w 2020 r., wobec minus 2,4 w 2019 r. i minus 3,3 w 2015 r. Wskaźniki natężenia potwierdziły, że generalnie bardziej mobilni i skłonni do opuszczenia Kielc byli mężczyźni. Zachowując w latach 2015-2020 ogólną tendencję, saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały w przeliczeniu na 1000 osób danej płci, dla mężczyzn kształtowało się w latach brzegowych pomiędzy minus 3,6 a minus 2,5, a dla kobiet – między minus 3,0 a minus 1,2.

Biorąc pod uwagę strukturę całkowitego salda migracji na pobyt stały, kluczowe znaczenie miał ruch migracyjny w obrębie kraju. Migracje zagraniczne, rejestrowane w oparciu o zmianę stałego zameldowania, miały niewielkie rozmiary, a tym samym niski wpływ na procesy demograficzne. Tendencje te nie odbiegały od odnotowanych w województwie świętokrzyskim. W obrocie migracyjnym (suma napływu i odpływu), udział osób meldujących się w Kielcach z zagranicy i wymeldowujących się stąd za granicę spadł do 2,5% w 2020 r. Ponadto od 2016 r. saldo migracji zagranicznych pozostało dodatnie, podczas gdy w wyniku przemieszczeń ludność w obrębie kraju notowano stały ubytek ludności miasta. W 2020 r. saldo migracji zagranicznych na pobyt stały osiągnęło w przeliczeniu na 1000 mieszkańców 0,3, wobec przed rokiem 0,4, a w 2015 r. analogicznie jak w 2014 r. minus 0,3. Podobnie niskie wartości wskaźnika natężenia odnotowano w województwie świętokrzyskim, tj. w 2020 r. 0,1‰, w 2019 r. 0,2‰, a w 2015 r. minus 0,1‰.

Tablica 8.
Table 8.

Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały
Internal migration of population for permanent residence

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Napływ Inflow	1371	1394	1278	1629	1751	1406
Mężczyźni Males	619	625	577	694	779	595
Kobiety Females	752	769	701	935	972	811
Z tego samego województwa From the same voivodship	959	1005	974	1181	1367	1073
Z innego województwa From other voivodship	412	389	304	448	384	333
Zameldowania z miast Registration from urban areas	553	511	471	591	649	508
Zameldowania ze wsi Registration from rural areas	818	883	807	1038	1102	898
Odpływ Outflow	1964	1714	1924	2240	2304	1813
Mężczyźni Males	941	840	931	1074	1113	853
Kobiety Females	1023	874	993	1166	1191	960
Do tego samego województwa To the same voivodship	1195	1044	1201	1357	1359	1124
Do innego województwa To other voivodship	769	670	723	883	945	689
Wymeldowania do miast Cancelling registration to urban areas	767	655	725	850	920	650
Wymeldowania na wieś Cancelling registration to rural areas	1197	1059	1199	1390	1384	1163

Tablica 8.
Table 8.

Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały (dok.)
Internal migration of population for permanent residence (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Saldo migracji wewnętrznych Internal net migration	-593	-320	-646	-611	-553	-407
Mężczyźni Males	-322	-215	-354	-380	-334	-258
Kobiety Females	-271	-105	-292	-231	-219	-149
W miastach In urban areas	-214	-144	-254	-259	-271	-142
Na wsi In rural areas	-379	-176	-392	-352	-282	-265
Wewnątrz województwa Inside voivodship	-236	-39	-227	-176	8	-51
Między województwami Among voivodships	-357	-281	-419	-435	-561	-356

W ruchu krajowym ubytek ludności Kielc oscylował między 0,6 tys. w 2015 r. a 0,4 tys. osób w 2020 r. W 2020 r. saldo wewnętrznych migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 1000 ludności wyniosło minus 2,1, wobec minus 2,8 przed rokiem i minus 3,0 przed pięcioma laty. W województwie świętokrzyskim wskaźnik natężenia osiągnął w 2020 r. minus 1,7‰, wobec minus 2,0‰ w 2019 r. i minus 1,8‰ w 2015 r.

Na przestrzeni lat 2015-2020, migracje wewnętrzne na pobyt stały kielczan odbywały się najczęściej w obrębie województwa świętokrzyskiego. W omawianym okresie przepływ wewnątrz województwa stanowił średnio ponad 74% napływu ogółem i blisko 61% odpływu ogółem. W analizowanym okresie obserwowano wzrost znaczenia napływów z województwa (o 6,2 p.proc. do 76,3% w 2020 r.), natomiast przyrost odpływów nie był równie znaczący (o 1,2 p.proc. do 62,0% w analogicznym okresie). Mimo, że w migracjach dominował ruch wewnątrz województwa, to jego efekty nie były decydujące dla kształtowania liczby ludności miasta – ubytek ludności Kielc będący efektem migracji wewnątrz województwa wyniósł w 2020 r. 0,1 tys. osób podczas gdy w 2015 r. 0,2 tys. Na ubytek liczby mieszkańców Kielc rzutował przede wszystkim ruch migracyjny między innymi województwami, gdyż znacząco więcej mieszkańców miasta opuszczało województwo świętokrzyskie niż osób spoza województwa wybierało Kielce na miejsce stałego zamieszkania. Saldo migracji międzywojewódzkiej wyniosło w Kielcach w 2020 r., podobnie jak w 2015 r. minus 0,4 tys. osób, przy czym najniższe było w 2019 r. minus 0,6 tys. osób.

Na uwagę zasługuje fakt, że wielu kielczan przeniosło się w ostatnich latach do pobliskich gmin, zasilając je ludnościowo, co potwierdza w okresie 2015-2020 wysoki blisko 62% udział wymeldowań na wieś. W latach brzegowych udział wymeldowań z Kielc na wieś wzrósł o 3,2 p.proc. osiągając 64,1% w 2020 r.

Wśród migrantów dominowały osoby w wieku 18-44 lata, a więc w wieku produkcyjnym mobilnym oraz dzieci poniżej 15 roku życia, co jest naturalne, ponieważ jeśli migrują rodzice to przeważnie i potomstwo. W 2020 r. udziały największych wyodrębnionych grup migrantów, tj. osób w wieku 20–44 lata oraz 0-14 lat, osiągnęły odpowiednio: 65,1% i 16,7% napływu (w 2015 r. 48,5% i 18,4%) oraz 52,0% i 22,3% odpływu migracyjnego (w 2015 r. 38,1% i 21,6%).

Tablica 9. Saldo migracji wewnętrznych ludności na pobyt stały według płci i grup wieku
Table 9. Internal migration of population for permanent residence by sex and age groups

Wyszczególnienie Specification	2015			2020		
	Ogółem Total	Mężczyźni Males	Kobiety Females	Ogółem Total	Mężczyźni Males	Kobiety Females
na 1000 ludności per 1,000 population						
Ogółem Total	-2,99	-3,45	-2,57	-2,10	-2,84	-1,44
Grupy wieku: Age groups:						
0 - 4 lata 0 - 4 years	-5,50	-1,30	-9,85	-2,32	-1,08	-3,62
5 - 9	-8,45	-6,39	-10,58	-12,29	-13,59	-10,93
10 - 14	-5,82	-5,94	-5,68	-4,95	-4,43	-5,48
15 - 19	-3,63	-3,39	-3,86	-3,98	-2,03	-6,11
20 - 24	-2,35	-2,78	-1,90	0,13	-2,51	2,80
25 - 29	6,98	1,22	12,71	12,62	5,13	20,00
30 - 34	-3,55	-3,80	-3,30	.	0,68	-0,66
35 - 39	-6,77	-5,79	-7,77	-5,24	-6,62	-3,88
40 - 44	-3,75	-4,74	-2,77	-4,88	-6,43	-3,31
45 - 49	-5,03	-6,70	-3,48	-3,42	-3,39	-3,46
50 - 54	-2,88	-3,90	-2,00	-2,14	-2,54	-1,78
55 - 59	-3,43	-3,90	-3,04	-3,96	-3,57	-4,29
60 - 64	-2,98	-3,14	-2,86	-2,34	-3,16	-1,71
65 - 69	-2,94	-3,72	-2,36	-1,69	-1,61	-1,74
70 - 74	.	0,33	-0,23	-0,50	-0,21	-0,71
75 - 79	-0,57	1,53	-1,80	0,31	0,79	.
80 - 84	-1,60	-2,14	-1,28	-0,72	-1,04	-0,55
85 lat i więcej 85 and more	-0,28	-1,83	0,40	.	1,97	-0,92

Zwraca uwagę utrzymujące się wysokie dodatnie saldo migracji w grupie osób w wieku 25-29 lat, podczas gdy na przestrzeni lat 2015-2020 w pozostałych pięcioletnich grupach wieku saldo było przeważnie ujemne lub sporadycznie kształtowało się nieznacznie powyżej 0,0. Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały w przeliczeniu na 1000 osób w wieku 25-29 lat wyniosło 12,6 w 2020 r., wobec 7,0 w 2015 r. Najniższe saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały w przeliczeniu na 1000 ludności odnotowano w 2020 r. w grupie dzieci w wieku 5-9 lat, tj. minus 12,3 (wobec minus 8,5 w 2015 r.) oraz 10-14 lat 5,0 (wobec 5,8), a także wśród osób w wieku 35-39 lat – minus 5,3 (wobec minus 6,8) oraz w wieku 40-44 lata – minus 4,9 (wobec minus 3,8).

Przemieszczenia ludności obejmują także migracje czasowe. Skala tego zjawiska najprawdopodobniej była większa niż wynikało ze zgłoszeń w ewidencji ludności. Migracje czasowe są najczęściej związane z podejmowaniem pracy zarobkowej czy kontynuacją kształcenia.

Różnica między liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące na terenie gminy, a liczbą osób czasowo nieobecnych, stanowi jednocześnie różnicę między liczbą osób zameldowanych na pobyt stały w gminie, a liczbą osób faktycznie mieszkających na terenie gminy.

Mimo, że natężenie nieznacznie malało z biegiem lat, to w czasie całego badanego okresu 2015-2020 przeważały osoby czasowo zameldowane w Kielcach. W efekcie przeciętnie różnica między liczbą osób zameldowanych na pobyt stały w Kielcach, a liczbą osób faktycznie mieszkających na terenie miasta wynosiła co najmniej 0,5 tys. osób. W województwie świętokrzyskim sytuacja kształtowała się odmiennie,

gdyż przeważały osoby czasowo nieobecne w miejscu stałego zamieszkania, a co za tym idzie, ujemne saldo migracji czasowych pogłębiało ubytki ludności będące efektem migracji na pobyt stały.

Tablica 10. Migracje czasowe ludności
 Stan w dniu 31 grudnia
 Table 10. Temporary migration of population
 As of 31 December

Lata Years	Zameldowani na pobyt czasowy Registered temporarily			Czasowo nieobecni w miejscu stałego zamieszkania Residents temporarily absent			Saldo migracji czasowej Temporary net migration		
	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females
2015	2990	1167	1823	2397	1124	1273	593	43	550
2016	2980	1136	1844	2229	1040	1189	751	96	655
2017	2830	1134	1696	2243	1082	1161	587	52	535
2018	2652	1095	1557	2187	1076	1111	465	19	446
2019	2455	1026	1429	1941	943	998	514	83	431
2020	2269	930	1339	1737	837	900	532	93	439

Saldo migracji czasowej, które wynika z różnicy zameldowań na pobyt czasowy, a czasowo nieobecniymi w miejscu stałego zameldowania ponad 3 miesiące, w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, w Kielcach pozostało dodatnie, przy czym się zmniejszyło – z 3,0 w 2015 r. do 2,6 w 2019 r. i 2,8 w 2020 r. W tym samym czasokresie w województwie świętokrzyskim uległo ograniczeniu z minus 2,9 w 2015 r. do minus 1,3 w 2020 r.

Znaczne zróżnicowanie salda migracji na pobyt czasowy w Kielcach obserwowano w przekroju mężczyźni-kobiety. Choć saldo migracji czasowych na przestrzeni ostatnich sześciu lat pozostało dodatnie niezależnie od płci migrantów, to było znacząco wyższe w przypadku kobiet. W 2020 r. w przeliczeniu na 1000 kobiet saldo osiągnęło 4,3 podczas gdy w przeliczeniu na 1000 mężczyzn 1,0, z kolei w 2019 r. 4,2, wobec 0,9, a w 2015 r. 5,2, wobec 0,5.

1.4. Prognoza ludności do 2050 r.

1.4. Population projection to 2050

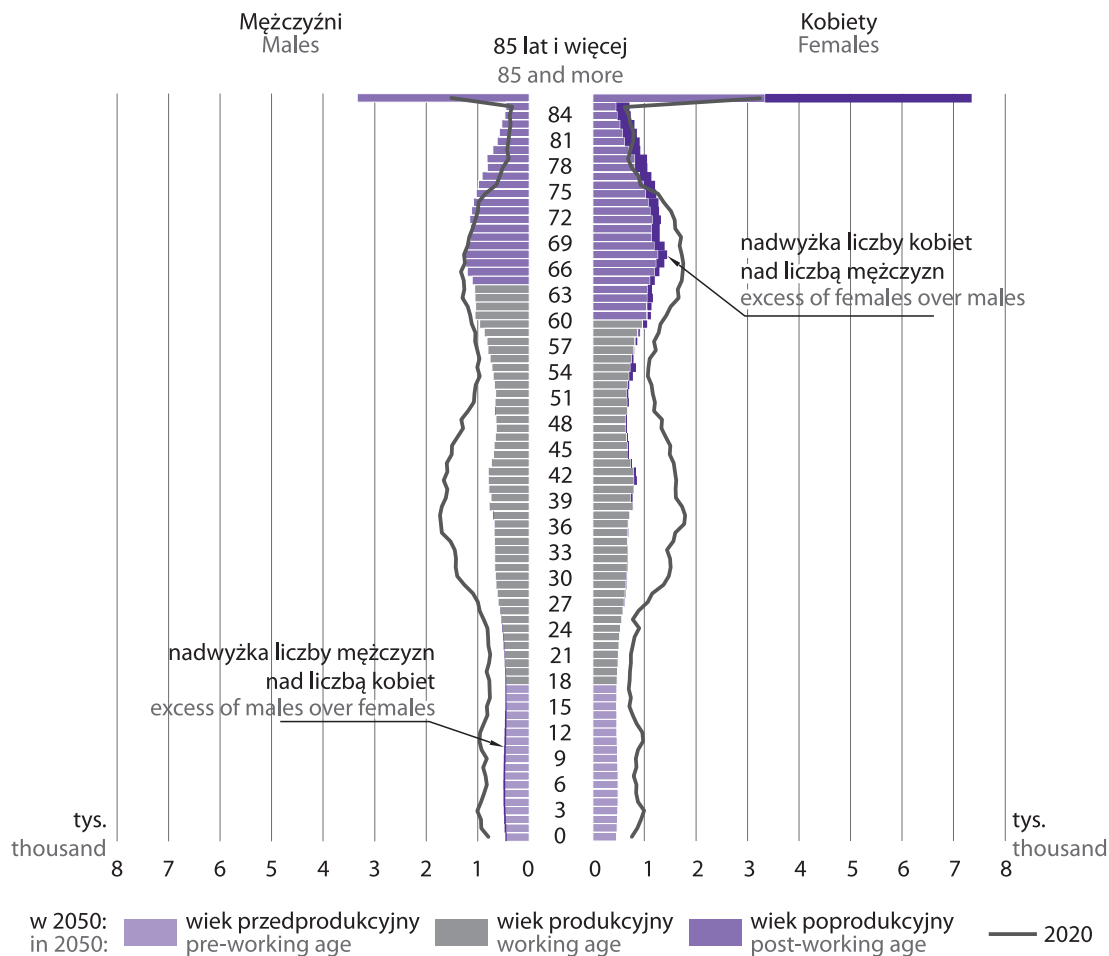
Prognozowane zmiany demograficzne omówiono bazując na publikacji Głównego Urzędu Statystycznego, Prognoza ludności na lata 2014-2050, Studia i analizy statystyczne, Warszawa październik 2014.

Procesy ludnościowe zarejestrowane w Kielcach wpisują się w trendy ogólnoeuropejskie, określone mianem drugiego przejścia demograficznego. Przewiduje się, że w kolejnych latach będą się one pogłębiać, tj. sukcesywnie będzie spadać liczba urodzeń i małżeństw, w kierunku starszych roczników przesunięciu ulegnie średni wiek rodzenia i tworzenia związków, wzrośnie liczba rozwodów i związków nieformalnych. Ponadto na proces depopulacji Kielc silnie rzutować będzie zjawisko suburbanizacji.

Kumulacja niekorzystnych czynników spowoduje wyraźne zmiany w strukturze ludności. Można spodziewać się spadku odsetka dzieci i młodzieży przy towarzyszącym mu wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Według prognoz procesy te będą następować w Kielcach szybciej niż w innych miastach. Co pięć lat, liczebność populacji Kielc będzie malała średnio o 5,5%, co oznacza, że na każde 10 tys. ludności będzie ubywało przeciętnie 549 osób.

Wykres 5. Piramida wieku ludności w latach 2020 i 2050

Stan w dniu 31 grudnia

 Chart 5. Age pyramid of population in 2020 i 2050
 As of 31 December

Przewiduje się, że liczba ludności Kielce w 2050 r. będzie wynosiła 137,9 tys. osób. W porównaniu z 2020 r. oznacza to zmniejszenie populacji o 55,5 tys. osób, tj. o 28,7%. W nieco większym stopniu zmniejszeniu ulegnie subpopulacja kobiet niż mężczyzn, tj. 28,8%, wobec 28,6%. W efekcie wskaźnik feminizacji obniży się ze 114 w 2020 r. do 113 w 2050 r.

Głównym czynnikiem depopulacji stolicy województwa będzie pogłębiający się spadek liczby urodzeń – o 45,4% w 2050 r. w relacji do 2020 r. Prognozowana liczba zgonów w tym samym okresie będzie niższa o 21,2%. Kształtowanie się trendów w zakresie urodzeń i umieralności wpłynie na znaczące obniżenie przyrostu naturalnego z minus 5,7‰ w 2020 r. do minus 8,4‰ w 2050 r.

W konsekwencji na przestrzeni lat 2020-2050 nastąpi znaczne ograniczenie (o 44,0%) subpopulacji dzieci i młodzieży poniżej 15 roku życia. Jednocześnie przybywać będzie seniorów. Subpopulacja osób w wieku 65 lat i więcej wzrośnie o 18,0%, w tym liczebność osób w wieku 75-84 lata wzrośnie prawie o 36%, a osób przynajmniej 85-letnich zwiększy się blisko o 125%. W efekcie indeks starości demograficznej wzrośnie ze 166 do 350 osób.

Biorąc pod uwagę ekonomiczne grupy wieku, liczebność osób w wieku przedprodukcyjnym spadnie

o 43,0% do 17,6 tys. osób. Z kolei osób w wieku produkcyjnym ubędzie o 44,3%, przy czym osób w wieku mobilnym ubędzie o 49,4%, a w niemobilnym będzie mniej o 33,5%. W efekcie liczebność osób w wieku mobilnym wyniesie 34,9 tys. osób, a w niemobilnym – 27,8 tys. osób. W największym stopniu zmniejszy się liczebność potencjalnych młodych pracowników w wieku 25-39 lat – o niemal 60% do 20,0 tys. osób. Powiększy się natomiast grupa osób w wieku poprodukcyjnym – o 11,0% do 57,6 tys. osób.

Konsekwencją zmian ilościowych, będzie wyraźna zmiana zarówno struktury, jak i proporcji ekonomicznych grup wieku. Zwiększenie udziału ludności w wieku poprodukcyjnym sięgnie 15,0 p.proc. do 41,8%. Zmniejszy się odsetek grupy przedprodukcyjnej (o 3,2 p.proc. do 12,8%) oraz osób w wieku aktywności zawodowej (o 11,8 p.proc. do 45,4%). Procesy demograficzne wpłyną niekorzystnie na kształtowanie się struktury grupy w wieku produkcyjnym. Udział osób w wieku mobilnym spadnie o 6,6 p.proc. do 55,7%. Na 10 starszych pracowników przypadają 13 w wieku mobilnym, tj. o 4 osoby mniej niż w 2020 r. W 2050 r. w wieku emerytalnym znajdzie się przynajmniej co drugi mieszkaniec Kielc, podczas gdy w 2020 r. był nim nie częściej niż co czwarty.

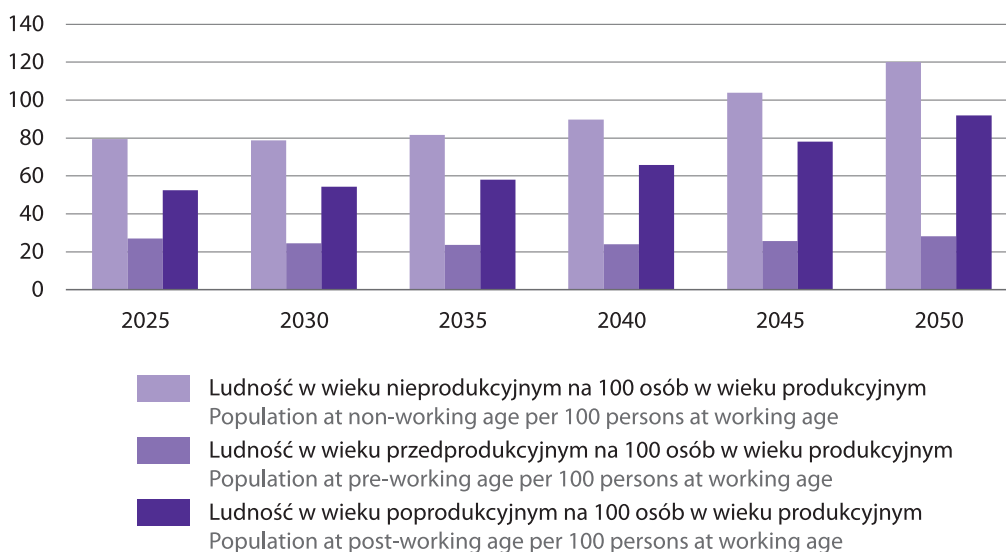
Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym wzrośnie z 75 do 120, co będzie efektem blisko 2-krotnego wzrostu obciążenia osobami w wieku poprodukcyjnym – z 47 do 92.

Wykres 6. Prognozowane współczynniki obciążenia demograficznego

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 6. Projected demographic burden index

As of 31 December

Dodatkowym, stałym ubytkiem ludnościowym będą emigracje. Przewiduje się, że do 2050 r. roczny ubytek migracyjny dla Kielc wyniesie średnio 0,6 tys. ludności. Saldo migracji będzie kształtowało się pomiędzy minus 1,8‰ w 2020 r. a prawdopodobnie minus 4,2‰ w końcowym okresie prognozy.

Na przestrzeni lat 2020-2050, kumulacja zarówno ujemnego przyrostu naturalnego, jak i ujemnego salda migracji na pobyt stały, przyniesie znaczny spadek przyrostu rzeczywistego z minus 7,5‰ do minus 12,6‰.

Rozdział 2

Chapter 2

Zasoby pracy

Labour market resources

Dane dotyczące pracujących, przeciętnego zatrudnienia oraz przeciętnego wynagrodzenia brutto prezentuje się w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007, wprowadzona z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami.

W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „Przemysł” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Ponadto przy omówieniu tematyki związanej z przeciętnym zatrudnieniem i przeciętnym wynagrodzeniem brutto pod pojęciem „pozostałe usługi” należy rozumieć następujące sekcje PKD: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Działalność z zakresu usług administrowania i działalność wspierająca” „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”; „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna” oraz „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją”, „Pozostała działalność usługowa”.

W przypadku tematyki związanej z pracującymi do grupowania „pozostałe usługi” włączono „Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby” oraz „Organizacje i zespoły eksterytorialne”.

2.1. Pracujący

2.1. Employed persons

Kielce są nowoczesnym, dynamicznie rozwijającym się ośrodkiem o dużym potencjale. Miasto stanowi centrum administracyjne, sądownicze, gospodarcze, edukacyjne, kulturalne i turystyczne Ziemi Świętokrzyskiej, co wpływa na liczbę i strukturę pracujących.

Dane o pracujących dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód.

Analiza danych o pracujących według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności, w podmiotach gospodarczych zatrudniających powyżej 9 osób, łącznie z osobami pracującymi w fundacjach, stowarzyszeniach, partiach politycznych, organizacjach społecznych, organizacjach pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego oraz w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (dane szacunkowe), natomiast z wyłączeniem duchowieństwa oraz pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, pozwala na dokonanie omówienia terytorialnego rozmieszczenia pracujących w województwie.

Dane o pracujących obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy, pracodawców i pracujących na własny rachunek, a także osoby wykonujące pracę nakładczą, agentów oraz członków spółdzielni produkcji rolniczej.

Lata 2015-2020 nie były jednorodne pod względem warunków gospodarowania, co znalazło odzwierciedlenie na rynku pracy. Lata 2015-2018 to okres korzystnych zmian. Z roku na rok notowano znaczący wzrost liczby pracujących w mieście (średnioroczna stopa wzrostu osiągnęła 1,98%, co oznacza że przybywało 198 pracujących na każde 10 tys. pracujących). Rok 2019 przyniósł wyhamowanie korzystnych tendencji, a 2020 wyraźne pogorszenie skutkujące zmniejszeniem liczby pracujących (średnioroczna stopa ubytku wyniosła 4,58%, co oznacza że na każde 10 tys. pracujących ubyło 458 pracujących). W efekcie liczebność populacji pracujących w Kielcach, odnotowana według stanu na 31 grudnia 2020 r., zwiększyła się o 0,9% w relacji do stanu z końca 2015 r. osiągając 76,1 tys. osób, a jej udział wśród pracujących w województwie zmniejszył się o 0,2 p.proc. do 19,6%.

Tablica 11. Pracujący według rodzaju działalności

Stan w dniu 31 grudnia

Table 11. Employed persons by kind of activity

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
w osobach in persons						
Ogółem Total	75421	76920	78414	79990	79712	76063
Sektor publiczny Public sector	27316	27747	27604	27941	28085	27967
Sektor prywatny Private sector	48105	49173	50810	52049	51627	48096
Mężczyźni Males	36268	36709	38206	37980	37163	35379
Kobiety Females	39153	40211	40208	42010	42549	40684
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	1389	1385	1387	1389	1386	1385
Przemysł i budownictwo Industry and construction	20108	20571	20200	19903	19061	18198
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ , trans- port i gospodarka magazy- nowa, zakwaterowanie i gastronomia ^Δ , informacja i komunikacja Trade; repair of motor vehi- cles ^Δ , transportation and storage, accommodation and catering ^Δ , information and communication	18462	18459	19452	19573	19744	18416
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsłu- ga rynku nieruchomości ^Δ Financial and insurance activities, real estate activities	2805	2825	2854	2967	2716	2491
Pozostałe usługi Other services	32657	33680	34521	36158	36805	35573

Tablica 11. Pracujący według rodzaju działalności (dok.)

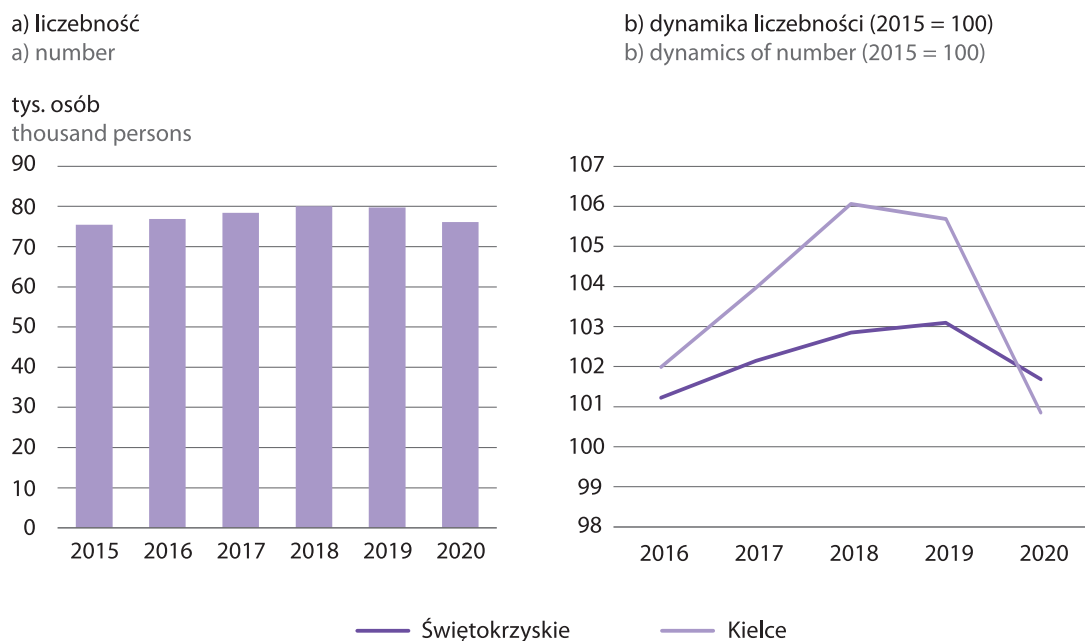
Stan w dniu 31 grudnia

Table 11. Employed persons by kind of activity (cont.)

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
województwo=100 voivodship=100						
Ogółem Total	19,8	19,9	20,1	20,4	20,3	19,6
ogółem=100 total=100						
Sektor prywatny Private sector	63,8	63,9	64,8	65,1	64,8	63,2
Kobiety Females	51,9	52,3	51,3	52,5	53,4	53,5
2015=100						
Ogółem Total	100,0	102,0	104,0	106,1	105,7	100,9
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	100,0	99,7	99,9	100,0	99,8	99,7
Przemysł i budownictwo Industry and construction	100,0	102,3	100,5	99,0	94,8	90,5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ , trans- port i gospodarka magazy- nowa, zakwaterowanie i gastronomia ^Δ , informacja i komunikacja Trade; repair of motor vehi- cles ^Δ , transportation and storage, accommodation and catering ^Δ , information and communication	100,0	100,0	105,4	106,0	106,9	99,8
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsłu- ga rynku nieruchomości ^Δ Financial and insurance activities, real estate activities ^Δ	100,0	100,7	101,7	105,8	96,8	88,8
Pozostałe usługi Other services	100,0	103,1	105,7	110,7	112,7	108,9

Wykres 7. Pracujący
 Stan w dniu 31 grudnia
 Chart 7. Employed persons
 As of 31 December

Biorąc pod uwagę liczbę pracujących przypadającą na 1000 ludności, Kielce prezentują się korzystnie na tle województwa. W mieście w 2020 r. na 1000 ludności przypadało 393 osoby pracujące, podczas gdy w województwie – 316 osób. W relacji do stanu odnotowanego w 2015 r. omawiany wskaźnik zwiększył się w mieście o 12 osób, a w województwie wzrósł o 13 osób.

Tablica 12. Pracujący według rodzaju działalności w przeliczeniu na 1000 ludności
 Stan w dniu 31 grudnia
 Table 12. Employed persons by kind of activity calculated per 1,000 population
 As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	w osobach in persons					
Ogółem Total	381	389	398	409	409	393
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	7	7	7	7	7	7
Przemysł i budownictwo Industry and construction	102	104	103	102	98	94

Tablica 12. Pracujący według rodzaju działalności w przeliczeniu na 1000 ludności (dok.)

Stan w dniu 31 grudnia

Table 12. Employed persons by kind of activity calculated per 1,000 population (cont.)

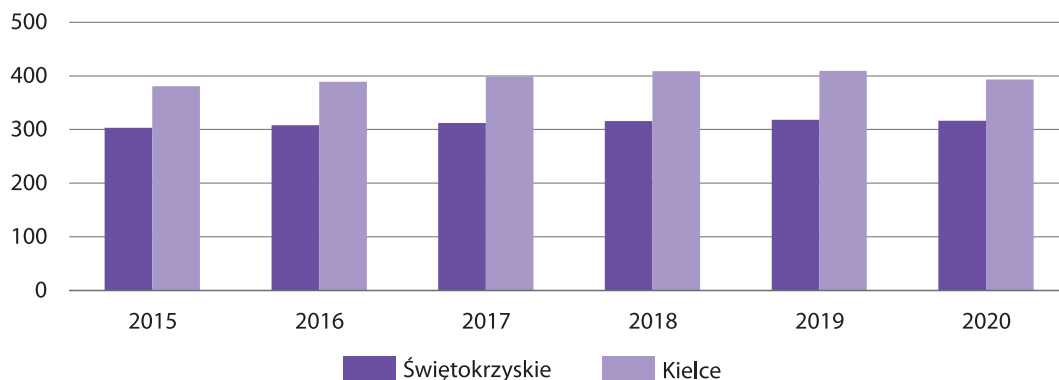
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ , transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia ^Δ , informacja i komunikacja Trade; repair of motor vehicles ^Δ , transportation and storage, accommodation and catering ^Δ , information and communication	93	93	99	100	101	95
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości ^Δ Financial and insurance activities, real estate activities ^Δ	14	14	15	15	14	13
Pozostałe usługi Other services	165	170	175	185	189	184

Wykres 8. Pracujący w przeliczeniu na 1000 ludności

Stan w dniu 31 grudnia

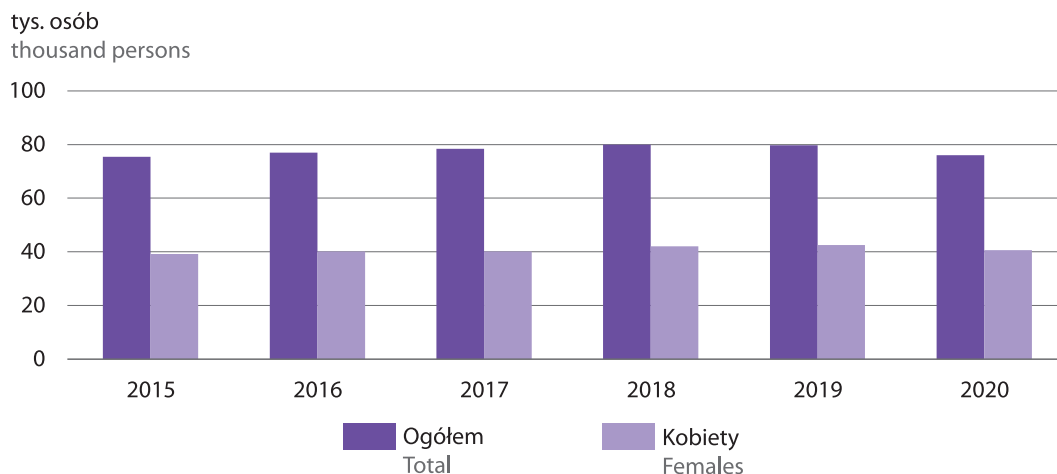
Chart 8. Employed persons calculated per 1,000 population

Wśród ogółu pracujących w Kielcach od 2012 r. większość stanowiły kobiety. Na przestrzeni ostatnich pięciu lat udział pracujących kobiet wzrósł o 1,6 p.proc. osiągając na koniec 2020 r. 53,5%.

Wykres 9. Pracujący według płci

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 9. Employed persons by sex
As of 31 December

Funkcje, jakie pełnią Kielce jako miasto wojewódzkie determinują wysoki udział pracujących w sektorze publicznym. Na przestrzeni okresu 2015-2020 średnio ponad 1/3 pracujących związana była z sektorem publicznym, a w ostatnich dwóch latach sektor ten jeszcze powiększył udział w rynku pracy. Według stanu odnotowanego na koniec 2020 r. w Kielcach w sektorze publicznym pracowało 28,0 tys. osób, tj. 36,8% ogółu pracujących w mieście. Na przestrzeni lat 2015-2020 udział ten wzrósł o 0,6 p.proc., podczas gdy liczebność subpopulacji w efekcie zmian ilościowych zwiększyła się o 2,4%. W podmiotach sektora prywatnego pracowało 48,1 tys. osób, czyli 63,2% omawianej zbiorowości, przy czym liczebność subpopulacji pracujących w tym sektorze nie uległa znaczącej zmianie.

Wykres 10. Pracujący według sektorów własności i rodzajów działalności w latach 2015 i 2020

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 10. Employed persons by ownership sectors and kind of activity in 2015 and 2020
As of 31 December

Kielce są ośrodkiem o charakterze usługowo-przemysłowym, przy czym według stanu odnotowanego na koniec 2020 r. sektor usługowy skupiał 74,3% pracujących (56,5 tys. osób), a przemysłowo-budowlany 23,9% (18,2 tys. osób). Ponadto 1,8% pracujących związanych było z sektorem rolniczym (1,4 tys. osób). Na przestrzeni omawianego okresu 2015-2020 udział sektora usługowego zwiększył się o 2,8 p.proc., a przemysłowo-budowlanego zmniejszył się o 2,8 p.proc.

Istotna jest nie tylko struktura, ale i skala zmian, jakim podlegały subpopulacje pracujących, a także ich tempo.

Obliczone stopy wzrostu/ubytku obarczone są pewną niedoskonałością, gdyż na przestrzeni lat 2015-2020 zmiany nie przebiegały jednokierunkowo. Nie umniejsza to jednak wartości poznawczej obliczonych wskaźników.

W sektorze przemysłowo-budowlanym niekorzystne zmiany skutkujące zmniejszeniem liczby pracujących zaznaczyły się już w 2017 r. Na przestrzeni lat 2015-2020 liczba pracujących w sektorze produkcyjnym zmniejszyła się o 9,5%, przy czym średnioroczna stopa ubytku wyniosła 1,98%, co oznacza że corocznie przy założeniu trendu spadkowego ubywało 198 pracujących w przeliczeniu na 10 tys. pracujących w tym sektorze.

W grupach sekcji sektora usługowego ubytek pracujących odnotowano dopiero w 2020 r., poza działalnością finansową i ubezpieczeniową oraz obsługą rynku nieruchomości, gdzie spadek zaznaczył się już w 2019 r. W latach poprzednich liczba pracujących w grupach sekcji usługowych rosła ze zmiennym natężeniem. W efekcie na przestrzeni lat 2015-2020 liczba pracujących w sektorze usługowym ogółem wzrosła o 4,7%, przy czym średnioroczna stopa wzrostu liczby pracujących osiągnęła 0,93%, co oznacza, że przy założeniu trendu wzrostowego co roku przybywało średnio 93 pracujących w przeliczeniu na 10 tys. pracujących w usługach.

Łącznie w czterech sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja pracowało 18,4 tys. osób (24,2% ogółu pracujących), natomiast w sekcjach działalność finansowa i ubezpieczeniowa oraz obsługa rynku nieruchomości miało pracę 2,5 tys. osób (3,3%). W pozostałych usługach pracowało 35,6 tys. osób (46,8%). Na uwagę zasługuje fakt, że właśnie tylko w tej ostatniej grupie liczba pracujących rosła co roku i w efekcie w omawianym okresie zwiększyła się o 8,9% (średniorocznie stopa wzrostu osiągnęła 1,73%) podczas, gdy w pierwszej grupie omawianych sekcji zmniejszyła się o 0,2% (średnioroczna stopa ubytku wyniosła 0,05%), a w działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz obsłudze rynku nieruchomości zmalała o 11,2% (średniorocznie stopa ubytku osiągnęła 2,35%).

Niewielka grupa znalazła również miejsce pracy w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie – 1,4 tys. osób, tj. 1,8% pracujących w mieście. Liczebność tej części populacji pracujących spadła o 0,3% w omawianym okresie (średnioroczna stopa ubytku wyniosła 0,06%).

Kieleckie firmy są największym pracodawcą w województwie świętokrzyskim. Kielce są jednostką terytorialną o największym potencjale gospodarczym w województwie. Świadczy o tym ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w mieście. Działało tu według stanu na koniec 2020 r. 24,5% ogółu jednostek gospodarczych województwa (w 2015 r. 26,1%). W związku z tym, w mieście stosunkowo łatwiej było podjąć pracę czy rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej. Nie bez znaczenia są tu odpowiednio rozwinięta infrastruktura, łatwiejszy dostęp do kluczowych instytucji i urzędów oraz większe możliwości nawiązywania kontaktów biznesowych.

2.2. Przeciętne zatrudnienie

2.2. Average paid employment

Dane dotyczące przeciętnego zatrudnienia i wynagrodzeń dotyczą wyłącznie zatrudnionych na podstawie stosunku pracy. Informacje dotyczą pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

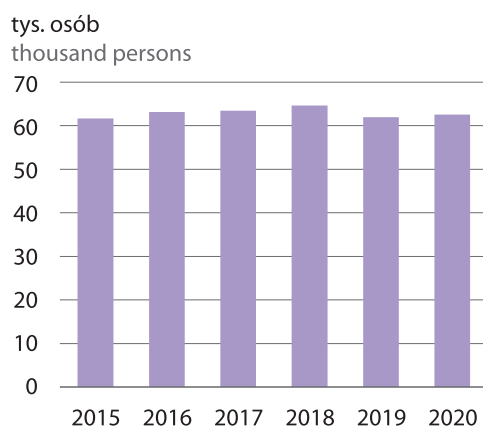
Analiza danych dotyczących podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących; bez zatrudnionych za granicą, z wyłączeniem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego oraz duchownych, a także z wyłączeniem jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego pozwala na dokonanie omówienia terytorialnego zróżnicowania przeciętnego zatrudnienia w województwie.

Efekty odnotowane na przestrzeni lat 2015-2020, z wyłączeniem lat 2019-2020 świadczą o korzystnych zmianach zachodzących na rynku pracy. W 2019 r. odnotowano wyraźny spadek przeciętnego zatrudnienia, a w 2020 r. choć zatrudnienie wzrosło, to nie odzyskano poziomu z 2018 r. W efekcie w omawianym okresie przeciętne zatrudnienie w Kielcach zwiększyło się o 1,4% do 62,6 tys. osób, przy czym średnioroczna stopa wzrostu wyniosła 0,28%.

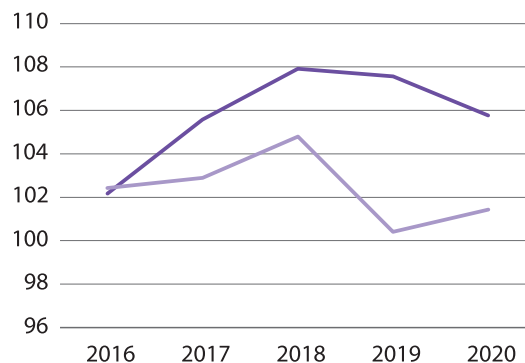
Wykres 11. Przeciętne zatrudnienie

Chart 11. Average paid employment

a) liczebność
a) number

b) dynamika liczebności (2015 = 100)
b) dynamics of number (2015 = 100)

— Świętokrzyskie

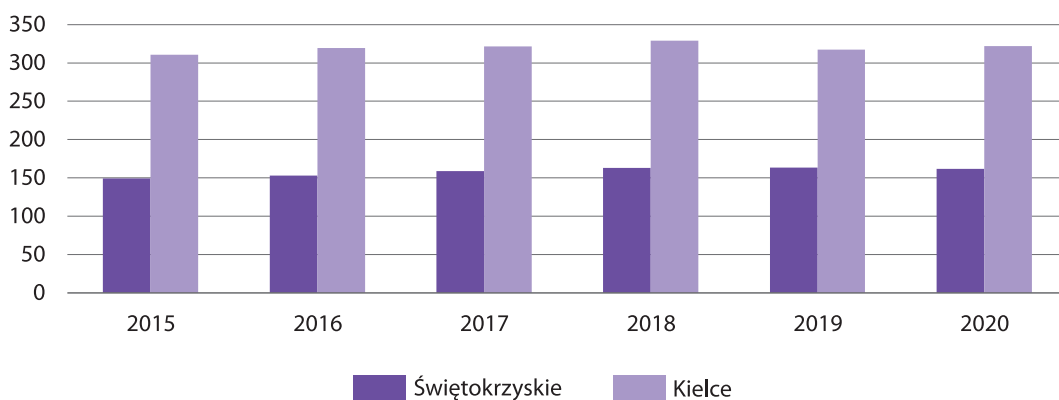
— Kielce

Tablica 13. Przeciętne zatrudnienie
Table 13. Average paid employment

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
w osobach in persons						
Ogółem Total	61677	63173	63461	64633	61930	62560
sektor publiczny public sector	26481	26906	26559	26576	26429	25918
sektor prywatny private sector	35197	36267	36902	38057	35501	36642
województwo=100 voivodship=100						
Ogółem Total	32,8	32,9	32,0	31,9	30,6	31,5
ogółem=100 total=100						
Sektor publiczny Public sector	42,9	42,6	41,9	41,1	42,7	41,4
Sektor prywatny Private sector	57,1	57,4	58,1	58,9	57,3	58,6
2015=100						
Ogółem Total	100,0	102,4	102,9	104,8	100,4	101,4
sektor publiczny public sector	100,0	101,6	100,3	100,4	99,8	97,9
sektor prywatny private sector	100,0	103,0	104,8	108,1	100,9	104,1

Przyjmując jako wskaźnik liczbę osób przeciętnie zatrudnionych w przeliczeniu na 1000 ludności, Kielce prezentują się korzystnie na tle województwa. W Kielcach w 2020 r. na 1000 ludności przypadały 322 osoby zatrudnione, podczas gdy w województwie były to średnio 162 osoby. W relacji do stanu odnotowanego w 2015 r. w Kielcach omawiany wskaźnik zwiększył się o 11 osób, natomiast w województwie wzrost wyniósł 13 osób.

Wykres 12. Przeciętne zatrudnienie w przeliczeniu na 1000 ludności
Chart 12. Average paid employment calculated per 1,000 population

Wysokie wartości wskaźników, określające ile osób zatrudnionych przypadało na 1000 mieszkańców Kielc, pozwalają pozytywnie określić ich aktywność zawodową, choć obraz ten nie do końca charakteryzował wyłącznie obszar miasta i aktywność jego mieszkańców, ponieważ kieleccy przedsiębiorcy i instytucje sektora publicznego zatrudniały również osoby spoza Kielc.

Kielce nadal grupowały największy odsetek osób zatrudnionych w województwie, lecz udział miasta w przeciętnym zatrudnieniu w województwie w analizowanym okresie zmniejszył się o 1,3 p.proc. do 31,5%.

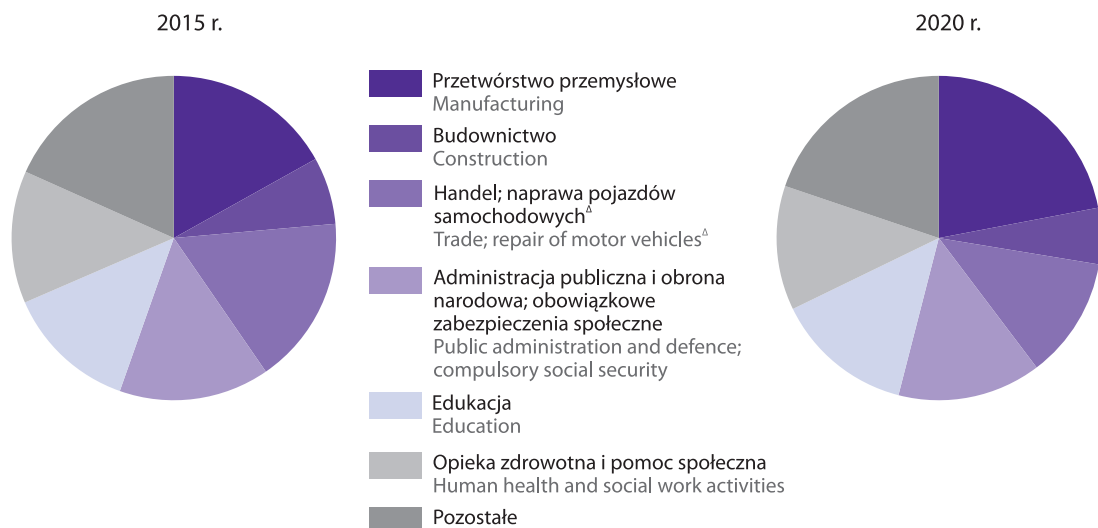
Większość badanej populacji zatrudniona była w sektorze prywatnym. W 2020 r. przeciętne zatrudnienie w tym sektorze wyniosło 36,6 tys. osób, co stanowiło 58,6% ogółu zatrudnionych w mieście i w porównaniu z 2015 r. zwiększyło się o 4,1%. Natomiast w sektorze publicznym przeciętna liczba zatrudnionych w 2020 r. ukształtowała się na poziomie 25,9 tys. osób i była o 2,1% niższa niż przed pięcioma laty.

Na przestrzeni lat 2015-2020 zatrudnienie w Kielcach zwiększył sektor produkcyjny (w sumie w przemyśle i budownictwie średnio o 17,9%), podczas gdy w sektorze usługowym zatrudnienie ograniczono (przeciętnie o 4,5%). Biorąc pod uwagę sekcje PKD o znaczącym udziale w zatrudnieniu, w największym stopniu zatrudnienie wzrosło w przetwórstwie przemysłowym (o 32,5%) i edukacji (o 6,5%). Ograniczenie miejsc pracy nastąpiło w: handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 27,2%), budownictwie (o 15,3%), opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (o 4,1%) oraz administracji publicznej i obronie narodowej; obowiązkowych zabezpieczeniach społecznych (o 3,7%).

Biorąc pod uwagę zatrudnienie według sekcji PKD, w Kielcach dominuje sześć sekcji, które w 2020 r. zatrudniały w sumie 80,2% z ogółu pracowników (o 1,5 p.proc. mniej niż w 2015 r.). Liderem były tu przedsiębiorstwa z sekcji przetwórstwa przemysłowego, które w 2020 r. przeciętnie zatrudniały 13,8 tys. osób. Na drugim miejscu uplasowały się jednostki handlu; naprawy pojazdów samochodowych (7,6 tys. osób), a kolejne miejsca zajęły jednostki administracji publicznej i obrony narodowej; obowiązkowych zabezpieczeń społecznych (8,9 tys. osób), placówki edukacyjne (8,6 tys. osób), opieki zdrowotnej i pomocy społecznej (7,8 tys. osób) oraz podmioty z sekcji budownictwo (3,5 tys. osób). Wskazane sekcje są liderami wśród pracodawców, jednak w przypadku czterech sekcji zmalał ich udział w rynku, tj.: handlu; naprawy pojazdów samochodowych (o 4,7 p.proc. do 12,1%), budownictwa (o 1,1 p.proc. do 5,6%), opieki zdrowotnej i pomocy społecznej (o 0,8 p.proc. do 12,4%) oraz administracji publicznej i obrony narodowej; obowiązkowych zabezpieczeń społecznych (o 0,7 p.proc. do 14,3%). Spośród pozostałych sekcji, umocniły swoje pozycje: przetwórstwo przemysłowe, dla którego udział w przeciętnym zatrudnieniu wzrósł o 5,1 p.proc. do 22,0% oraz edukacja, której udział zwiększył się o 0,7 p.proc. do 13,8%.

Wykres 13. Przeciętne zatrudnienie według sekcji PKD 2007

Chart 13. Average paid employment by kind of activity

Na przestrzeni lat 2015-2020 obserwowano na rynku pracy rosnącą rolę firm o usługowym profilu działalności z zakresu: administrowanie i działalność wspierająca, obsługa rynku nieruchomości oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna. Firmy te zwiększały zarówno zatrudnienie, jak i udział w rynku pracy. Najbardziej spośród wymienionej grupy umocniła swoją pozycję sekcja administrowanie i działalność wspierająca, która odnotowała wzrost udziału w rynku o 1,2 p.proc. do 4,6%. W przypadku działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej wzrost ten wyniósł 0,7 p.proc., a udział osiągnął 1,9%, natomiast dla firm z obsługi rynku nieruchomości o 0,6 p.proc. do 2,1%. Zmniejszyła się natomiast rola podmiotów transportu i gospodarki magazynowej oraz działalności finansowej i ubezpieczeniowej. Ich udziały w rynku zmniejszyły się odpowiednio o 0,8 p.proc. do 1,6% i o 0,4 p.proc. do 1,5%.

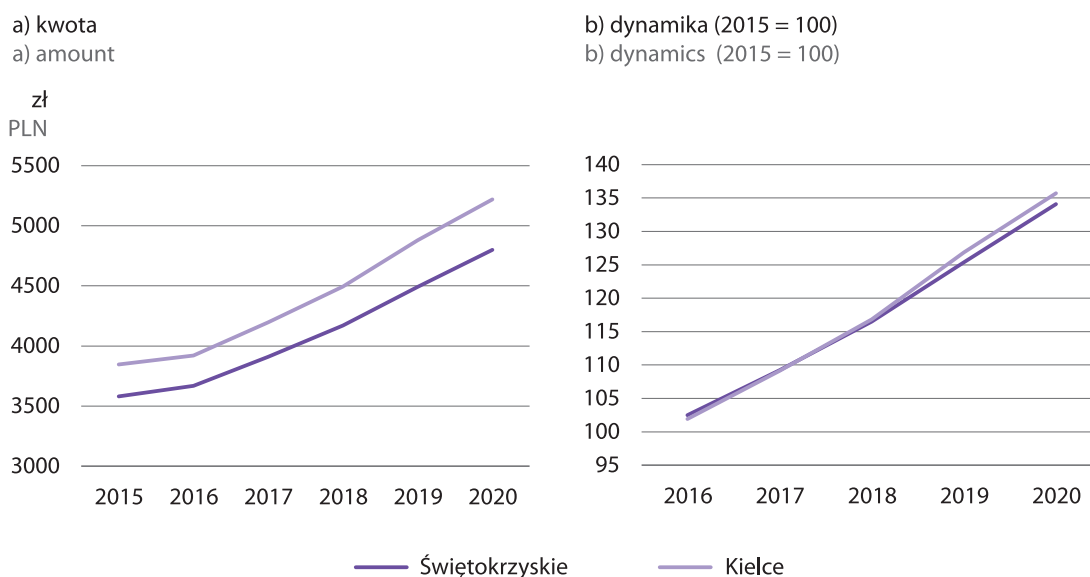
2.3. Przeciętne wynagrodzenia brutto

2.3. Average monthly gross wages and salaries

Niezależnie od wahań stanu zatrudnienia, w Kielcach obserwowany był ciągły wzrost poziomu przeciętnych wynagrodzeń brutto (o 35,7% w analizowanym okresie, tj. z 3845,52 zł w 2015 r. do 5218,61 zł w 2020 r.). Średnioroczna stopa wzrostu osiągnęła 6,30%, wobec 6,04% w województwie.

Wykres 14. Przeciętne wynagrodzenie brutto

Chart 14. Average monthly gross wages and salaries

Podwyżki objęły podmioty z obydwu sektorów własności, przy czym w sektorze publicznym były wyższe niż w prywatnym (37,5%, wobec 35,1%), a średnioroczna stopa wzrostu osiągnęła plus 6,6%, wobec plus 6,2%. W każdym roku analizowanego okresu sektor publiczny oferował wyższe (średnio od 22% do 32%) przeciętne wynagrodzenia niż prywatny (6080,80 zł, wobec 4608,77 zł w 2020 r.).

Dochody z pracy najmniej są głównym źródłem utrzymania ludności, a ich wysokość w istotny sposób wpływa na proces przemieszczania się ludności i osiedlanie w miejscach, gdzie realnej możliwości zdobycia pracy towarzyszy perspektywa atrakcyjnej płacy. Tak jest również w przypadku Kielc i okolic, dla których firmy kieleckie są atrakcyjnymi finansowo pracodawcami. Skala wzrostu płac w Kielcach w omawianym okresie była, co prawda na podobnym poziomie jak w województwie (35,7%, wobec 34,1%), ale wynagrodzenia wypłacone w Kielcach kształtowały się na ponadprzeciętnym poziomie. W 2020 r. były one o 8,7% wyższe niż średnie wynagrodzenie w województwie (w 2015 r. – wyższe o 7,4%).

Tablica 14. Przeciętne wynagrodzenie brutto
Table 14. Average monthly gross wages and salaries

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
w zł in PLN						
Ogółem Total	3845,52	3920,24	4197,40	4493,16	4879,19	5218,61
sektor publiczny public sector	4423,83	4545,32	4786,80	4672,65	5074,77	6080,80
sektor prywatny private sector	3410,31	3456,50	3773,21	3836,82	4099,61	4608,77
województwo=100 voivodship=100						
Ogółem Total	107,4	106,8	107,3	107,7	108,7	108,7
ogółem=100 total=100						
Sektor publiczny Public sector	115,0	115,9	114,0	104,0	104,0	116,5
Sektor prywatny Private sector	88,7	88,2	89,9	85,4	84,0	88,3
2015=100						
Ogółem Total	100,0	101,9	109,2	116,8	126,9	135,7
sektor publiczny public sector	100,0	102,7	108,2	105,6	114,7	137,5
sektor prywatny private sector	100,0	101,4	110,6	112,5	120,2	135,1

W analizowanym okresie wynagrodzenia wzrosły we wszystkich rodzajach działalności. Biorąc pod uwagę sekcje o największym udziale w zatrudnieniu, na przestrzeni pięciu lat najwięcej zyskali zatrudnieni w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej, gdzie płace wzrosły średnio o 51,0%. Wysoki wzrost płac odnotowano również w: administracji publicznej i obronie narodowej; obowiązkowych zabezpieczeniach społecznych (o 42,8%), przetwórstwie przemysłowym (o 35,2%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 33,5%), edukacji (o 24,9%) oraz budownictwie (o 19,8%).

Spośród sekcji, które w ostatnich latach zyskały na znaczeniu na rynku pracy, znacząco wzrosły wynagrodzenia pracowników: obsługi rynku nieruchomości (o 70,9%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 29,6%) oraz administrowania i działalności wspierającej (o 27,3%).

Biorąc pod uwagę rozpiętość płac według sekcji w 2020 r., stosunkowo wysoki poziom wynagrodzeń odnotowano w działalności finansowej i ubezpieczeniowej – 7703,43 zł, a także w: obsłudze rynku nieruchomości – 6754,80 zł, administracji publicznej i obronie narodowej; obowiązkowych zabezpieczeniach społecznych – 6546,24 zł, w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej – 6311,55 zł, w edukacji – 5321,11 zł. Wynagrodzenia te były wyższe od przeciętnego wynagrodzenia w Kielcach odpowiednio o: 47,6%, 29,4%, 25,4%, 20,9% i 2,0%. Z kolei płace znacznie poniżej średniej w mieście otrzymali zatrudnieni w: zakwaterowaniu i gastronomii, tj. 3307,26 zł (o 36,6% poniżej średniej), administrowaniu i działalności wspierającej 3327,66 zł (o 36,2% mniej), transporcie i gospodarce magazynowej – 3856,38 zł (o 26,1% poniżej), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej – 4201,71 zł (o 19,5% mniej). Mniej niż przeciętnie zarabiano ponadto w budownictwie, działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją, handlu; naprawie pojazdów samochodowych, przetwórstwie przemysłowym (o: 17,5%, 17,4%, 16,3% i 6,9%).

2.4. Bezrobotni zarejestrowani

2.4. Registered unemployed persons

Dane o bezrobociu rejestrowanym, dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy, prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (jednolity tekst Dz. U. 2018, poz. 1265, z późniejszymi zmianami).

Zagadnienia bezrobocia rejestrowanego zbadano opierając się na źródłach administracyjnych, na co pozwalają zasoby Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (obecnie Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii) – sprawozdania MRPiPS.

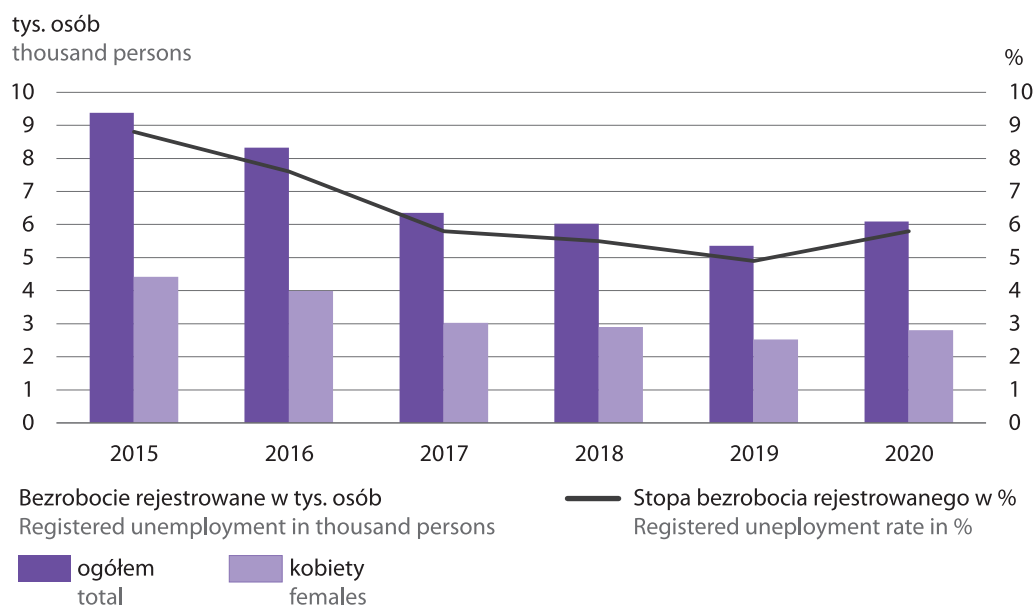
Na przestrzeni lat 2015-2019 obserwowano pozytywne zmiany ilościowe bezrobocia rejestrowanego w Kielcach. W 2020 r. nastąpiło zahamowanie pozytywnych trendów, co wpłynęło na wynik na koniec analizowanego okresu, tj. 2020 r. W przypadku analizy struktury bezrobocia ocena nie jest już tak pozytywna. W Kielcach brakuje miejsc pracy dla osób wykształconych, młodych wiekiem, o krótkim stażu pracy. Ponadto wydłużeniu uległ czas pozostawania bez pracy.

Wykres 15. Bezrobocie rejestrowane

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 15. Registered unemployment

As of 31 December

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. w Kielcach zarejestrowanych było 6,1 tys. bezrobotnych, co stanowiło 13,6% populacji bezrobotnych w województwie, tj. o 0,6 p.proc. mniej niż w 2015 r. Na przestrzeni analizowanego okresu nastąpił spadek liczebności populacji osób bezrobotnych w Kielcach o 35,0%, podczas gdy przeciętnie w województwie obniżka wyniosła 32,1%. Zmniejszył się udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym o 2,2 p.proc. do 5,5%, (w przypadku mężczyzn obniżka wyniosła 2,2 p.proc. do 5,7%, a dla kobiet – 2,3 p.proc. do 5,3%). W województwie skala spadku była większa (2,3 p.proc.), a udział badanej subpopulacji osiągnął 6,2%.

Wykres 16. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

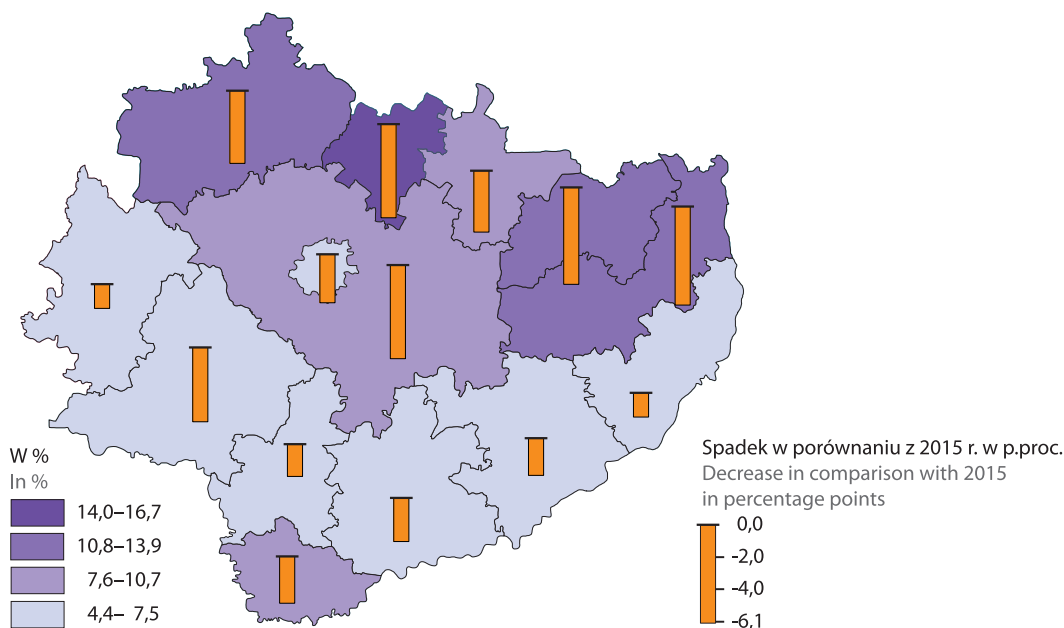
Stan w dniu 31 grudnia

Chart 16. Share of the registered unemployed persons in the population in the working age
As of 31 December

Stopa bezrobocia w Kielcach według stanu na 31 grudnia 2020 r. ukształtowała się na poziomie 5,8%, tj. niższym o 3,0 p.proc. niż pięć lat wcześniej. Stopa bezrobocia notowana w Kielcach należy do najniższych w województwie. Podobnie niskie wskaźniki odnotowywane są jedynie w powiatach buskim i pińczowskim (w 2020 r. 4,4% i 6,7%).

Mapa 1. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 1. Registered unemployment rate in 2020
As of 31 December

W latach 2015-2020 nie zmieniła się struktura bezrobocia rejestrowanego według płci. Mężczyźni nadal stanowili większość. Co więcej, w skutek zmian odnotowanych w 2020 r. ich przewaga wyraźnie powiększyła się.

Bezrobotnych mężczyzn, podobnie jak kobiet, ubywało w latach 2015-2019. We wskazanym okresie liczebność mężczyzn spadła o 43,0%, a kobiet o 42,8%. Z kolei w 2020 r. odnotowano w obydwu przypadkach wyraźny wzrost – mężczyzn przybyło o 16,2%, a kobiet o 11,0%. W efekcie dysproporcje spadku obu subpopulacji na przestrzeni pięciu lat były wyraźne – 33,7% dla mężczyzn, wobec 36,5% dla kobiet. Skutkowało to zmniejszeniem udziału kobiet o 1,1 p.proc. do 46,0%.

Tablica 15. Bezrobocie rejestrowane
Stan w dniu 31 grudnia
Table 15. Registered unemployment
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
w osobach in persons						
Bezrobotni zarejestrowani Registered unemployment persons	9378	8326	6349	6024	5356	6092
mężczyźni males	4962	4336	3327	3128	2829	3288
kobiety females	4416	3990	3022	2896	2527	2804
dotychczas niepracujący previously not employed	1341	1057	753	725	609	676
posiadający prawo do zasiłku possessing benefit rights	1014	863	729	741	683	726
niepełnosprawni disabled persons	830	748	555	541	526	510
Oferty pracy zgłoszone w ciągu roku Jobs offers reported during the year	4554	5039	5124	5143	5037	3792
Bezrobotni na 1 ofertę pracy (stan w dniu 31 XII) Registered unemployment persons per 1 job offer (as of 31 XII)	. ^a	45	31	22	27	26
w % in %						
Stopa bezrobocia rejestrowanego Registered unemployment rate	8,8	7,6	5,8	5,5	4,9	5,8
Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym Share of the registered unemployment persons in the population in the working age	7,7	7,0	5,4	5,3	4,8	5,5
2015=100						
Bezrobotni zarejestrowani Registered unemployment persons	100,0	88,8	67,7	64,2	57,1	65,0
mężczyźni males	100,0	87,4	67,0	63,0	57,0	66,3
kobiety females	100,0	90,4	68,4	65,6	57,2	63,5
dotychczas niepracujący previously not employed	100,0	78,8	56,2	54,1	45,4	50,4
posiadający prawo do zasiłku possessing benefit rights	100,0	85,1	71,9	73,1	67,4	71,6
niepełnosprawni disabled persons	100,0	90,1	66,9	65,2	63,4	61,4
Oferty pracy zgłoszone w ciągu roku Jobs offers reported during the year	100,0	110,6	112,5	112,9	110,6	83,3

^a Brak nierozdysponowanych ofert pracy na koniec roku sprawozdawczego.
^a No outstanding job offers at the end of the reporting year.

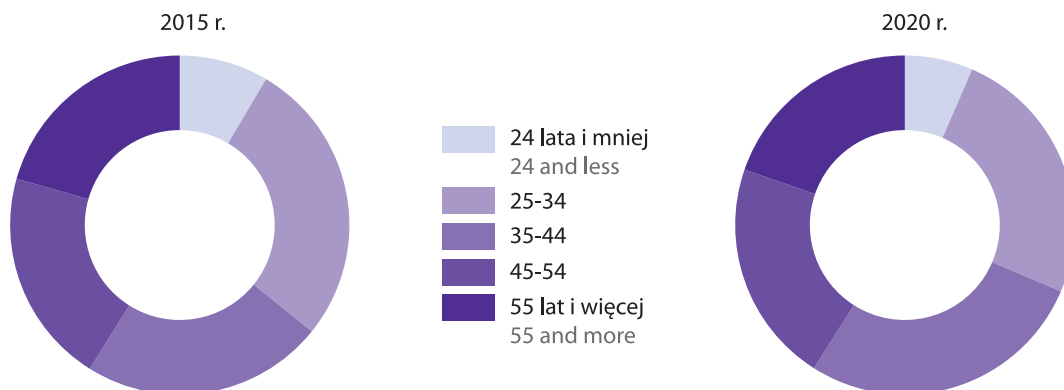
W powiatowym urzędzie pracy w Kielcach rejestrowały się głównie osoby młode, w wieku produkcyjnym mobilnym, tj. 44-letnie i młodsze.

Wykres 17. Bezrobotni zarejestrowani według wieku

Stan w dniu grudnia

Chart 17. Registered unemployed persons by age

As of 31 December

W końcu grudnia 2020 r. liczebność bezrobotnych w wieku 18-44 lata wyniosła w sumie 3,6 tys. osób, a ich odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych osiągnął 59,0%. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 35-44 lata, co więcej ich udział wyraźnie zwiększył się w relacji do stanu z końca 2015 r. – o 4,5 p.proc. do 27,6%. Drugą co do wielkości grupę stanowiły osoby w wieku 25-34 lata, przy czym jej udział zmniejszył się o 2,4 p.proc. do 24,9%. Kategoria osób, które jeszcze nie ukończyły 25 roku życia była najmniej liczna. Ich udział zmniejszył się o 2,0 p.proc. do 6,5%. Udział osób w wieku 45-54 lata zwiększył się o 0,8 p.proc. do 21,3%, podczas gdy osób w wieku 55 lat i starszych – zmniejszył się o 0,9 p.proc. do 19,7%.

Wykres 18. Bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 18. Registered unemployed persons by educational level

As of 31 December

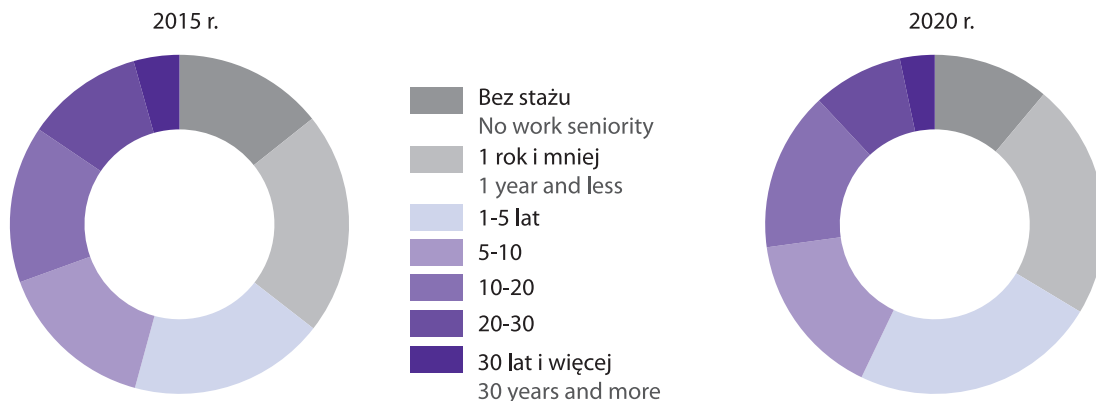
Kwalifikacje zawodowe coraz słabiej determinowały trudności w znalezieniu pracy. W 2020 r. największy problem ze znalezieniem pracy miały osoby legitymujące się wykształceniem wyższym. Osoby te

stanowiły 28,1% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, tj. o 3,3 p.proc. więcej niż w 2015 r. Wzrósł również udział osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym – o 1,1 p.proc. do 12,0%. Zmniejszyły się natomiast odsetki osób legitymujących się wykształceniem zasadniczym zawodowym/ branżowym oraz policealnym i średnim zawodowym, w sumie o 2,5 p.proc. do 43,5%. Spadł również udział osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym – o 1,9 p.proc. do 16,4%.

Wykres 19. Bezrobotni zarejestrowani według stażu pracy^a

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 19. Registered unemployed persons by work seniority^a
As of 31 December

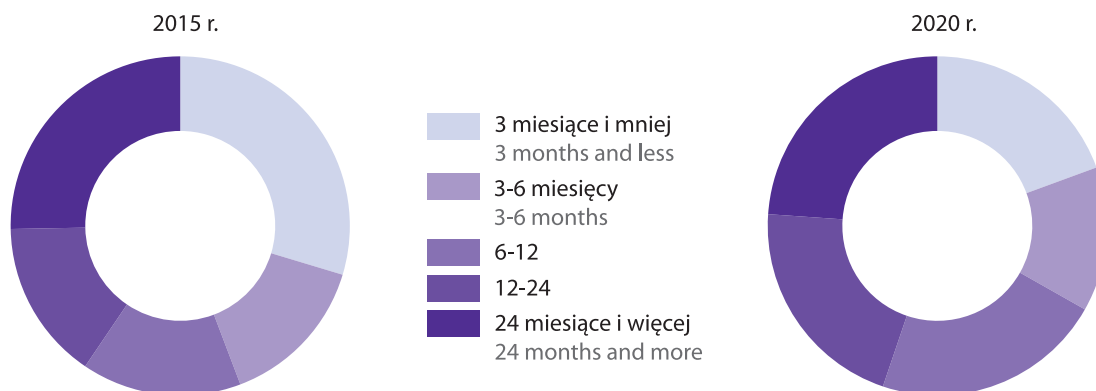
a Przedziały zostały domknięte prawostronnie.
a Intervals were shifted upward.

Największe problemy ze znalezieniem pracy miały osoby z krótkim stażem pracy. Najbardziej brakowało ofert pracy dla osób legitymujących się stażem do 5 lat, przy czym udział osób o stażu pracy 1-5 lat zwiększył się w ogólnej strukturze bezrobotnych o 4,8 p.proc. do 23,5%, a osób o stażu nie dłuższym niż 1 rok wzrósł o 1,3 p.proc. do 22,5%. Wzrosły także odsetki osób o dłuższym stażu pracy, tj. 5-10 lat (o 0,5 p.proc. do 15,7%) oraz 10-20 lat (o 0,2 p.proc. do 15,2%). O 3,6 p.proc. do 12,0% zmniejszył się natomiast udział osób pracujących dłużej niż 20 lat. Mniejszy udział w strukturze bezrobotnych miały również osoby bez doświadczenia zawodowego – ich udział zmniejszył się o 3,2 p.proc. do 11,1%.

Wykres 20. Bezrobotni zarejestrowani według czasu pozostawania bez pracy^{ab}

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 20. Registered unemployed persons by duration of unemployment^{ab}
As of 31 December

a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. b Przedziały zostały domknięte prawostronnie.
a From the date of registering in a labour office. b Intervals were shifted upward.

W latach 2015-2020 wyraźnie zmniejszył się odsetek osób pozostających bez pracy nie dłużej niż 3 miesiące – o 10,3 p.proc. do 19,4%, a także będących bezrobotnymi 3-6 miesięcy – o 0,8 p.proc. do 13,8%. Za negatywną tendencję uznać należy wydłużenie średniego czasu pozostawania bez pracy. Odsetek osób pozostających bez pracy od 6 miesięcy do 1 roku wzrósł o 6,8 p.proc. do 22,0%, a osób nie posiadających pracy od 12 do 24 miesięcy zwiększył się o 5,7 p.proc. do 20,9%. Wyjątek stanowiły osoby pozostające bez pracy dłużej niż dwa lata – ich udział zmniejszył się o 1,4 p.proc. do 23,9%.

Rozdział 3

Chapter 3

Warunki życia

Living conditions

3.1. Warunki mieszkaniowe

3.1. Housing conditions

Posiadanie mieszkania jest jednym z podstawowych elementów życia każdego człowieka. Mieszkanie zapewnia poczucie bezpieczeństwa, jest miejscem odpoczynku, rozrywki, a coraz częściej – jak pokazały ostatnie dwa lata – stanowi również miejsce pracy. To w jakich warunkach mieszkamy ma ogromny wpływ na nasze życie rodzinne, towarzyskie czy zawodowe i w efekcie na sytuację demograficzną czy społeczną miejsca w którym żyjemy.

3.1.1. Zasoby mieszkaniowe

3.1.1. Dwelling stocks

- Zasoby mieszkaniowe — ogół mieszkań zamieszkałych i niezamieszkałych znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Do zasobów mieszkaniowych nie zalicza się obiektów zbiorowego zamieszkania (tj. hoteli pracowniczych, domów studenckich, burs i internatów, domów pomocy społecznej i innych) i pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkałych (barakowozów, wagonów kolejowych, barek i statków oraz innych).
- Mieszkanie — lokal składający się z jednej lub kilku izb i pomieszczeń pomocniczych, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.
- Izba — pomieszczenie w mieszkaniu, oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami sięgającymi od podłogi do sufitu, o powierzchni nie mniejszej niż 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku; za izbę uważa się nie tylko pokoje, ale również kuchnie spełniające powyższe kryteria.
- Powierzchnia użytkowa mieszkania — suma powierzchni wszystkich pomieszczeń znajdujących się w obrębie mieszkania, a w szczególności: pokoi, kuchni (z oknem i bez okna), spiżarni, przedpokoi, alkow, holi, łazienek, ubikacji, obudowanej werandy, ganku, garderoby oraz innych pomieszczeń służących mieszkalnym lub gospodarczym potrzebom mieszkańców bez względu na ich przeznaczenie i sposób użytkowania.

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. zasoby mieszkaniowe Kielc liczyły 87,9 tys. mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 5,2 mln m². W stosunku do 2015 r. liczba mieszkań zwiększyła się o blisko 5 tys. Natomiast średnioroczne tempo wzrostu zasobów mieszkaniowych w okresie 2015–2020 wyniosło 1,2%. Z roku na rok rosła również liczba mieszkań w przeliczeniu na liczbę mieszkańców. W 2020 r. na 1000 osób mieszkających w Kielcach przypadało średnio 455 mieszkań, tj. o 36 więcej niż w 2015 r. Przyczynił się do tego zarówno wzrost zasobów mieszkaniowych, jak i malejąca liczba mieszkańców. W latach 2015–2020 liczba ludności w Kielcach zmniejszyła się o 4,6 tys. osób, a średnioroczne tempo spadku liczby ludności wyniosło 0,5%.

Warunki mieszkaniowe w Kielcach z roku na rok są coraz lepsze. Poprawie uległ wskaźnik liczby osób

przypadających na jedno mieszkanie. W 2015 r. na jedno mieszkanie przypadało średnio 2,39 osoby, podczas gdy w 2020 r. wskaźnik ten wyniósł 2,20. W latach 2015–2020 systematycznie rosła przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania. W 2020 r. wyniosła 58,9 m², podczas gdy w 2015 r. było to 58,5m². W przeliczeniu na jedną osobę w 2020 r. przypadało średnio 26,8 m² powierzchni użytkowej mieszkania, a w 2015 r. było to 24,5 m².

Tablica 16. Zasoby mieszkaniowe
Stan w dniu 31 grudnia
Table 16. Dwelling stocks
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Mieszkania Dwellings	82929	83646	84233	85085	86491	87927
Mieszkania na 1000 ludności Dwellings per 1,000 population	418,7	423,1	428,0	434,6	443,9	454,6
Izby Rooms	276229	278535	280471	283215	287528	291914
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ² Useful floor area of a dwellings in thousand m ²	4852,6	4901,6	4940,9	4996,6	5090,5	5179,9
Przeciętna w zasobach mieszkaniowych: Dwelling stocks, average:						
liczba izb w mieszkaniu numbe of rooms in a dwelling	3,33	3,33	3,33	3,33	3,32	3,32
powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² useful floor area per dwelling in m ²	58,5	58,6	58,7	58,7	58,9	58,9
powierzchnia użytkowa na 1 osobę useful floor area per person	24,5	24,8	25,1	25,5	26,1	26,8
liczba osób na 1 mieszkanie number of persons per dwelling	2,39	2,36	2,34	2,30	2,25	2,20

Charakterystyka warunków mieszkaniowych powinna również uwzględniać opis stopnia wyposażenia mieszkań w podstawowe instalacje sanitarno-techniczne. W Kielcach w 2020 r. do wodociągu podłączonych było 98,7% mieszkań. Z ustępu spłukiwanego można było korzystać w 97,9% mieszkań, a z łazienki w 97,0%. Mieszkania podłączone do instalacji doprowadzającej ciepło z centralnego źródła stanowiły 94,8% ogółu zasobów mieszkaniowych, natomiast w gaz z sieci wyposażonych było 83,3% mieszkań.

Tablica 17. Mieszkania według form własności^a

Stan w dniu 31 grudnia

Table 17. Dwellings by type of ownership^a

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015		2018		2015	2018
	Mieszkania Dwellings				Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² Average useful floor area per dwelling in m ²	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w odsetkach in percent	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w odsetkach in percent		
Ogółem Total	82929	100,0	85085	100,0	58,5	58,7
własność: ownership of:						
Osób fizycznych Natural persons	51459	62,0	54714	64,3	65,5	65,0
W tym we wspólnotach mieszkaniowych of which in condominiums	22243	26,8	25347	29,8	54,0	53,0
Spółdzielni mieszkaniowych Housing cooperatives	25990	31,3	25473	29,9	48,3	48,7
Gmin (komunalna) Gminas (municipal)	4233	5,1	3910	4,6	38,1	37,8
Towarzystw budownictwa społecznego Public building societies	724	0,9	646	0,8	50,1	50,3
Zakładów pracy Companies	223	0,3	109	0,1	45,3	46,7
Skarbu Państwa State Treasury	73	0,1	73	0,1	54,2	61,8
Innych podmiotów Other entities	227	0,3	160	0,2	73,2	59,9

a Zamieszkane i niezamieszkane.

a Inhabited and uninhabited.

Uwaga. Dane opracowano na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych oraz badania cyklicznego przeprowadzanego co 2 lata.

Note. Data are compiled on the basis of balances of dwelling stocks and periodic surveys conducted every two years.

W 2018 r. najwięcej mieszkań (54,7 tys.) pozostawało w zasobach osób fizycznych oraz spółdzielni mieszkaniowych (25,5 tys.). Łącznie mieszkania będące własnością osób fizycznych i spółdzielni mieszkaniowych stanowiły 94,2% zasobów mieszkaniowych ogółem. Należy zwrócić uwagę, że zasób mieszkań, będących własnością osób fizycznych zwiększył się w stosunku do 2015 r. o blisko 3,3 tys. mieszkań. Natomiast uszczupleniu uległy zasoby we wszystkich pozostałych formach własności (z wyjątkiem mieszkań będących własnością Skarbu Państwa, których to zasób nie uległ zmianie). Najwięcej ubyło mieszkań będących własnością spółdzielni mieszkaniowych o 0,5 tys. oraz miasta Kielce o 0,3 tys.

Powierzchnia użytkowa mieszkań różniła się dość znacząco w zależności od formy własności. W 2018 r. największe mieszkania należały do osób fizycznych – 65,0 m². Najmniejszą powierzchnią charakteryzowały się mieszkania komunalne – 37,8 m². W stosunku do 2015 r. przeciętna powierzchnia mieszkań stanowiących własność osób fizycznych zmniejszyła się o 0,5 m². Z kolei przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania będącego własnością spółdzielni mieszkaniowej zwiększyła się o 0,4 m².

Mieszkania sklasyfikowane według form własności dotyczą:

- osób fizycznych — mieszkania, do których prawo własności posiada osoba fizyczna (jedna lub więcej), przy czym osoba ta może być właścicielem całej nieruchomości, np. indywidualny dom jednorodzinny, może posiadać udział w nieruchomości wspólnej jako właściciel lokalu mieszkalnego, np. znajdującego się w budynku wielomieszkaniowym objętym wspólnotą mieszkaniową.

Pojęcie wspólnoty mieszkaniowej odnosi się do budynku wielomieszkaniowego, w którym część lub wszystkie lokale stanowią wyodrębnioną własność, potwierdzoną wpisem do księgi wieczystej. Wspólnotę mieszkaniową tworzy ogół właścicieli lokali (mieszkalnych i użytkowych) w danym budynku;

- spółdzielni mieszkaniowych — mieszkania własnościowe (zajmowane na podstawie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego) lub lokatorskie (zajmowane na podstawie stosunku najmu);
- gmin (komunalne) — mieszkania stanowiące własność gminy lub powiatu (lokalnej wspólnoty samorządowej), a także mieszkania przekazane gminie, ale pozostające w dyspozycji jednostek użyteczności publicznej, takich jak: podmioty lecznicze, jednostki organizacyjne pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, jednostki systemu oświaty, instytucje kultury;
- towarzystw budownictwa społecznego (TBS) – mieszkania społeczno-czynszowe znajdujące się w budynkach będących własnością podmiotu prawnego, który w swojej nazwie ma wyrazy „towarzystwo budownictwa społecznego” lub skrót „TBS”, bez względu na fakt partycypowania w kosztach budowy budynku innego podmiotu (gminy, spółdzielni mieszkaniowej, zakładu pracy) w zamian za uzyskanie mieszkań (na zasadzie najmu) dla wskazanych przez te podmioty osób trzecich;
- zakładów pracy – mieszkania, które są własnością przedsiębiorstw państwowych oraz państwowych jednostek organizacyjnych np. instytutów badawczych, państwowych wyższych uczelni (bez uczelni katolickich), instytucji artystycznych, Spółdzielni Kółek Rolniczych; przedsiębiorstw komunalnych, z wyjątkiem przedsiębiorstw gospodarki mieszkaniowej; przedsiębiorstw prywatnych i innych prywatnych jednostek organizacyjnych;
- Skarbu Państwa – mieszkania pozostające w zasobie Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, Agencji Mienia Wojskowego, w zarządzie jednostek podległych ministrom, w zarządzie organów władzy państwowej, administracji państwowej, kontroli państwowej itp.;
- innych podmiotów – mieszkania stanowiące własność instytucji budujących dla zysku – przeznaczone na sprzedaż (ale jeszcze nie sprzedane osobom fizycznym) lub na wynajem, np. deweloperów; mieszkania stanowiące własność stowarzyszeń, fundacji, partii politycznych, związków zawodowych, samorządów zawodowych i gospodarczych; Kościoła katolickiego i innych kościołów, związków.

3.1.2. Mieszkania oddane do użytkowania

3.1.2. Dwellings completed

W latach 2015–2020 w Kielcach przekazano do użytkowania 6171 mieszkań. Spośród nich 98,2% znajdowało się w nowych budynkach mieszkalnych. Pozostałe mieszkania zlokalizowane były w budynkach: mieszkalnych rozbudowanych, mieszkalnych uzyskanych z przebudowy (adaptacji) budynków oraz zbiorowego zamieszkania i nowych budynkach niemieszkalnych.

W 2020 r. przekazano do użytkowania 1545 mieszkań, tj. o 8,5% więcej niż w 2019 r. i aż o 63,8% więcej niż w 2015 r. Należy zaznaczyć, że 2018 r. był dość wyjątkowy na rynku budownictwa mieszkaniowego w Kielcach – był to pierwszy rok po trzech latach spadku – w którym odnotowano wzrost liczby oddanych mieszkań w stosunku do poprzedniego roku. Tendencja ta utrzymała się również w latach 2019–2020.

Tablica 18. Mieszkania oddane do użytkowania
Table 18. Dwellings completed

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Mieszkania Dwellings	943	755	609	895	1424	1545
Indywidualne ^a Private ^a	93	123	101	73	112	127
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ^b For sale or rent ^b	717	528	465	691	1216	1404
Spółdzielcze Cooperative	102	98	36	119	42	-
Komunalne (gminne) Municipal (gmina)	28	6	7	12	8	14
Społeczne czynszowe Public building society	-	-	-	-	46	-
Zakładowe Company	3	-	-	-	-	-
Mieszkania na 1000 ludności Dwellings per 1000 population	4,8	3,8	3,1	4,6	7,3	8,0
Indywidualne ^a Private ^a	0,5	0,6	0,5	0,4	0,6	0,7
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ^b For sale or rent ^b	3,6	2,7	2,4	3,5	6,2	7,2
Spółdzielcze Cooperative	0,5	0,5	0,2	0,6	0,2	.
Komunalne (gminne) Municipal (gmina)	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1
Społeczne czynszowe Public building society	0,2	.
Zakładowe Company	0,0
Izby Rooms	2803	2500	2069	2936	4421	4789
Indywidualne ^a Private ^a	538	716	594	434	637	716
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ^b For sale or rent ^b	1903	1450	1355	2121	3499	4033
Spółdzielcze Cooperative	274	314	102	361	133	-
Komunalne (gminne) Municipal (gmina)	75	20	18	20	24	40
Społeczne czynszowe Public building society	-	-	-	-	128	-
Zakładowe Company	13	-	-	-	-	-

a Przeznaczone na użytek własny inwestora. b Łącznie z budownictwem indywidualnym przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem.
a Intended for the own use of the investor. b Including private construction intended for sale or rent.

Tablica 18. Mieszkania oddane do użytkowania (dok.)
Table 18. Dwellings completed (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² Average usefull floor area per dwelling in m ²	62,0	71,2	69,8	67,3	67,5	62,8
Indywidualne ^a Private ^a	124,7	149,7	140,6	144,5	137,8	134,6
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ^b For sale or rent ^b	55,3	56,5	56,2	61,2	62,1	56,7
Spółdzielcze Cooperative	56,8	53,9	52,0	58,2	52,1	-
Komunalne (gminne) Municipal (gmina)	40,1	43,3	37,0	38,0	60,0	29,0
Spółeczne czynszowe Public building society	-	-	-	-	56,1	-
Zakładowe Company	88,3	-	-	-	-	-

a Przeznaczone na użytek własny inwestora. b Łącznie z budownictwem indywidualnym przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem.
a Intended for the own use of the investor. b Including private construction intended for sale or rent.

W poszczególnych latach badanego okresu zdecydowanie najwięcej mieszkań oddano w ramach budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem. W latach 2015–2020 mieszkania przekazane przez deweloperów stanowiły od 69,9% do 90,9% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania. Wzrost aktywności deweloperów na rynku budownictwa mieszkaniowego w Kielcach w latach 2018–2020 był główną przyczyną wzrostu liczby oddanych mieszkań ogółem w tym okresie.

Liczba mieszkań oddanych w ramach budownictwa indywidualnego w analizowanym okresie utrzymywała się na zbliżonym poziomie. W latach 2015–2020 mieszkania zrealizowane przez inwestorów indywidualnych stanowiły średnio 10,2% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania. Odsetek mieszkań oddanych przez spółdzielnie mieszkaniowe wyniósł 6,4%. Liczba mieszkań przekazanych przez spółdzielnie mieszkaniowe miała charakter fluktuacyjny i nie wykazywała ani tendencji wzrostowej, ani spadkowej. Efekty budownictwa mieszkaniowego zrealizowane w ramach pozostałych form miały charakter incydentalny.

Wykres 21. Mieszkania oddane do użytkowania według form budownictwa

Chart 21. Dwellings completed by forms of construction

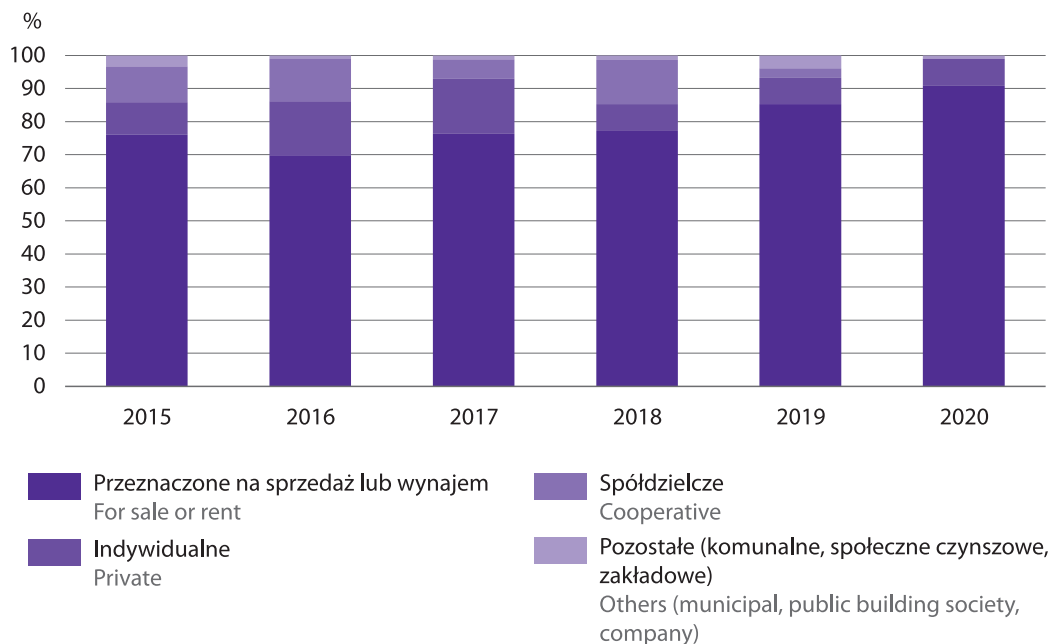
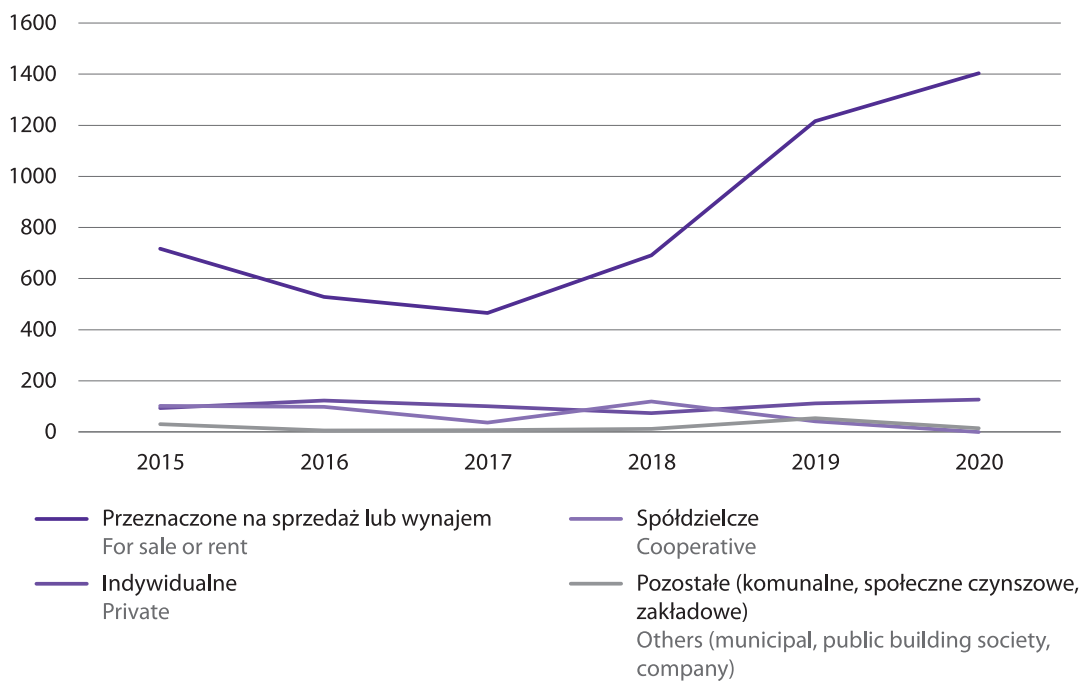
Wykres 22. Mieszkania oddane do użytkowania

Chart 22. Dwellings completed

W latach 2015–2020 wyposażenie mieszkań w wodociąg, kanalizację i centralne ogrzewanie było standardem. Wszystkie mieszkania oddane do użytkowania w tym okresie były wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne. Z rok na rok maleje jednak odsetek mieszkań wyposażonych w gaz z sieci. Podczas gdy w 2015 r. było to 71,5% mieszkań, to w 2020 r. – 43,8%. Wśród mieszkań oddanych do użytkowania w 2020 r. w ciepłą wodę dostarczaną z elektrociepłowni, ciepłowni lub kotłowni osiedlowej wyposażonych zostało 49,4% – najmniej w badanym okresie. Przy czym odsetek mieszkań oddanych do użytkowania i wyposażonych w ciepłą wodę dostarczaną z elektrociepłowni, ciepłowni lub kotłowni osiedlowej w latach 2015–2020 nie wykazywał ani tendencji wzrostowej, ani spadkowej i wahał się od 49,4% do 82,7%.

W 2020 r. przeciętne mieszkanie oddane do użytkowania składało się z 3,1 izby (w 2015 r. na jedno mieszkanie przypadało średnio 3,0 izby). W budownictwie indywidualnym przeciętna liczba izb w mieszkaniu uległa zmniejszeniu w stosunku do 2015 r. i wyniosła 5,6 (w 2015 r. – 5,8). Natomiast w budownictwie poza indywidualnym (mieszkania oddane w ramach budownictwa: spółdzielczego, przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem, komunalnego, społecznego czynszowego i zakładowego) przeciętna liczba izb w mieszkaniach wzrosła i wyniosła 2,9 (w 2015 r. – 2,7). W 2020 r. 96,9% mieszkań oddanych do użytkowania w budynkach indywidualnych posiadało 4 i więcej izb. Z kolei w budynkach poza indywidualnymi, mieszkania posiadające 4 i więcej izb stanowiły 27,4%, mieszkania 3 izbowe – 32,0%, 2 izbowe – 31,6%, a 1 izbowe jedynie 9,0%.

Standard mieszkań określa również przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania. W 2020 r. przeciętne mieszkanie oddane do użytkowania miało 62,8 m² powierzchni użytkowej. Największe mieszkania powstały w ramach budownictwa indywidualnego – 134,6 m². W latach 2016–2018 przeciętna powierzchnia mieszkania wybudowanego na własne potrzeby (indywidualnego) kształtowała się powyżej 140 m², podczas gdy w latach 2019–2020 – poniżej 140 m². Przeciętna powierzchnia mieszkania wybudowanego przez dewelopera czyli mieszkania przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem wyniosła w 2020 r. 56,7 m² i kształtowała się na zbliżonym poziomie jak w latach 2015–2017, ale na zdecydowanie niższym niż w latach 2018–2019, kiedy to wyniosła powyżej 60 m².

W latach 2015–2020 wybudowano w Kielcach 975 nowych budynków mieszkalnych, w których znajdowały się 6062 mieszkania. Przeciętny czas trwania budowy nowych budynków mieszkalnych w 2020 r. wyniósł 31,7 miesiąca – podobnie jak w 2019 r. (31,5 miesiąca). W latach 2015–2018 czas trwania budowy był znacznie dłuższy i mieścił się w przedziale od 36,6 miesiąca do 44,3 miesiąca.

Większość nowych budynków mieszkalnych oddanych do użytkowania w badanym okresie stanowiły budynki zrealizowane przez inwestorów indywidualnych. W latach 2015–2020 przekazano 567 budynków indywidualnych, co stanowiło 58,2% budynków ogółem. Poza budownictwem indywidualnym: 360 nowych budynków oddali deweloperzy, 36 przekazano w ramach budownictwa komunalnego, 9 – spółdzielczego, 2 – społeczno czynszowego oraz 1 – zakładowego. Warto zaznaczyć, że w budynkach przekazanych przez deweloperów znalazło się 81,9% wszystkich mieszkań znajdujących w nowych budynkach mieszkalnych oddanych do użytkowania w badanym okresie.

Tablica 19. Nowe budynki mieszkalne oddane do użytkowania
Table 19. New residential buildings completed

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Budynki Buildings	139	153	140	135	204	204
Indywidualne Private	86	113	97	67	104	100
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem For sale or rent	43	32	35	61	93	96
Spółdzielcze Cooperative	2	2	1	3	1	-
Komunalne (gminne) Municipal (gmina)	7	6	7	4	4	8

Tablica 19. Nowe budynki mieszkalne oddane do użytkowania (dok.)
Table 19. New residential buildings completed (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Społeczne czynszowe Public building society	-	-	-	-	2	-
Zakładowe Company	1	-	-	-	-	-
Kubatura w m ³ Cubic volume in m ³	310775	294153	197811	288336	553839	577684
Mieszkania Dwellings	924	734	587	890	1416	1511
Przeciętny czas trwania budowy w miesiącach Average construction period in months	37,0	36,6	42,7	44,3	31,5	31,7

Spośród wszystkich nowych budynków mieszkalnych oddanych do użytkowania w badanym okresie, 930 (95,4%) wzniesionych zostało za pomocą technologii tradycyjnej udoskonalonej. Ponadto: 22 budynki wzniesiono metodą monolityczną, 18 metodą wielkopłytkową, 3 – wielkoblokową, a 2 – konstrukcji drewnianych. Technologie wznoszenia: monolityczna, wielkopłytkowa i wielkoblokowa były wykorzystywane do budowy budynków wielorodzinnych (o trzech lub więcej mieszkaniach), natomiast metodą konstrukcji drewnianych wybudowano tylko budynki jednorodzinne (o jednym lub dwóch mieszkaniach).

Technologia wznoszenia budynków:

- tradycyjna udoskonalona — metoda wznoszenia budynku mieszkalnego, w której konstrukcją nośną są ściany wykonane z cegły, bloczków lub pustaków o ciężarze i wymiarach umożliwiających ich ręczne wbudowywanie;
- monolityczna — metoda wznoszenia budynku mieszkalnego o ścianowej lub szkieletowej konstrukcji z betonu lub żelbetonu realizowanej na miejscu budowy, z zastosowaniem deskowań (szalunków) o jedno- lub wielokrotnym użyciu i o różnych cechach konstrukcyjno-wymiarowych;
- wielkoblokowa — metoda wznoszenia budynku mieszkalnego o ścianowej konstrukcji nośnej przegród pionowych montowanych na miejscu budowy z prefabrykowanych betonowych i żelbetonowych płyt lub bloków o wysokości całej kondygnacji i o szerokości mniejszej niż 2,40 m;
- wielkopłytkowa – metoda wznoszenia budynku mieszkalnego o ścianowej konstrukcji nośnej przegród pionowych, montowanych na miejscu budowy z wielkowymiarowych (wielkoblokowych) elementów prefabrykowanych betonowych lub żelbetonowych. Wymiary elementów ściennych odpowiadają wysokości całej kondygnacji i mają szerokość 2,40 m i więcej;
- konstrukcji drewnianych – metoda wznoszenia budynku oparta na posadowionej na płycie betonowej lub fundamencie konstrukcji: a) lekkiego szkieletu drewnianego obudowanego belkami i warstwami wykończeniowymi (inaczej metoda kanadyjska), b) drewnianych elementów prefabrykowanych (montowanych na placu budowy), których zewnętrzne poszycie ścian wykończone jest deskami lub tynkiem, c) z bali układanych poziomo jeden na drugim.

Pod względem liczby kondygnacji największy udział miały budynki 2-kondygnacyjne. W latach 2015–2020 ich udział w ogólnej liczbie nowych budynków mieszkalnych oddanych do użytkowania mieścił się w przedziale od 55,7% do 66,2%. W latach 2018–2020 odsetek oddanych nowych budynków 1-kondygnacyjnych był zdecydowanie mniejszy niż w latach 2015–2017. Natomiast w latach 2019–2020 wzrosła liczba nowych budynków mających 4 kondygnacje i więcej. W budynkach 4 kondygnacyjnych i wyższych znajdowało się 80,6% wszystkich mieszkań oddanych do użytkowania w nowych budynkach mieszkalnych w latach 2015–2020.

Tablica 20. Nowe budynki mieszkalne oddane do użytkowania według liczby kondygnacji
 Table 20. New residential buildings completed by number of storeys and number of dwellings

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem Total	139	153	140	135	204	204
1-kondygnacyjne 1-storey	32	28	37	16	19	17
2-kondygnacyjne	84	89	78	87	129	135
3-kondygnacyjne	7	19	15	17	25	14
4-kondygnacyjne	2	6	7	4	6	13
5-kondygnacyjne	6	6	-	4	9	16
6-kondygnacyjne	4	5	2	5	5	5
7-kondygnacyjne	3	-	1	1	8	3
8-kondygnacyjne i większe 8-storey and larger	1	-	-	1	3	1

3.2. Infrastruktura techniczna

3.2. Technical infrastructure

Wyposażenie w infrastrukturę techniczną jest jednym z podstawowych czynników kształtujących konkurencyjność regionów. Im wyższy jest poziom rozwoju infrastruktury technicznej, tym lepsze są warunki funkcjonowania i rozwoju gospodarki. Dostępność do urządzeń infrastruktury technicznej warunkuje zarówno atrakcyjność osadniczą (zachęca do osiedlania się na danym obszarze ze względu na oferowaną wyższą jakość życia), jak i produkcyjną oraz inwestycyjną. Poziom rozwoju infrastruktury technicznej pozwala ocenić analiza stopnia wyposażenia obszaru w urządzenia techniczne użytku publicznego zorganizowane w systemach sieciowych (wodociągi, kanalizację, sieć gazową i energetyczną, ciepłownictwo) oraz drogi.

Pod względem wyposażenia w infrastrukturę techniczną Kielce przodują w województwie świętokrzyskim, w którym istnieje jeszcze dużo „białych plam” jeśli chodzi o zaopatrzenie w wodociąg, gazociąg, kanalizację czy ciepło sieciowe, a sieć drogowa wymaga rozbudowy lub modernizacji. Mieszkańcy mieli powody do zadowolenia, ale jednocześnie osiągnięte wyniki sugerują, że w mieście jest jeszcze wiele inwestycji do zrealizowania, aby Kielce mogły rywalizować z najlepszymi ośrodkami miejskimi.

3.2.1. Infrastruktura komunalna

3.2.1. Municipal infrastructure

Infrastruktura komunalna – podstawowe urządzenia i instytucje usługowe niezbędne do funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa.

Wodociągi

Water supply

Wodociągi – kompleks urządzeń wodociągowych służących do ujęcia wód powierzchniowych i podziemnych, studni publicznych, urządzeń służących do magazynowania i uzdatniania wód, sieci wodociągowe, urządzenia regulujące ciśnienie wody.

Sieć magistralna – przewody doprowadzające wodę od oddalonego źródła ujęcia wody do sieci rozdzielczej.

Sieć rozdzielcza – przewody uliczne służące do rozprowadzania wody do odbiorców za pośrednictwem przyłączy do budynków i innych obiektów.

Przyłącze wodociągowe – odcinek przewodu łączący sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy wraz z zaworem za wodomierzem głównym.

W 2020 r. długość czynnej wodociągowej sieci rozdzielczej osiągnęła w Kielcach prawie 349,5 km, tj. o 9,7 km więcej niż w 2015 r. Liczba przyłączy do budynków mieszkalnych i zbiorowego zakwaterowania wyniosła 12,8 tys. i w porównaniu z 2015 r. zmniejszyła się o 0,3 tys. szt.

Dane o korzystających z wodociągu obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych i w budynkach zbiorowego zamieszkania podłączonych do sieci wodociągowej.

Podobnie jak w 2015 r., z wodociągu korzystało 96,0% ogółu mieszkańców Kielc, podczas gdy średnio w województwie – 91,6%.

Gęstość sieci wodociągowej na 100 km² – wskaźnik liczony jest jako iloraz długości sieci wodociągowej do powierzchni obszaru, dla którego bada się gęstość, pomnożony przez 100.

Kielce są liderem w województwie świętokrzyskim pod względem gęstości sieci wodociągowej. Na 100 km² przypadało jej w mieście 318,7 km, podczas gdy przeciętnie w województwie 119,7 km. Na przestrzeni analizowanych lat 2015-2020 gęstość sieci w Kielcach wzrosła o 8,8 km, wobec 5,0 km w województwie.

Tablica 21. Sieć wodociągowa
Stan w dniu 31 grudnia
Table 21. Water supply
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Długość czynnej sieci rozdzielczej w km Length of working distribution network	339,8	346,1	333,5	340,8	345,4	349,5
Sieć rozdzielcza w km w przeliczeniu na 100 km ² Working distribution network in km per 100 km ²	309,9	315,6	304,1	310,8	315,0	318,7
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zakwaterowania Connections leading to residential buildings and collective accommodation facilities	13112	13367	12025	12350	12570	12778
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zakwaterowania w przeliczeniu na 1 km czynnej sieci rozdzielczej Connections leading to residential buildings and collective accommodation facilities per 1 km of working distribution network	38,6	38,6	36,1	36,2	36,4	36,6

Tablica 21. Sieć wodociągowa (dok.)

Stan w dniu 31 grudnia

Table 21.

Water supply (cont.)

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności Persons using systems in % of total population	96,0	96,1	95,8	95,9	95,9	96,0
Zużycie wody ogółem w ciągu roku (w dam ³) Consumption of water during the year (in dam ³)	11057	10688	8933	9497	9427	9233
w tym w gospodarstwach domowych of which in households	8419	8332	6605	6999	6944	6994
na 1 osobę w m ³ per capita in m ³	42,4	42,1	33,5	35,6	35,6	36,0

Na przestrzeni lat 2015-2020, w Kielcach dzięki rozbudowie sieci zmniejszył się stopień wykorzystania i eksploatacji sieci wodociągowej mierzony liczbą połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych w przeliczeniu na 1 km sieci – z 38,6 do 36,6.

Odnotowano spadek zużycia wody dostarczanej siecią wodociągową – ogółem z 11,1 tys. dam³ w 2015 r. do 9,2 tys. dam³ w 2020 r., tj. o 16,5%.

Średnio 75% wody dostarczonej wodociągami zużywały gospodarstwa domowe na cele komunalno-bytowe. Na przestrzeni omawianego okresu ilość wody dostarczonej gospodarstwom domowym uległa znacznemu ograniczeniu. Najwyższe zużycie odnotowano w latach 2015-2016, tj.: 8,4 tys. dam³ i 8,3 tys. dam³, a najniższe w 2017 r., tj. 6,6 tys. dam³. Od 2018 r. gospodarstwa domowe zużywały corocznie średnio 7,0 dam³.

Wskaźnik zużycia, obrazujący sposób gospodarowania wodą w przeliczeniu na 1 osobę, osiągnął w Kielcach w 2020 r. poziom 36,0 m³, wobec 42,4 m³ przed pięcioma laty (w województwie: 28,4 m³, wobec 27,6 m³).

Główną przesłanką skłaniającą gospodarstwa domowe do oszczędzania wody są względy ekonomiczne wynikające z powszechnego opomiarowania zużycia wody. Ponadto, spadek zużycia wody to wynik ograniczenia strat wody w sieci w wyniku przeprowadzonych modernizacji istniejących sieci.

Kanalizacja

Sewage systems

Kanalizacja – kompleks urządzeń kanalizacyjnych służący do odprowadzania ścieków: sieć kanalizacyjna, wyloty urządzeń służących do wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, urządzenia podczyszczające i oczyszczające ścieki oraz przepompownie ścieków.

Sieć kanalizacyjna czynna – system kanałów krytych (podziemnych) odprowadzających ścieki z budynków i innych obiektów, do odbiorników lub urządzeń do oczyszczania ścieków.

Przyłącze kanalizacyjne – odcinek przewodu łączący wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomościach odbiorców usług z siecią kanalizacyjną, za pierwszą studzienką, licząc od strony budynku, a w przypadku jej braku – od granicy nieruchomości.

Dane o długości sieci kanalizacyjnej, oprócz przewodów ulicznych uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Długość sieci kanalizacyjnej (rozdzielczej i kolektorów) w Kielcach w 2020 r. wyniosła 377,2 km (w 2015 r. – 381,7 km).

Dane o korzystających z kanalizacji obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych i w budynkach zbiorowego zamieszkania podłączonych do sieci kanalizacyjnej.

Odsetek osób korzystających z kanalizacji osiągnął 90,3% ogółu ludności miasta (wzrost o 0,2 p.proc. w porównaniu z 2015 r.). W województwie odsetek kształtował się na znacznie niższym poziomie (59,8%).

Gęstość sieci kanalizacyjnej na 100 km² – wskaźnik liczony jest jako iloraz długości sieci kanalizacyjnej do powierzchni obszaru, dla którego bada się gęstość, pomnożony przez 100.

Podobnie jak w przypadku sieci wodociągowej, Kielce są liderem w województwie pod względem gęstości sieci kanalizacyjnej. W mieście na 100 km² przypadało 344,0 km sieci kanalizacyjnej, podczas gdy w województwie jedynie 56,3 km (w 2015 r. – 51,9 km). Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zakwaterowania wzrosła z 10,8 tys. do 11,2 tys.

Na przestrzeni lat 2015-2020 wzrosła liczba przyłączy do budynków mieszkalnych i zbiorowego zakwaterowania przypadająca na 1 km sieci (z 28,4 do 29,6), natomiast zmalała ilość ścieków oczyszczonych odprowadzonych siecią kanalizacyjną.

Tablica 22.

Sieć kanalizacyjna^a

Stan w dniu 31 grudnia

Table 22.

Sewage systems^a

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Długość czynnej sieci rozdzielczej w km Length of working distribution network	381,7	387,6	345,0	362,5	367,7	377,2
Sieć rozdzielcza w km w przeliczeniu na 100 km ² Working distribution network in km per 100 km ²	348,1	353,5	314,6	330,6	335,3	344,0
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zakwaterowania Connections leading to residential buildings and collective accommodation facilities	10837	11882	10341	10678	10903	11163
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zakwaterowania w przeliczeniu na 1 km czynnej sieci rozdzielczej Connections leading to residential buildings and collective accommodation facilities per 1 km of distribution network	28,4	30,7	30,0	29,5	29,7	29,6
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności Persons using systems in % of total population	90,1	90,7	89,8	90,0	90,2	90,3
Ścieki oczyszczone odprowadzone siecią kanalizacyjną (w dam ³) w ciągu roku Wastewater treated discharged (in dam ³) during the year	13213	13771	13150	12713	12867	11532
w tym oczyszczone ścieki bytowe of which wastewater treated discharged (in dam ³) during the year	10100	8829	7123	7563	7527	7628
Ścieki oczyszczone odprowadzone w ciągu roku w przeliczeniu na 1 km sieci kanalizacyjnej (w dam ³) Wastewater treated discharged (in dam ³) per 1 km of active sewage network	34,6	35,5	38,1	35,1	35,0	30,6

a łącznie z kolektorami.

a Including collectors.

Ścieki odprowadzone – ścieki bytowe lub mieszanina ścieków bytowych z przemysłowymi, lub mieszanina ścieków bytowych z wodami opadowymi, lub mieszanina ścieków bytowych ze ściekami przemysłowymi i wodami opadowymi.

W latach 2015-2020 ilość ścieków oczyszczonych odprowadzonych siecią kanalizacyjną zmniejszyła się z 13,2 tys. dam^3 do 11,5 tys. dam^3 , tj. o 12,7%. Udział oczyszczonych ścieków bytowych w odprowadzonych oczyszczonych ściekach ogółem zmniejszył się z 76% do 66%.

Infrastruktura gazowa

Gas supply system

Sieć gazowa – system przewodów doprowadzających do odbiorców paliwa gazowe przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przesyłu i dystrybucji gazu. W systemie przewodów rozróżnia się:

- sieć przesyłową i rozdzielczą (na gaz wysokometanowy i zaazotowany) – przewody uliczne przeznaczone do doprowadzenia gazu do budynków lub innych obiektów za pośrednictwem przyłączy;
- przyłącza – system przewodów łączących sieć rozdzielczą z budynkami i innymi obiektami.

Od 2015 r. długość czynnej sieci gazowej rozdzielczej w Kielcach zwiększyła się o 47,0 km i na koniec 2020 r. osiągnęła 383,1 km. Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i niemieskalnych wzrosła z 9,2 tys. do 10,3 tys.

Gęstość sieci gazowej na 100 km^2 – wskaźnik liczony jest jako iloraz długości sieci gazowej do powierzchni obszaru dla którego bada się gęstość, pomnożony przez 100.

Podobnie jak w przypadku sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, Kielce jest najlepiej wyposażonym ośrodkiem w województwie świętokrzyskim. Gęstość sieci gazowej rozdzielczej w mieście zwiększyła się na przestrzeni pięciu lat o prawie 43 km w przeliczeniu na 100 km^2 – z 306,5 km do 349,4 km, podczas gdy w województwie wzrosła z 31,5 km do 34,9 km.

Dane o korzystających z gazu dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalacje gazu z sieci.

W 2020 r. w Kielcach z instalacji gazowej korzystało 83,3% ludności (o 0,7 p.proc. więcej niż w 2015 r.). W porównaniu ze średnią w województwie 39,5% jest to bardzo korzystny wynik.

Tablica 23. Infrastruktura gazowa
Stan w dniu 31 grudnia
Table 23. Gas supply system
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Długość czynnej sieci w km Length of active network in km	337,3	349,3	359,2	370,1	378,7	384,4
w tym długość sieci rozdzielczej w km of which length of working distribution network	336,1	348,1	358,0	368,9	377,5	383,1
Sieć rozdzielcza w km w przeliczeniu na 100 km ² Working distribution network in km per 100 km ²	306,5	317,5	326,5	336,4	344,3	349,4
Czynne przyłącza do budynków ogółem mieszkalnych i niemieskalnych Active connections to residential and non-residential buildings	9166	9319	9516	9841	10089	10323
w tym do budynków mieszkalnych of which active connections to residential buildings	8712	8854	9039	9039	9267	9475
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieskalnych w przeliczeniu na 1 km czynnej sieci rozdzielczej Connections leading to residential buildings and collective accommodation facilities per 1 km of active sewage network	27,3	26,8	26,6	26,6	26,7	26,9
Odbiorcy gazu z sieci (gospodarstwa domowe) łącznie z korzystającymi z gazomierzy zbiorczych Gas consumers (households) including persons using collective gas meters	67769	68003	68166	67167	70182	69991
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności Persons using systems in % of total population	82,6	82,4	82,6	81,9	84,0	83,3
Zużycie gazu (w GWh) w ciągu roku Gas consumption (in GWh) during the year	320,0	331,8	327,3	312,3	324,4	331,5
Zużycie gazu z sieci (w kWh) w przeliczeniu na 1 odbiorcę Gas consumption (in kWh) per 1 consumer	4722,6	4879,9	4801,0	4649,3	4622,7	4736,8
Zużycie gazu z sieci (w kWh) w przeliczeniu na 1 mieszkańca Gas consumption (in kWh) per capita	1612,5	1678,3	1658,4	1590,5	1661,5	1707,0

Dane o liczbie odbiorców paliw gazowych pochodzą od jednostek posiadających koncesję na sprzedaż gazu i oparte są na liczbie umów podpisanych z odbiorcami gazu z sieci.

W omawianym okresie nieznacznie zmniejszył się stopień wykorzystania i eksploatacji sieci gazowej mierzonej liczbą połączeń prowadzących do budynków w przeliczeniu na 1 km sieci rozdzielczej – o 0,4 do 26,9. Liczba odbiorców gazu na przestrzeni analizowanego okresu wzrosła z 67,8 tys. do 70,0 tys. gospodarstw domowych.

W omawianym okresie roczne zużycie gazu z sieci podlegało wahaniom od 320,0 GWh do 331,5 GWh w latach brzegowych (najniższą sprzedaż odnotowano w 2018 r. – 312,3 GWh).

Przy jednoczesnej rozbudowie sieci rozdzielczej, wzrosła liczba przyłączy i odbiorców błękitnego paliwa odnotowano wahania jego średniego zużycia. Zużycie gazu z sieci w przeliczeniu na 1 gospodarstwo domowe wahało się od 4722,6 kWh w 2015 r. do 4736,8 kWh w 2020 r. Z kolei zużycie gazu z sieci w przeliczeniu na 1 mieszkańca oscylowało w latach brzegowych między 1612,5 kWh do 1707,0 kWh.

Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych

Consumption of electricity in households

Informacje o liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej dotyczą gospodarstw domowych oraz gospodarstw zbiorowego zamieszkania, które opłacają rachunki za zużycie energii elektrycznej według stawek grupy taryfowej „gospodarstwa domowe”. Dane o zużyciu energii elektrycznej podano na podstawie wpłat zaliczkowych dokonanych przez odbiorców.

Rozwój infrastruktury elektroenergetycznej został scharakteryzowany za pomocą zużycia energii elektrycznej o niskim napięciu w gospodarstwach domowych ogółem.

Na przestrzeni lat 2015-2020 liczba odbiorców energii elektrycznej w Kielcach wzrosła z 82,4 tys. do 90,9 tys. gospodarstw domowych. W 2020 r. zużycie energii elektrycznej w przeliczeniu na 1 odbiorcę wyniosło 1466,4 kWh i było o 18,3 kWh niższe niż w 2015 r. Wskaźniki te odbiegały od średniej w województwie, gdzie przeciętne zużycie zwiększyło się o 16,4 kWh do 1673,6 kWh.

Tablica 24. Odbiorcy oraz zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych
Table 24. Consumers and consumption of electricity in households

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Odbiorcy energii elektrycznej (gospodarstwa domowe). Stan w dniu 31 XII Electricity consumers (households). As of 31 XII	82396	83939	86071	87442	89347	90938
Zużycie energii elektrycznej (w GWh) w ciągu roku Electricity consumption (in GWh) during the year	122,3	122,0	127,2	127,6	128,7	133,4
Zużycie energii elektrycznej (w kWh) w przeliczeniu na 1 odbiorcę ^a Electricity consumption (in kWh) per 1 consumer ^a	1484,7	1454,0	1477,7	1458,8	1440,6	1466,4
Zużycie energii elektrycznej (w kWh) w przeliczeniu na 1 mieszkańca Electricity consumption (in kWh) per capita	616,4	617,3	644,5	649,7	659,2	686,6

a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 grudnia.
a The number of consumers as of 31 December was used in calculation.

Zużycie energii elektrycznej w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosło w 2020 r. w Kielcach 686,6 kWh i było o 70,2 kWh wyższe niż w 2015 r. W skali województwa mieszkańiec zużył co prawda mniej energii elektrycznej w 2020 r., bo 659,6 kWh, ale o 56,4 kWh więcej niż w 2015 r.

Ciepłownictwo

House-heating

Informacje z zakresu ciepłownictwa obejmują budynki mieszkalne oraz budynki urzędów i instytucji ogrzewane centralnie za pośrednictwem sieci przesyłowej.

Sieć ciepła przesyłowa (magistralna) – układ przewodów doprowadzających czynnik grzewczy do przewodów rozdzielczych.

Sieć ciepła rozdzielcza – układ przewodów rozdzielczych doprowadzających czynnik grzewczy do przyłączy domowych. Przyłącza domowe są to przewody ciepłe doprowadzające czynnik grzewczy z przewodu rozdzielczego lub kotłowni do wymiennika lub instalacji wewnętrznej budynku lub innych poszczególnych obiektów.

Do analizy rozwoju infrastruktury ciepłej w mieście wykorzystano wskaźniki charakteryzujące gęstość sieci ciepłej, stopień koncentracji sieci oraz rozmiary energii ciepłej z przeznaczeniem na cele ogrzewania.

Gęstość sieci ciepłej na 100 km² – wskaźnik liczony jest jako iloraz długości sieci ciepłej do powierzchni obszaru dla którego bada się gęstość, pomnożony przez 100.

Stopień koncentracji sieci ciepłej – wskaźnik liczony jest jako przeciętna długość sieci ciepłej przypadająca na 1 kotłownię.

W 2020 r. długość sieci ciepłej przesyłowej wynosiła w Kielcach 151,0 km, co oznacza jej wydłużenie w stosunku do 2015 r. o blisko 7 km. Warto zauważyć, że to właśnie w Kielcach przebiegało ponad 34% całej sieci ciepłowniczej województwa świętokrzyskiego. Gęstość sieci była wyższa o ok. 7 km niż w 2015 r. i osiągnęła 137,7 km/100 km². Dla porównania – w województwie gęstość sieci ciepłej wyniosła 3,7 km/100 km², tj. o 0,3 km mniej niż w 2015 r. Na przestrzeni analizowanego okresu zmniejszył się w Kielcach stopień koncentracji sieci – z 1,0 km do 0,7 km/1 kotłownię (w województwie również odnotowano spadek – z 0,7 km do 0,5 km).

Sieć ciepła w Kielcach na przestrzeni analizowanego okresu podlegała rozwojowi. W mieście odnotowano wydłużenie sieci przesyłowej i wzrost gęstości sieci ciepłej, jak również przybyło kotłowni. Sprzedaż ciepła sieciowego charakteryzowała się zmiennością, rosnąc z 1703,2 TJ w 2015 r. do 1842,0 TJ w 2017 r., by następnie co roku zmniejszać się i osiągnąć w 2020 r. 1644,0 TJ. Ciepło sieciowe choć komfortowe jest jednocześnie drogim źródłem energii grzewczej. Odbiorcy chcąc ograniczyć koszty utrzymania lokali próbują zmniejszyć ilość energii potrzebnej do ich ogrzania.

Tablica 25. Infrastruktura ciepłownicza

Stan w dniu 31 grudnia

Table 25. Heating transmission network

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Długość sieci ciepłej przesyłowej i rozdzielczej w km Length of heating transmission and distribution network in km	143,2	143,6	149,1	149,1	149,8	151,0
Długość przyłączy do budynków w km Length of connections to buildings in km	87,2	85,1	89,8	90,7	92,9	87,9
Sieć ciepła w km w przeliczeniu na 100 km ² Heating transmission network per 100 km ²	130,6	131,0	136,0	136,0	136,6	137,7
Kotłownie Boiler houses	143	136	155	139	208	218
Przeciętna długość sieci ciepłowniczej przesyłowej (w km) przypadająca na 1 kotłownię The average length of the heat transmission network (in km) per 1 boiler house	1,0	1,1	1,0	1,1	0,7	0,7
Sprzedaż energii ciepłej w TJ Sale of heating Energy in TJ	1703,2	1782,6	1842,0	1716,8	1676,4	1644,0
budynki mieszkalne residential buildings	1361,0	1428,0	1481,4	1381,5	1359,5	1320,9
urzędy i instytucje offices and institutions	342,2	354,6	360,7	335,4	316,9	323,1

3.2.2. Infrastruktura drogowa

3.2.2. Road infrastructure

Drogi publiczne ze względu na funkcje w sieci drogowej dzielą się według przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 470) na następujące kategorie: drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne.

Oceny stopnia rozwoju infrastruktury drogowej można dokonać na podstawie analizy wskaźników zagęszczenia dróg o twardej nawierzchni oraz wskaźników charakteryzujących jakość sieci drogowej (gęstość i udział dróg o nawierzchni twardej ulepszonej).

Gęstość sieci drogowej na 100 km² – wskaźnik liczony jest jako iloraz długości dróg do powierzchni obszaru dla którego bada się gęstość, pomnożony przez 100.

Tablica 26. Drogi publiczne
Stan w dniu 31 grudnia
Public roads
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Drogi publiczne o twardej nawierzchni powiatowe i gminne (w km) w przeliczeniu na 100 km ² Hard surface district and communal public roads (in km) per 100 km ²	245,4	247,3	250,2	253,9	255,1	257,1
Drogi publiczne o twardej nawierzchni ulepszonej powiatowe i gminne (w km) w przeliczeniu na 100 km ² Im proved hard surface district and communal public roads (in km) per 100 km ²	238,7	240,3	243,9	247,5	248,9	250,8
Udział dróg powiatowych i gminnych o twardej nawierzchni ulepszonej w drogach o nawierzchni twardej Share of improved hard surface district and communal public roads in hard surface public roads	97,3	97,2	97,5	97,5	97,6	97,6
Drogi publiczne o twardej nawierzchni powiatowe (w km) w przeliczeniu na 100 km ² Hard surface district public roads (in km) per 100 km ²	100,3	99,6	99,6	99,0	99,0	100,1
Drogi publiczne o twardej nawierzchni ulepszonej powiatowe (w km) w przeliczeniu na 100 km ² Improved hard surface district public roads (in km) per 100 km ²	100,0	99,0	99,0	98,6	98,6	99,6
Udział dróg powiatowych o twardej nawierzchni ulepszonej w drogach powiatowych o nawierzchni twardej Share of improved hard surface district in hard surface public roads	99,6	99,4	99,4	99,5	99,5	99,5
Drogi publiczne o twardej nawierzchni gminne (w km) w przeliczeniu na 100 km ² Hard surface communal public roads (in km) per 100 km ²	145,1	147,7	150,6	154,9	156,0	157,0
Drogi publiczne o twardej nawierzchni ulepszonej gminne (w km) w przeliczeniu na 100 km ² Improved hard surface communal public roads (in km) per 100 km ²	138,7	141,4	144,9	148,9	150,3	151,2
Udział dróg gminnych o twardej nawierzchni ulepszonej w drogach gminnych o nawierzchni twardej Share of improved hard surface communal public roads in hard surface public roads	95,6	95,7	96,2	96,2	96,3	96,3

Kielce prezentują się bardzo korzystnie na tle województwa świętokrzyskiego, jeśli chodzi o wyposażenie w infrastrukturę drogową. Gęstość sieci dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni twardej osiągnęła w mieście na koniec 2020 r. 257,1 km na 100 km² powierzchni, a dróg o nawierzchni twardej ulepszonej 250,8 km. Oznacza to wzrost na przestrzeni lat 2015-2020 odpowiednio o 11,7 i 12,1 km. W województwie gęstość sieci drogowej wyniosła w przypadku dróg powiatowych i gminnych o twardej nawierzchni 110,2 km na 100 km² powierzchni, natomiast dróg o nawierzchni twardej ulepszonej 98,6 km, co oznacza wzrost na przestrzeni analizowanego okresu odpowiednio o 5,3 i 9,3 km.

Kielce są liderem w województwie świętokrzyskim, jeśli chodzi o gęstość sieci dróg powiatowych o twardej nawierzchni w przeliczeniu na 100 km² powierzchni. W mieście przypadało ich w 2020 r. 99,6 km. To jest ponad 2-krotnie więcej niż średnia wojewódzka, która osiągnęła 48,6 km. Kielce przodują w województwie również w kwestii standardu dróg. Drogi o ulepszonej nawierzchni stanowiły w 2020 r. 99,5% dróg powiatowych. Dla porównania w województwie odsetek ten osiągnął 96,9%.

Na przestrzeni analizowanego okresu sieć dróg powiatowych podlegała niewielkim zmianom, natomiast znacznie została rozbudowana sieć dróg gminnych. Gęstość sieci dróg gminnych o twardej nawierzchni wzrosła w Kielcach ze 145,1 km do 157,0 km w omawianym okresie. Wskaźnik ten na koniec 2020 r. był ponad 2,6-krotnie wyższy niż średnia województwa świętokrzyskiego (60,0 km). Ponad 96% dróg gminnych w Kielcach posiada ulepszoną nawierzchnię, podczas gdy przeciętnie w województwie jedynie nieco ponad 83%.

Inwestycje w sieć drogową należą do jednych z najkosztowniejszych. Dzięki pozyskaniu przez miasto Kielce i miejskie jednostki organizacyjne bezzwrotnego dofinansowania ze środków UE, możliwe było zrealizowanie w Kielcach wielu przedsięwzięć, które znacznie poprawiły komfort komunikacyjny mieszkańców.

Obok inwestycji w transport publiczny, inwestycje dotyczące budowy i rozbudowy infrastruktury drogowej stanowiły największą pozycję w całkowitych wydatkach poniesionych na realizację projektów/zadań w perspektywie finansowej 2014-2020.

Projekt – przedsięwzięcie realizowane w ramach działania, będące przedmiotem umowy o dofinansowanie projektu między beneficjentem a instytucją zarządzającą, instytucją wdrażającą albo działającą w imieniu instytucji zarządzającej instytucją pośredniczącą. Najmniejsza dająca się wyodrębnić jednostka stanowiąca przedmiot pomocy.

Wydatek kwalifikowalny to wydatek poniesiony w ramach zatwierdzonego projektu realizowanego z udziałem funduszy europejskich. O kwalifikowalności wydatków decydują kolejno przepisy wspólnotowe, przepisy zawarte w uszczegółowieniach programów oraz ewentualnie dodatkowo inne przepisy stanowiące przez instytucję zarządzającą.

Łączna wartość 7 projektów/zadań w zakresie komunikacji publicznej i infrastruktury drogowej w Kielcach, zakończonych lub w fazie realizacji, wynosi 589,4 mln zł, w tym wydatki kwalifikowalne stanowią 520,0 mln zł. Środki bezzwrotne pozyskane z funduszy UE na współfinansowanie wynoszą ok. 422,3 mln zł. Oznacza to, że wartościowo wskazane 7 projektów/zadań stanowi średnio 25% ogółu realizowanych w Kielcach (1204 projektów o wartości 2408,6 mln zł, w tym wydatki kwalifikowalne 2100,0 mln zł dofinansowane kwotą 1654,2 mln zł z UE).

Tablica 27. Projekty/zadania w zakresie komunikacji publicznej i infrastruktury drogowej w Kielcach dofinansowane ze środków UE w okresie programowania 2014-2020

Stan w dniu 30 czerwca 2021 r.

Table 27. Projects/tasks in the field of public transport and road infrastructure in Kielce co-financed from EU funds in 2014-2020 programming period

As of 30 June 2021

Wyszczególnienie Specification	Wartość całkowita projektów/zadań Total projects/tasks value	Wydatki kwalifikowalne Eligible expenditures	Dofinansowanie ze środków UE Co-financing from the EU resources	
			ogółem total	w % in %
			w mln zł in million PLN	
Ogółem Total	589,4	520,0	422,3	81,2
Budowa nowego przebiegu DW 764 w Kielcach na odcinku od skrzyżowania ul. Tarnowskiej z ul. Wapiennikową (DK73) do Ronda Czwartaków Construction of the new DW 764 route in Kielce on the section from the crossroads of Tarnowska Street with Wapiennikowa Street (DK73) to Czwartaków Roundabout	41,2	28,9	24,5	85,0
Rozbudowa ul. Łopuszniańskiej w Kielcach Extension of Łopuszniańska Street in Kielce	21,5	21,3	18,1	85,0
Rozwój komunikacji publicznej w Kielcach Development of public transport	246,5	217,1	184,5	85,0
Przedłużenie drogi wojewódzkiej na odcinku od drogi krajowej 74 do drogi krajowej 73 poprzez rozbudowę ciągu ulic Zagnańskiej i Witosy w Kielcach oraz budowę nowego połączenia ul. Witosy z ul. Radomską Extension of the regional road from the national road 74 to the national road 73 by extending the route of Zagnańska Street and Witosy Street in Kielce and building a new connection at Witosy Street from Radomska Street	149,4	133,9	96,5	72,1
Rozwój infrastruktury transportu publicznego w Kielcach Development of public transport infrastructure in Kielce	96,1	84,4	71,7	85,0
Kielecki rower miejski Kielce city bike	21,5	21,5	18,3	85,0
Budowa i modernizacja sieci ścieżek rowerowych w gminie Kielce jako element zrównoważonej mobilności miejskiej Construction and modernization of a network of bicycle paths in the Kielce commune as an element of sustainable urban mobility	13,1	13,1	8,7	66,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej.
Source: Own study based on data of the Ministry of Funds and Regional Policy.

3.3. Ochrona zdrowia

3.3. Health care

Zdrowie jest nieodłącznym i bardzo ważnym elementem życia człowieka. Uznawane jest za najwyżej cenioną wartość i stanowi podstawę do osiągnięcia życiowych celów. Stan zdrowia wpływa na stosunki społeczne, poziom życia, kondycję ekonomiczną i lokalną gospodarkę. Ochrona naszego zdrowia to jeden z najważniejszych obowiązków państwa. Dla zapewnienia opieki zdrowotnej mieszkańców, prawo do świadczeń zdrowotnych określa najwyższy krajowy akt prawny. Zgodnie z artykułem 68 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, każdy ma prawo do ochrony zdrowia. Obywatelom, niezależnie od ich sytuacji materialnej, władze publiczne zapewniają równy dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych.

Kielce jako stolica województwa zamieszkiwane są przez największą liczbę ludności, i są tym samym ośrodkiem skupiającym największą liczbę placówek prowadzących działalność w zakresie opieki zdrowotnej w województwie. Placówki prowadzące działalność na terenie miasta zaspokajają potrzeby zarówno mieszkańców Kielc, jak również całego regionu.

Świadczeń zdrowotnych, czyli działań, które służą zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu i poprawie zdrowia oraz innych procedur medycznych wynikających z procesu leczenia i konsultacji udzielały mieszkańcom Kielc oraz województwa podmioty lecznicze między innymi w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej.

Ambulatoryjna opieka zdrowotna realizowana jest przez poradnie, przychodnie i praktyki lekarskie (tj. przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria i izby chorych oraz zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne) osobom niewymagającym leczenia w warunkach całodobowych lub całodziennych.

Przychodnia jest to przedsiębiorstwo podmiotu leczniczego, w którym udziela się ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych podstawowej lub specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz świadczenia z zakresu rehabilitacji leczniczej.

Praktyka lekarska to udzielenie przez osobę posiadającą wymagane kwalifikacje, potwierdzone odpowiednimi dokumentami, świadczeń zdrowotnych, w szczególności: badaniu stanu zdrowia, rozpoznawaniu chorób i zapobieganiu im, leczeniu i rehabilitacji chorych, udzielaniu porad lekarskich, a także wydawaniu opinii oraz orzeczeń lekarskich.

Stacjonarna opieka zdrowotna to całodobowa opieka lekarska i pielęgniarska świadczona w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej (tj. szpitale – ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, oddziały opieki paliatywnej, sanatoria).

W 2020 r. liczba placówek prowadzących działalność w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w Kielcach zwiększyła się w porównaniu z 2015 r. o 3,5%. W końcu 2020 r. usługi w zakresie tej formy opieki prowadziły 234 placówki, z czego 195 przychodni i 39 praktyk lekarskich i stomatologicznych realizujących świadczenia finansowane ze środków publicznych.

Tablica 28. Placówki opieki zdrowotnej

Stan w dniu 31 grudnia

Table 28. Health care facilities

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ambulatoryjna opieka zdrowotna Out-patient health care						
Przychodnie Outpatient departments	159	172	188	191	192	195
Praktyki lekarzy i lekarzy dentyków ^a Practices of doctors and dentists ^a	67	60	53	49	42	39
Porady udzielone ^b w ciągu roku w tys. Consultations provided ^b during the year in thousands	2582,5	2564,3	2700,7	2760,0	2802,5	2405,7

a Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakt z NFZ lub z przychodniami. b Łącznie z poradami opłaconymi w przychodniach przez pacjentów oraz łącznie z poradami udzielonymi w ramach nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej.

a Data concern practices that have signed contract with the National Health Fund or outpatient departments. b Including consultations paid by patients in outpatient departments as well as including consultations provided as part of night and holiday health care.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

Source: data of the Ministry of Health, the Ministry of the Interior and Administration as well as Statistics Poland.

Tablica 28. Placówki opieki zdrowotnej (dok.)

Table 28. Health care facilities (cont.)
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ambulatoryjna opieka zdrowotna (dok.) Out-patient health care (cont.)						
lekarskie ^a doctors ^a	2309,1	2249,9	2417,6	2478,5	2511,9	2182,5
w tym w opiece zdrowotnej: of which in health care:						
podstawowej primary	958,9	961,8	1040,3	1101,9	1089,6	972,8
specjalistycznej specialised	1350,2	1288,1	1377,4	1376,5	1422,3	1209,8
stomatologiczne stomatological	273,5	314,4	283,0	281,6	290,6	223,2
Liczba ludności na 1 podmiot ambulatoryj- nej opieki zdrowotnej Number of persons per 1 out-patient health care unit	876	852	817	816	833	827
Szpitala Hospitals						
Szpitala ogólne General hospitals	5	5	5	5	5	5
Łóżka Beds	1841	1845	1871	1810	1725	1747
Łóżka w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności Beds in general hospitals per 10 thousand population	93	93	95	92	89	90
Leczeni ^b w ciągu roku na: 10 tys. ludności Inpatients ^b during the year per 10 thousand population	5017,7	4380,3	5350,0	5269,9	4726,5	3949,6
1 łóżko ^c bed ^c	53,5	46,6	55,8	58,4	53,8	43,6

a Bez porad udzielonych w izbach przyjęć szpitali ogólnych. b Bez międzyoddziałowego ruchu chorych. c Do obliczenia wskaźnika przyjęto przeciętną miesięczną liczbę łóżek w roku.

a Excluding consultations provided in admission rooms of general hospitals. b Excluding inter-ward patient transfer. c For calculating of indice the average monthly number of beds in year was used.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Głównego Urzędu Statystycznego.
Source: data of the Ministry of Health, the Ministry of the Interior and Administration as well as Statistics Poland.

Liczba przychodni w latach 2015-2020 systematycznie rosła i w porównaniu do 2015 r. wzrosła o 22,6%, natomiast liczba praktyk lekarskich i stomatologicznych zmalała o 41,8%. Rosnąca liczba przychodni jest zjawiskiem wpływającym korzystnie na ocenę poziomu dostępności tego rodzaju placówek dla mieszkańców. Na każde 10 tys. ludności miasta w 2020 r. przypadało 10 przychodni (8 w 2015 r.). Na przestrzeni pięciu analizowanych lat malejąca z roku na rok liczba praktyk lekarskich w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej przełożyła się na spadek dostępności do świadczeń w nich uzyskiwanych. W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców omawiany wskaźnik zmniejszył się z 3 do 2 praktyk lekarskich w 2020 r.

Miernikiem opisującym dostępność podmiotów ambulatoryjnej opieki zdrowotnej jest liczba mieszkańców przypadająca na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. W 2020 r. w Kielcach na jeden podmiot ambulatoryjny przypadało średnio 827 mieszkańców, wobec 876 w 2015 r. Wskaźnik określający liczbę ludności w przeliczeniu na 1 przychodnię obniżył się z 1246 osób w 2015 r. do 992 osób

w 2020 r. Mniej korzystnie wyglądała sytuacja w przypadku praktyk lekarskich. Zmniejszenie liczby praktyk lekarskich spowodowało wyraźny wzrost ich obciążenia. W 2020 r. na jedną praktykę lekarską przypadało 4959 mieszkańców, wobec 2956 w 2015 r.

Porada - świadczenie zdrowotne udzielone przez lekarza, lekarza dentystę lub psychologa.

Ambulatoryjne świadczenia zdrowotne obejmują świadczenia podstawowej lub specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz świadczenia z zakresu rehabilitacji leczniczej, udzielane w warunkach niewymagających ich udzielenia w trybie stacjonarnym i całodobowym w odpowiednio urządzonej, stałym pomieszczeniu. Udzielanie tych świadczeń może odbywać się w pomieszczeniach przedsiębiorstwa lub zakładu leczniczego, w tym również w pojeździe przeznaczonym do udzielania tych świadczeń lub w miejscu pobytu pacjenta.

Ambulatoryjne świadczenia specjalistyczne finansowane ze środków publicznych są udzielane na podstawie skierowania lekarza ubezpieczenia zdrowotnego.

W ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, w przychodniach i praktykach zawodowych realizujących świadczenia zdrowotne w ramach umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia, w Kielcach w 2020 r. udzielono łącznie 2182,5 tys. porad lekarskich (o 5,5% mniej niż w 2015 r.). Mniejsza liczba udzielonych porad była spowodowana między innymi stanem epidemii COVID-19. Nowe realia okazały się szczególnie wyzaniem dla placówek medycznych, w których część usług została czasowo zamrożona, a część przeszła znaczącą metamorfozę. Oprócz porad lekarskich lekarze dentyści udzielili 223,2 tys. porad stomatologicznych (o 18,4% mniej w porównaniu do 2015 r.), co stanowiło 9,3% wszystkich porad ambulatoryjnych. Wśród porad stomatologicznych najwięcej porad udzielonych było w poradniach: stomatologicznej - 169,5 tys. (75,9% ogólnej liczby porad udzielonych przez lekarzy dentyistów) oraz chirurgii stomatologicznej - 27,1 tys. (12,2%).

Spośród wszystkich porad ambulatoryjnych w podstawowej opiece zdrowotnej (POZ) udzielono 972,8 tys. świadczeń (40,4% wszystkich porad), a w opiece specjalistycznej 1209,8 tys. (50,3%). W ramach podstawowej opieki zdrowotnej udzielonych było także 28,4 tys. porad nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej.

Porady udzielone w przychodniach stanowiły 98,1% wszystkich porad ambulatoryjnych; o 3,2 p.proc. więcej niż pięć lat wcześniej.

W 2020 r. mieszkaniec miasta skorzystał przeciętnie z 12 porad w placówkach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (o jedną mniej niż w 2015 r.), w tym: z 5 u lekarza opieki podstawowej, 6 u lekarza specjalisty i 1 u stomatologa. W województwie wskaźnik ten wyniósł odpowiednio 7 porad w 2020 r. i 8 w 2015 r.

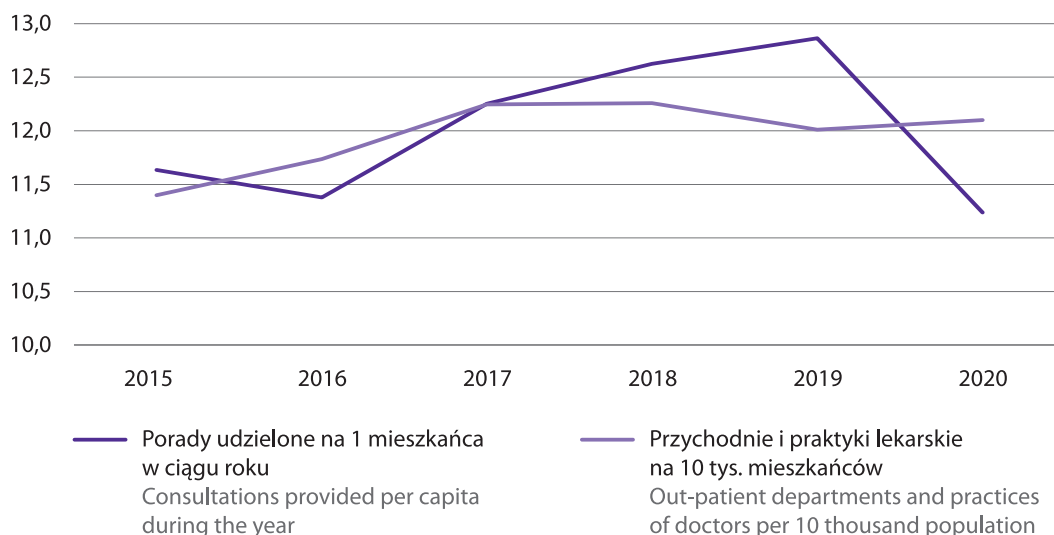
W związku z wystąpieniem stanu epidemii COVID-19 wiele sfer naszego życia przeniosło się do Internetu. W 2020 r. wprowadzone zostały szczególne rozwiązania świadczenia usług medycznych, dotychczas niestosowane na taką skalę, związane z funkcjonowaniem teleporad. W wielu przypadkach lekarze kontaktowali się ze swoimi pacjentami za pomocą telefonu, maila czy videochatu. W 2020 r. w formie teleporad w Kielcach zrealizowano 255,3 tys. porad lekarskich w podstawowej opiece zdrowotnej, co stanowiło 26,2% ogólnej liczby porad w POZ (łącznie z nocną i świąteczną opieką zdrowotną) oraz 188,3 tys. w opiece specjalistycznej (15,6% wszystkich porad specjalistycznych). Spośród porad stomatologicznych 0,2 tys. stanowiły porady świadczone na odległość (0,1% porad stomatologicznych ogółem).

Wykres 23. Ambulatoryjna opieka zdrowotna

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 23. Out-patient health care

As of 31 December

Wśród porad udzielonych w ramach podstawowej opieki zdrowotnej, dzieciom i młodzieży w wieku do 18 lat udzielono 144,3 tys. porad (o 31,3% mniej w porównaniu z 2015 r.), natomiast osobom w wieku 65 lat i więcej - 394,6 tys. (o 29,2% więcej niż do 2015 r.). Porady udzielone kobietom stanowiły 57,8% wszystkich porad w POZ (o 0,9 p.proc. mniej niż w 2015 r.). W przypadku dzieci i młodzieży poniżej 18 lat udział porad wyniósł 15,3%, natomiast osób w wieku 65 lat i więcej - 41,8% (w 2015 r. odpowiednio 21,9% i 31,9 %).

W 2020 r. dzieci i młodzież rzadziej niż pięć lat wcześniej korzystali z porad lekarzy specjalistów. W specjalistycznej lekarskiej opiece zdrowotnej tej grupie pacjentów lekarze udzielili 136,5 tys. porad (o 27,8% mniej niż 2015 r.). Osobom w wieku 65 lat i więcej udzielono 393,1 tys. porad (o 7,3% więcej niż pięć lat wcześniej). Podobnie jak w przypadku podstawowej opieki zdrowotnej, w zakresie opieki specjalistycznej pacjentami częściej były kobiety - 60,5% (w 2015 r. - 60,9%). Udział porad udzielonych dzieciom i młodzieży wyniósł 11,3% (2,7 p.proc. mniej niż w 2015 r.). Porady udzielone osobom w wieku 65 lat i więcej stanowiły 32,5% wszystkich porad udzielonych w ramach opieki specjalistycznej (o 5,4 p.proc. więcej).

Również w przypadku porad stomatologicznych częściej udzielano ich kobietom (56,5% ogółu porad stomatologicznych w 2020 r., tj. o 0,3 p.proc. więcej niż w 2015 r.). Dzieciom i młodzieży w wieku poniżej 18 lat udzielono 68,8 tys. porad (spadek na przestrzeni pięciu lat o 27,6%), natomiast osobom w wieku 65 lat i więcej - 34,9 tys. (o 11,9% mniej niż w 2015 r.). Porady udzielone osobom poniżej 18 lat stanowiły 30,8% ogólnej liczby porad stomatologicznych (mniej o 3,9 p.proc. w porównaniu do 2015 r.), a osobom w wieku 65 lat i starszym - 15,6% (o 1,1 p.proc. więcej).

Tablica 29. Struktura porad ambulatoryjnych według wieku pacjentów w 2020 r.
Table 29. The structure of out-patients consultations by age of patients in 2020

Wyszczególnienie Specification	Ludność (stan w dniu 30 VI) Population (as of 30 VI)	Porady Consultations		
		podstawowa opieka zdrowotna primary health care	specjalistyczne specialised	stomatologiczne stomatological
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0	100,0
0-17 lat 0-17	15,9	15,3	11,3	30,8
18-64	63,2	42,9	56,2	53,6
65 lat i więcej 65 and more	20,9	41,8	32,5	15,6

Zachodzące na przestrzeni analizowanych lat zmiany demograficzne, wydłużanie się życia i zmniejszająca się liczba urodzeń, przyczyniają się do starzenia się społeczeństwa. Wzrastająca populacja ludności w starszych grupach wieku powoduje większe obciążenie systemu opieki zdrowotnej. W przypadku podstawowej opieki zdrowotnej udział porad udzielonych osobom w wieku 65 lat i więcej w 2020 r. był o 20,9 p.proc. większy niż udział tej grupy wieku w populacji Kielc.

Spośród 234 przychodni i praktyk lekarskich prowadzących działalność na terenie miasta 7,7% jednostek nie było wyposażonych w jakiegokolwiek udogodnienia dla osób niepełnosprawnych (o 3,4 p.proc. mniej niż pięć lat wcześniej). Poziom dostosowania obiektów był różny w przypadku przychodni i praktyk lekarskich, co w znacznym stopniu wynikało z wielkości i charakteru lokali, gdzie świadczone były usługi lecznicze.

W przypadku przychodni najczęściej występowały udogodnienia dla osób mających ograniczenia w poruszaniu się, takie jak: toalety przystosowane dla osób niepełnosprawnych (76,9% placówek posiadało taką infrastrukturę). W pochylnie, podjazdy, czy platformy ułatwiające wejście do budynku wyposażonych było 64,1% przychodni. Windy były w 45,6% obiektów, w tym windy dostosowane dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich (29,2%), a posadzki antypoślizgowe w 45,1%. Udogodnienia dla słabowidzących i niewidomych oraz dla niedosłyszących i niesłyszących miało zaledwie po 2,1% przychodni. W 5,6% przychodni (11) nie było jakichkolwiek udogodnień dla osób niepełnosprawnych. Wśród praktyk lekarskich i stomatologicznych 56,4% jednostek posiadało pochylnię, podjazd lub platformę ułatwiającą wejście do budynku. Toalety przystosowane dla osób niepełnosprawnych posiadało 46,2% placówek, a tylko po 2,6% praktyk posiadało udogodnienia dla osób słabowidzących i niewidomych oraz niedosłyszących i niesłyszących. 7 praktyk lekarskich i stomatologicznych (17,9%) nie posiadało żadnych udogodnień.

Szpital to zakład leczniczy podmiotu leczniczego, w którym podmiot wykonuje działalność leczniczą stacjonarnie i całodobowo udzielając świadczeń szpitalnych, z wyłączeniem zakładów leczniczych podmiotów udzielających wyłącznie świadczeń z zamiarem ich zakończenia w okresie nieprzekraczającym 24 godzin (szpitale jednego dnia).

Świadczenia szpitalne są to wykonywane całą dobę kompleksowe świadczenia zdrowotne polegające na diagnozowaniu, leczeniu, pielęgnacji i rehabilitacji, które nie mogą być realizowane w ramach innych stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych lub ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych. Świadczeniami szpitalnymi są także świadczenia udzielane z zamiarem zakończenia ich udzielania w okresie nieprzekraczającym 24 godzin.

Pomoc medyczną w Kielcach można było uzyskać także w szpitalach ogólnych. Leczenie szpitalne jako najbardziej złożona forma opieki stacjonarnej, której celem jest zdiagnozowanie pacjenta, podjęcie dzia-

łań ratujących zdrowie lub życie i wdrożenie odpowiedniego leczenia, na terenie miasta zapewniało 5 szpitali, które dysponowały 1747 łózkami (o 5,1% mniej niż w końcu 2015 r.). Na 10 tys. mieszkańców miasta przypadało 90 łóżek (w 2015 r. - 93), co oznacza, że na 1 łóżko przypadało przeciętnie 111 osób (o 3 osoby więcej niż w 2015 r.). W województwie wskaźnik ten wyniósł 44, co stanowiło średnio 227 osób na 1 łóżko. W 2020 r. w kieleckich szpitalach hospitalizowanych było 76,4 tys. pacjentów (leczeni bez ruchu międzyoddziałowego), o 23,1% mniej niż pięć lat wcześniej. W przeliczeniu na 10 tys. ludności, z opieki stacjonarnej szpitali ogólnych skorzystały 3950 osób, o 1068 osoby mniej w porównaniu z 2015 r.

Doraźnej pomocy medycznej i działań ratunkowych w nagłych wypadkach mieszkańcom Kielc udzielało 15 zespołów ratownictwa medycznego (o 2 więcej niż w 2015 r.), w tym 14 zespołów podstawowych i 1 specjalistyczny. W ramach systemu działały także 2 szpitalne oddziały ratunkowe (SOR). Z systemem współpracowały 4 centra urazowe i 1 izba przyjęć.

Wskaźnikiem obrazującym dostępność świadczeń medycznych udzielanych przez system ratownictwa medycznego jest liczba zespołów ratownictwa medycznego (ZRM) wyrażona liczbą zespołów podstawowych i specjalistycznych przypadających na 100 tys. ludności. W 2020 r. wyniósł on 7,8 i był bardziej korzystny niż w 2015 r., kiedy na 100 tys. mieszkańców miasta przypadało 6,6 zespołów (w województwie odpowiednio 4,0 w 2020 r. i 3,7 pięć lat wcześniej).

Tablica 30. Pomoc doraźna i ratownictwo medyczne

Stan w dniu 31 grudnia

Table 30. First aid and emergency medical services

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Zespoły ratownictwa medycznego Emergency rescue teams	13	13	14	14	15	15
z tego of this						
podstawowe basic	8	10	12	12	14	14
specjalistyczne specialists	5	3	2	2	1	1
Szpitalne oddziały ratunkowe Hospital emergency wards	1	1	2	2	2	2
Izby przyjęć ^a Admission rooms ^a	-	-	-	-	1	1
Wyjazdy na miejsca zdarzenia (w ciągu roku): Calls to the occurrence places (during the year)	40038	41815	45755	47805	45785	39305
w tym: of which:						
w ruchu uliczno-drogowym in traffic road	1010	1308	1371	1797	1685	1292
w pracy at work	817	738	721	871	939	712
w szkole at school	504	520	485	685	649	202
w domu in home	30442	30605	33527	34932	33349	30827
na 1000 ludności per 1,000 population	202	211	232	243	234	202

a Komórki organizacyjne szpitali zgłoszone do współpracy z ratownictwem medycznym.
a Organisation cells of hospitals applied to cooperate with emergency medical system.

Tablica 30. Pomoc doraźna i ratownictwo medyczne (dok.)

Stan w dniu 31 grudnia

Table 30. First aid and emergency medical services (cont.)

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Osoby, którym udzielono świadczenia zdrowotnego w miejscu zdarzenia (w ciągu roku): Persons who received health care benefits in the place of occurrence (during the year)	40298	41904	45810	47856	45841	39450
na 1000 ludności per 1,000 population	203	212	232	244	235	203

W 2020 r. zespoły ratownictwa medycznego zrealizowały 39,3 tys. wyjazdów na miejsce zdarzenia (o 1,8% mniej niż w 2015 r.). W 2020 r., podobnie jak w 2015 r., na 1000 mieszkańców miasta przypadały przeciętnie 202 wyjazdy. Struktura wyjazdów zespołów państwowego ratownictwa medycznego (PRM) ze względu na miejsce zdarzenia nie zmieniła się na przestrzeni pięciu analizowanych lat. Zdecydowaną większość - 78,4% ogólnej liczby zrealizowanych wyjazdów stanowiły wyjazdy do domu pacjenta. Drugie co do liczebności miejsce zdarzenia (16,0% wyjazdów) to kategoria „inne”, która obejmowała m.in. ulicę (wyłączając ruch uliczno-drogowy), sklep, kościół. Wyjazdy do zdarzeń zaistniałych w ruchu uliczno-drogowym stanowiły 3,3%, a do zdarzeń w pracy lub w szkole odpowiednio 1,8% i 0,5%.

W trakcie jednego wyjazdu pomoc mogła zostać udzielona więcej niż jednej osobie, dlatego liczba osób, którym udzielono świadczeń w trakcie wyjazdów zespołów ratownictwa była nieco większa niż liczba wyjazdów i wyniosła 39,5 tys. (o 2,1% mniej w porównaniu z 2015 r.). Nie zmieniła się znacząco struktura wieku osób, którym udzielono świadczeń na miejscu zdarzenia. Nadal pomoc najczęściej była udzielana osobom w wieku 18-64 lata. Dzieci i młodzież do 18 roku życia stanowiły 4,3% ogółu osób, którym udzielono pomocy na miejscu zdarzenia, a osoby w wieku 65 lat i więcej - 46,2% (w 2015 r. odpowiednio 7,1% i 41,6%). Podobnie jak w 2015 r. pomoc częściej była udzielana mężczyznom (55,5% w 2020 r., wobec 53,1% w 2015 r.).

W 2020 r. w izbie przyjęć lub szpitalnym oddziale ratunkowym (SOR) udzielono doraźnej pomocy medycznej w trybie ambulatoryjnym dla 49,6 tys. osób (o 26,5% więcej niż w 2015 r.). Większość pacjentów stanowili mężczyźni (53,6%). Dzieci i młodzież w wieku do lat 18 to blisko 1/3 wszystkich pacjentów zgłaszających się na SOR, a co piątym pacjentem były osoby w wieku 65 lat i więcej. Pacjenci SOR lub izb przyjęć, przyjmowani ambulatoryjnie, byli kwalifikowani do różnych poradni specjalistycznych lub były im udzielone świadczenia w zakresie ogólnym. Spośród pacjentów leczonych ambulatoryjnie najwięcej osób skorzystało ze świadczeń w zakresie pediatrii (20,6%), chirurgii ogólnej (15,4%), ogólnym (13,5%) oraz chirurgii urazowo-ortopedycznej (12,6%). W trybie stacjonarnym w szpitalnych oddziałach ratunkowych leczonych było 2,9 tys. osób, z tego do dalszego leczenia szpitalnego przekazanych było 98,5% osób.

Na rzecz zakładów świadczących opiekę zdrowotną pracowały punkty krwiodawstwa. W 2020 r. na terenie miasta prowadziło działalność jedno Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa, które posiadało 4 oddziały terenowe. Do tych placówek w ciągu roku zgłosiło się 15,4 tys. krwiodawców przekazując łącznie 28,1 tys. donacji krwi pełnej, czyli około 12,7 tys. litrów. Z pobranej krwi wyprodukowano 14,1 tys. jednostek koncentratu krwinek płytkowych z krwi pełnej, 0,9 tys. jednostek koncentratu krwinek płytkowych z aferezy, 28,0 tys. jednostek koncentratu krwinek czerwonych oraz 31,1 tys. jednostek osocza. W porównaniu z 2015 r. liczba krwiodawców była mniejsza o 17,8%, a liczba donacji krwi pełnej - o 14,8%.

Tablica 31. Apteki ogólnodostępne
 Stan w dniu 31 grudnia
 Table 31. Generally available pharmacies
 As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Apteki Pharmacies	91	92	97	90	84	86
Liczba ludności na: Population per:						
1 aptekę pharmacy	2176	2149	2029	2175	2320	2249
Farmaceuci pracujący w aptekach Pharmacists employed in pharmacies	487	478	510	503	488	516

Istotnym elementem systemu opieki zdrowotnej są również apteki zaopatrujące ludność w leki i środki medyczne służące utrzymaniu zdrowia. Ich liczba zmieniała się w latach 2015-2020. Na koniec 2020 r. sprzedają leków i środków medycznych na terenie miasta zajmowało się 86 aptek ogólnodostępnych (o 5 aptek mniej niż w 2015 r.), co stanowiło 22,1% wszystkich aptek w województwie. Zwiększyła się dostępność aptek w porze nocnej. W 2015 r. w nocy pracowały jedynie 4 apteki (w tym 3 stałe), podczas gdy w 2020 r. stałe dyżury nocne pełniły 4 apteki, a okresowe – 7. Wszystkie apteki ogólnodostępne należały do prywatnych właścicieli.

W efekcie spadku liczby aptek zwiększyła się liczba ludności obsługiwanej przez 1 placówkę. Na jedną aptekę ogólnodostępną w 2020 r. przypadało przeciętnie 2249 tys. osób, o 73 więcej niż w 2015 r. (w województwie - 3140, wobec 2986 w 2015 r.). W 2020 r. sprzedaż wysyłkową produktów leczniczych z wykorzystaniem strony internetowej prowadziły 3 apteki ogólnodostępne.

W kieleckich aptekach pracowało 208 magistrów farmacji i 308 techników farmaceutycznych. Podobnie jak w 2015 r. zdecydowaną większość pracujących stanowiły kobiety – odpowiednio 83,7% wśród farmaceutów i 96,8% wśród techników farmaceutycznych.

W 2020 r. 67,4% aptek dostosowało swoje budynki do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Najczęściej były to pochylnie, podjazdy, platformy, które posiadało 51,2% aptek ogółem. W posadzki antypoślizgowe wyposażonych było 20,9% placówek. Drzwi wejściowe do budynku automatycznie otwierane zapewniało 8,1% aptek, a inne udogodnienia - 1,2%. Prawie co trzecia apteka (32,6%) nie była wyposażona w udogodnienia dla osób niepełnosprawnych.

W 2020 r. wydatki miasta Kielce na ochronę zdrowia wyniosły 14,9 mln zł, co stanowiło 1,0% ogółu wydatków miasta. Na przestrzeni lat 2015-2020 ich wysokość w budżecie miasta wzrosła o 0,2%, a udział zmniejszył się o 0,3 p.proc. W przeliczeniu na jednego mieszkańca samorząd miasta przekazał na ochronę zdrowia średnio 76,90 zł (w 2015 r. 75,10 zł). Największą część wydatków z działu „Ochrona zdrowia” miasto przeznaczyło na przeciwdziałanie alkoholizmowi (28,5%).

3.4. Pomoc społeczna i wspieranie rodzin

3.4. Social assistance and family support

Pomoc społeczna jest istotnym instrumentem polityki społecznej państwa przeznaczonym do wspierania osób i rodzin w przewyżnianiu trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. W ramach pomocy społecznej podejmowane są działania w sytuacjach zagrożenia podstawowych potrzeb życiowych oraz obniżenia jakości życia poniżej społecznie akceptowanego minimum, a poprzez realizowane działania pomagają stworzyć warunki umożliwiające godną egzystencję w sytuacjach losowych wynikających między innymi z bezrobocia, sieroctwa, niepełnosprawności czy długotrwałej lub ciężkiej choroby. Głównym celem takiej pomocy jest wyrównywanie nadmiernych różnicowań społecznych poprzez zasiłki i świadczenia uzupełniające niedostatków systemu emerytalno-rentowego oraz innych systemów zabezpieczenia społecznego, a także niewystarczające dochody z pracy. Skutkiem działań pomocy społecznej powinno być usamodzielnianie się jej beneficjentów oraz eliminowanie wykluczenia społecznego.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując na zasadzie partnerstwa, z podmiotami niepublicznymi, w tym z organizacjami pozarządowymi, kościołami i związkami wyznaniowymi.

Tablica 32. Stacjonarne placówki pomocy społecznej

Stan w dniu 31 grudnia

Table 32. Stationary social welfare facilities

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Placówki (łącznie z filiami) Facilities (including branches)	17	18	19	19	17	17
Miejsca (łącznie z filiami) Places (including branches)	1019	1013	873	879	753	758
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	51,5	51,2	44,4	44,9	38,6	39,2
Mieszkańcy (łącznie z filiami) Residents (including branches)	842	835	820	831	674	628
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	42,5	42,2	41,7	42,4	34,6	32,5

W ramach systemu pomocy społecznej osoby wymagające wsparcia mogą przebywać w instytucjach świadczących opiekę stacjonarną. W końcu 2020 r. na terenie Kielc działalność prowadziło 17 stacjonarnych zakładów pomocy społecznej (analogicznie jak w 2015 r.), co stanowiło 23,9% ogółu zakładów w województwie. Wśród nich funkcjonowało: 6 domów pomocy społecznej, 4 rodzinne domy pomocy, 5 placówek dla osób bezdomnych (z tego 4 schroniska i 1 noclegownia), 1 dom dla matek z dziećmi i kobiet w ciąży oraz 1 pozostała placówka, niezaklasyfikowana do powyższych kategorii (placówka typu centrum wsparcia rodziny oraz centrum interwencji kryzysowej, udzielająca wsparcia, w tym schronienia osobom i rodzinom w stanie kryzysu).

Najwięcej placówek pomocy społecznej w 2020 r., działających na terenie Kielc, oferowało pomoc osobom bezdomnym – 5 zakładów (4 w 2015 r.), osobom w podeszłym wieku – 4 (analogicznie jak w 2015 r.) i osobom przewlekle somatycznie chorym – również 4 zakłady (3 w 2015 r.). Kieleckie placówki oferowały również pomoc: osobom przewlekle psychicznie chorym, osobom niepełnosprawnym fizycznie oraz matkom z małoletnimi dziećmi i kobietom w ciąży (łącznie 4 placówki; 6 w 2015 r.).

Placówki pomocy społecznej z terenu Kielc w 2020 r. dysponowały łącznie 758 miejscami dla pensjonariuszy, to jest o ponad 1/4 mniej niż w 2015 r. W analizowanych placówkach przebywało łącznie 628 osób (o 25,4% mniej niż przed pięcioma laty). Najwięcej osób umieszczonych było w zakładach dla osób

przewlekłe somatycznie chorych – 296, co stanowiło 47,1% ogółu wszystkich podopiecznych placówek pomocy społecznej (pięć lat wcześniej – 41,1%). Stosunkowo duży odsetek osób przebywał także w ośrodkach dla przewlekłe psychicznie chorych – 28,3% (wobec 12,3% w 2015 r.) i bezdomnych – 15,6% (w 2015 r. – 14,4%). Najmniejszy odsetek dotyczył matek z małoletnimi dziećmi oraz kobiet w ciąży – 1,3% (2,5% pięć lat wcześniej).

W 2020 r. większość pensjonariuszy w stacjonarnych zakładach pomocy społecznej (84,7%) uczestniczyła, przynajmniej w części, w finansowaniu swego pobytu pokrywając koszty z dochodów własnych, np. własnej emerytury, renty, zasiłku stałego (w 2015 r. udział kształtował się na zbliżonym poziomie).

Oprócz stacjonarnych form pomocy społecznej realizowana jest również pomoc środowiskowa polegająca na udzielaniu świadczeń pieniężnych i niepieniężnych osobom spełniającym określone kryteria i zakwalifikowanym do otrzymania takiej pomocy w miejscu ich zamieszkania.

Środowiskowa pomoc społeczna to pomoc udzielana ludności w miejscu zamieszkania za pośrednictwem ośrodka pomocy społecznej. Dane oszacowano na podstawie Zbioru Centralnego Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, zawierającego informację o zrealizowanych świadczeniach środowiskowej pomocy społecznej i odbiorcach tej pomocy - gospodarstwach domowych i ich członkach oraz osobach bezdomnych.

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej to wszyscy członkowie gospodarstw domowych oraz osoby bezdomne, które w roku badania otrzymały przynajmniej raz jakąkolwiek pomoc świadczoną przez ośrodki pomocy społecznej w miejscu zamieszkania zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 1876).

Środowiskowa pomoc społeczna jest kierowana zarówno do beneficjentów w wieloosobowych gospodarstwach domowych (z dużym udziałem gospodarstw z dziećmi), jak i osób samotnie gospodarujących oraz do osób bezdomnych.

Tablica 33. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej
Table 33. Beneficiaries of social assistance at domicile

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej Households benefiting from social assistance at domicile	7606	7815	7226	6742	6384	5539
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej Beneficiaries of social assistance at domicile	12854	12787	11454	10457	9766	8280
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	648	647	580	533	500	426

Środowiskowa pomoc społeczna zrealizowana w Kielcach w 2020 r. na podstawie ustawy o pomocy społecznej została skierowana do 5,5 tys. gospodarstw domowych, co stanowiło 16,6% ogółu gospodarstw korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w województwie. W porównaniu do 2019 r. liczba analizowanych gospodarstw zmniejszyła się o 13,2%, a w relacji do 2015 r. – o 27,2%. Zmniejszyła się również, zarówno w porównaniu do 2019 r., jak i do 2015 r., liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej (spadek odpowiednio o 15,2% i 35,6%) i w 2020 r. wyniosła 8,3 tys. osób. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej z terenu Kielc stanowili 12,0% ogółu osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w województwie (w 2015 r. udział na poziomie 10,8%).

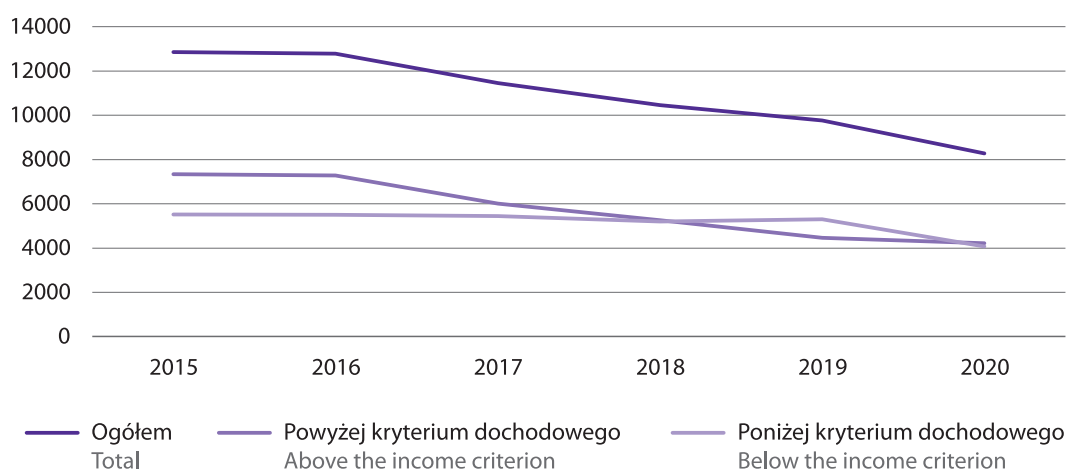
Kryterium dochodowe dla osób ubiegających się o pomoc społeczną – poziom miesięcznego dochodu osoby samotnej (samotnie gospodarującej lub bezdomnej), a w gospodarstwach wieloosobowych, dochodu na osobę w gospodarstwie domowym (określonego zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej - tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 1876), który uprawnia do ubiegania się o świadczenie pieniężne z pomocy społecznej.

Od 1 października 2018 r. oraz w latach 2019 i 2020, kryterium dochodowe wynosiło: dla osoby samotnej – 701 zł, dla osoby w rodzinie – 528 zł. W 2017 r. obowiązywało kryterium dochodowe ustalone od 1 października 2015 r. i wynosiło: dla osoby samotnej – 634 zł, a dla osoby w rodzinie – 514 zł.

W 2020 r. w ogólnej liczbie beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej, 50,9% stanowili beneficjenci o przeciętnym miesięcznym dochodzie indywidualnym (lub na osobę w gospodarstwach wieloosobowych) w wysokości poniżej kryterium dochodowego, określani zamiennie jako ubodzy beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej (w województwie – 55,8%). W porównaniu do 2015 r. analizowany udział zmniejszył się o 6,2 p.proc. (w województwie o 13,1 p.proc.).

Wykres 24. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej według kryterium dochodowego

Chart 24. Beneficiaries of social assistance at domicile by income criterion

Źródło: dane Zbioru Centralnego Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej MRiPS.

Source: data of the Central Collection of the National Social Assistance Monitoring System of the Ministry of Family and Social Policy.

W Kielcach w analizowanym okresie (lata 2015-2020) zmniejszył się odsetek beneficjentów pomocy społecznej wśród ogółu ludności, czyli zasięg korzystania z pomocy społecznej – z 6,5% do 4,3%. Zmniejszył się również udział ubogich beneficjentów w liczbie mieszkańców z 3,7% w 2015 r. do 2,2% w 2020 r. W województwie zanotowano analogiczną tendencję, przy czym wskaźnik zasięgu korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej przez ogół beneficjentów zmniejszył się o 3,9 p.proc. do poziomu 5,6% w 2020 r., a przez ubogich beneficjentów o 3,4 p.proc. osiągając w 2020 r. wartość 3,1%.

W 2020 r. w Kielcach, tak jak w latach poprzednich, najczęściej pomocy udzielano z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, która była przyczyną przyznania świadczenia dla 5,1 tys. rodzin¹ (5,3 tys. w 2015 r.). Niepełnosprawność była drugą najczęstszą przyczyną przyznania pomocy rodzinom. Z tego powodu otrzymało ją 4,5 tys. rodzin, wobec 3,4 tys. w 2015 r. Także rodziny, w których wystąpiło ubóstwo były częstymi beneficjentami pomocy społecznej. W 2020 r. pomocą społeczną z tego powodu objętych zostało 3,0 tys. kieleckich rodzin (w 2015 r. – 4,8 tys.). Kolejną istotną przyczyną było bezrobocie. Pomoc społecz-

¹ W jednej rodzinie mogło wystąpić kilka przyczyn udzielenia pomocy środowiskowej, a więc dana rodzina może być wykazana w raportach kilka razy.

na z tego tytułu trafiła do 1,5 tys. rodzin, wobec 4,8 tys. w 2015 r. Innymi powodami udzielenia pomocy były: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – świadczeń udzielono 0,6 tys. rodzin (w 2015 r. – 1,0 tys.), bezdomność (0,5 tys. rodzin, wobec 0,6 tys. w 2015 r.) oraz alkoholizm (0,5 tys. rodzin, analogicznie jak w 2015 r.).

Oprócz systemu pomocy społecznej wsparcie państwa realizowane jest także poprzez system świadczeń rodzinnych.

Kwota wypłaconych świadczeń rodzinnych ogółem wzrastała z roku na rok, by osiągnąć w 2020 r. 51,1 mln zł, co oznacza wzrost o 3,5% w relacji do stanu odnotowanego przed rokiem, a także więcej o 59,8% w relacji do 2015 r. Wśród wydatków na świadczenia rodzinne podstawowe znaczenie miały wydatki na pomoc skierowaną do rodzin z dziećmi, czyli zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, to jest środki na częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. W 2020 r. w Kielcach kwota wypłaconych zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami osiągnęła poziom 11,8 mln zł, to jest mniej o 20,8% niż przed rokiem, ale o 6,1% więcej niż w 2015 r. Udział zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami w świadczeniach ogółem malał na przestrzeni ostatnich lat osiągając w 2020 r. poziom 23,1%, wobec 34,8% w 2015 r. W omawianym okresie 2015-2020 odnotowano spadek liczby rodzin pobierających to świadczenie – z 3,4 tys. do 3,1 tys. (w 2019 r. – 4,2 tys.). Zmniejszyła się, w porównaniu zarówno do 2019 r., jak i do 2015 r., liczba dzieci, na które rodzice otrzymywali zasiłek (spadek odpowiednio o 22,7% i 1,2% do poziomu 5,9 tys. w 2020 r.). Nie zmienił się natomiast, w relacji do okresu sprzed 5 lat, udział dzieci w wieku do lat 17 w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny – wyniósł 17,7% (w odniesieniu do 2019 r. analizowany udział zmniejszył się o 5,3 p.proc.).

W 2020 r. kontynuowano realizowanie, zapoczątkowanego w kwietniu 2016 r., rządowego programu „Rodzina 500 plus”, będącego długofalowym wsparciem kierowanym przede wszystkim do rodzin naturalnych, ale również do rodzinnej pieczy zastępczej i placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.

Tablica 34. Świadczenia wychowawcze „Rodzina 500+”
Table 34. Child-raising benefit “Family 500+”

Wyszczególnienie Specification	2016 ^a	2017	2018	2019	2020
Wydatki na świadczenia wychowawcze w tys. zł Child-raising benefit payments in thousand PLN	66953,1	91772,5	88229,1	129879,6	175146,2
Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie wychowawcze Monthly average number of children for whom families received child-raising benefit	14984	15032	14153	14384 ^b 26484	28291

a, b W okresie: a IV-XII, b W liczniku – I-VI, w mianowniku – VII-XII.

a, b In the period of: a IV-XII, b in the numerator – I-VI, in the denominator – VII-XII.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej.

Source: data of the Ministry of Family and Social Policy.

W 2019 r. nastąpiły zmiany w zasadach wypłacania świadczenia wychowawczego w ramach programu. W I półroczu 2019 r. świadczenie przysługiwało na drugie i kolejne dzieci (do ukończenia 18 roku życia) niezależnie od dochodu, natomiast na pierwsze dziecko, jeżeli dochód netto na osobę w rodzinie nie przekraczał 800 zł lub 1200 zł dla rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym. Od 1 lipca 2019 r. świadczenie wychowawcze przysługiwało na wszystkie dzieci do 18 roku życia, bez względu na dochody uzyskiwane przez rodzinę.

Świadczeniem wychowawczym w wysokości 500 zł miesięcznie w 2020 r. objęto w Kielcach przeciętnie 28,3 tys. dzieci do 18 lat, które przebywały w rodzinach naturalnych. W okresie od 1 lipca do 31 grudnia 2019 r., gdy świadczenie zaczęło przysługiwać również na pierwsze dziecko, bez limitu dochodowego, świadczeniem objęto przeciętnie 26,5 tys. dzieci do 18 lat. W 2020 r. w ramach programu „Rodzina 500 plus” uruchomiono w Kielcach 175,1 mln zł, wobec 129,9 mln przed rokiem.

Kolejnym elementem wspierania rodzin z dziećmi jest Karta Dużej Rodziny, wprowadzona na mocy ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (tekst jednolity Dz.U. z 2020 poz. 1348). Karta ta przysługuje, niezależnie od dochodów, rodzinom z co najmniej trójką dzieci:

- a. poniżej 18 lat,
- b. poniżej 25 lat, w przypadku, gdy dziecko uczy się w szkole lub w szkole wyższej,
- c. bez ograniczeń wiekowych w przypadku dziecka posiadającego orzeczenie o niepełnosprawności.

Karta wydawana jest bezpłatnie każdemu członkowi rodziny (również rodziny zastępczej i rodzinnego domu dziecka) spełniającej wymienione warunki. Posiadacze karty mają zapewnione zniżki, przede wszystkim, przy zakupie towarów i usług konsumpcyjnych. W 2020 r. Kartę Dużej Rodziny w Kielcach posiadało 3,8 tys. rodzin, wobec 3,3 tys. przed rokiem.

Jedną z najważniejszych zasad polityki rodzinnej w Polsce jest dobro dziecka. Realizowana jest ona między innymi przez wsparcie dla zapewnienia opieki nad dzieckiem. W celu zaspokojenia potrzeb rodziców pragnących godzić obowiązki zawodowe i rodzinne, uchwalona została w 2011 r. ustawa o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (tekst jednolity Dz.U. z 2021 poz. 75). Ustawa ta stworzyła ramy prawne dla funkcjonowania nowych form opieki nad małymi dziećmi, takich jak: klub dziecięcy, dzienny opiekun oraz niania.

Żłobek to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w żłobku jest sprawowana od ukończenia 20 tygodnia życia dziecka, żłobek zapewnia opiekę do 10 godzin dziennie. Żłobki, obok klubów dziecięcych, opiekuna dziennego i niani, zostały wprowadzone ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 75). Obecnie pieczę nad działalnością regulowaną ustawą sprawuje Minister Rodziny i Polityki Społecznej.

Klub dziecięcy to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w klubie dziecięcym jest sprawowana od ukończenia 1 roku życia dziecka, klub dziecięcy zapewnia opiekę do 5 godzin dziennie.

W Kielcach na przestrzeni lat 2015-2020 sytuacja w zakresie opieki instytucjonalnej nad dziećmi do lat 3 uległa poprawie. Sukcesywnie rosła zarówno liczba żłobków i klubów dziecięcych, jak również liczba miejsc oraz dzieci przebywających w wyżej wymienionych placówkach.

Tablica 35.

Żłobki i kluby dziecięce

Stan w dniu 31 grudnia

Table 35.

Nurseries and children's clubs

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Żłobki Nurseries	16	17	17	18	25	25
Kluby dziecięce Children's clubs	1	1	–	3	4	5
Miejsca: Places:	820	886	935	1069	1304	1362
w żłobkach in nurseries	805	871	935	1023	1230	1278
w klubach dziecięcych in children's clubs	15	15	–	46	74	84
Dzieci przebywające (w ciągu roku): Children staying (during the year):	1324	1358	1451	1606	1990	1985
w żłobkach in nurseries	1299	1328	1451	1572	1884	1886
w klubach dziecięcych in children's clubs	25	30	–	34	106	99

Na koniec 2020 r. na terenie Kielc działało 30 placówek opieki nad dziećmi do lat 3 (o 13 więcej niż w 2015 r.), na które składało się 25 żłobków (16 w 2015 r.) oraz 5 klubów dziecięcych (o 4 kluby więcej niż w 2015 r.).

Liczba miejsc, jakimi dysponowały wymienione placówki wzrosła, w porównaniu do 2015 r., prawie dwukrotnie i w 2020 r. wyniosła 1,4 tys. Przyrost ten dokonał się przede wszystkim dzięki żłobkom, gdzie liczba miejsc zwiększyła się o 473.

Na przestrzeni omawianego okresu (lata 2015-2020) zwiększyła się liczba dzieci przebywających w placówkach (stan na koniec roku) – z 0,8 tys. w 2015 r. do 1,2 tys. w 2020 r. Najliczniejszą grupę we wszystkich typach placówek stanowiły dzieci w wieku 2 lat – 55,6%. Drugą co do wielkości grupę tworzyły dzieci roczne – 35,0%. Najmniej było dzieci poniżej roku (2,2%) oraz w wieku 3 lat (7,0%). W placówkach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 korzystały również dzieci w wieku 4 lat i więcej, jednak ich udział był niewielki i wyniósł zaledwie 0,2% ogółu.

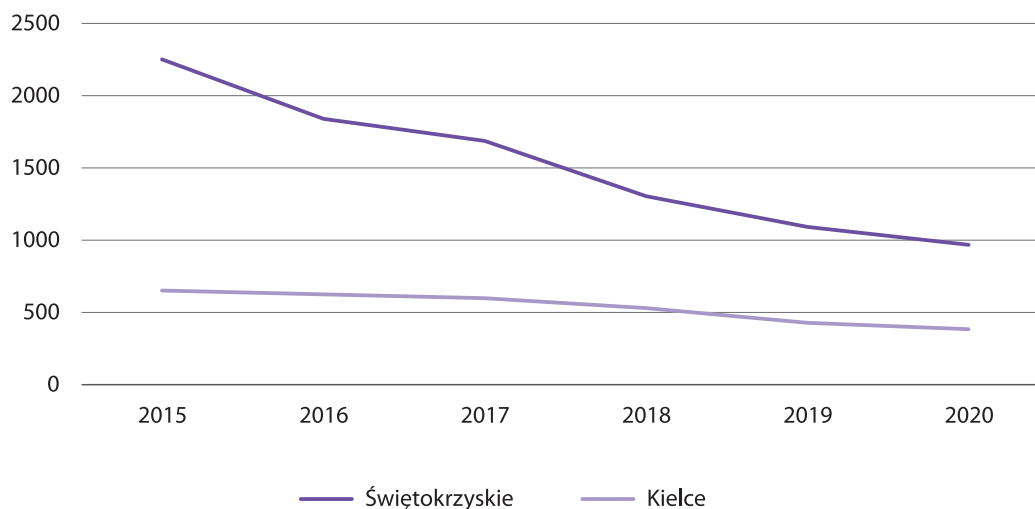
Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach to stosunek liczby wszystkich dzieci objętych opieką w żłobkach, oddziałach żłobkowych oraz od 2012 r. - klubach dziecięcych do liczby dzieci w grupie wieku do lat 3 (bez trzylatków) - wyrażony procentowo.

Sukcesywnie z roku na rok rósł odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach. Według stanu na koniec 2020 r. w Kielcach odsetek ten wyniósł 23,0%, wobec 15,8% w 2015 r. Wskaźnik ten był znacznie wyższy niż w województwie, gdzie w 2020 r. ukształtował się na poziomie 9,0% (4,3% pięć lat wcześniej).

Wykres 25. Dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach^a i klubach dziecięcych

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 25. Children up to the age of 3 per 100 places in nurseries^a and children's clubs
As of 31 December

^a Łącznie z oddziałami żłobkowymi.
^a Including nursery sections.

O lepszej dostępności do placówek świadczących opiekę nad dziećmi poniżej 3 roku życia świadczy również malejąca liczba dzieci w wieku do 3 lat przypadająca na 100 miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych. W Kielcach wskaźnik ten na przestrzeni lat 2015-2020 zmniejszył się z 652 do 383 (w województwie spadek z poziomu 2251 w 2015 r. do 967 w 2020 r.).

3.5. Kultura

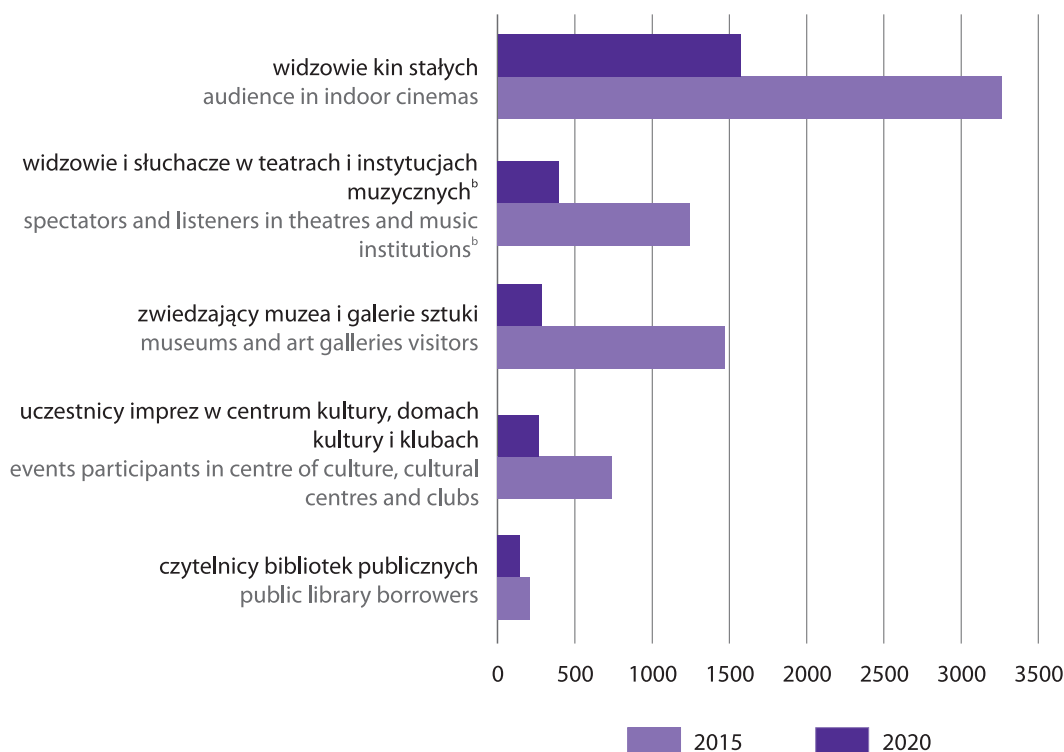
3.5. Culture

Istotnym składnikiem życia społecznego jest kultura. Pełni ona również znaczącą rolę w przypadku mieszkańców Kielc. Ze względu na fakt, że stolica województwa świętokrzyskiego jest zdecydowanie największym centrum kulturalnym w regionie, zlokalizowane tu instytucje pełnią przy tym istotną rolę w zaspokajaniu potrzeb nie tylko mieszkańców miasta, ale również całego regionu.

Ogłoszenie w Polsce w 2020 r. stanu zagrożenia epidemicznego i związane z tym ograniczenia nie sprzyjały realizacji działań kulturalnych przez podmioty działające w obszarze kultury. W konsekwencji znacząco zmniejszył się zakres korzystania z dóbr kultury i dziedzictwa narodowego. Negatywne skutki pandemii COVID-19 zanotowano również wśród kieleckich placówek. W 2020 r. znacznemu ograniczeniu uległ zakres, w szczególności działalności wystawienniczej (prowadzonej przez muzea i galerie sztuki), scenicznej (realizowanej przez działające na terenie miasta teatry i filharmonie) oraz działalności prowadzonej przez kina. Pogłębił się obserwowany od kilku lat spadek czytelnictwa, a oferta centrum kultury, domów kultury i klubów została znacząco ograniczona.

Wykres 26. Odwiedzający placówki kultury^a na 1000 ludności

Chart 26. Visitors of cultural establishments^a per 1,000 population

a W ciągu roku. b Według siedziby.
a During the year. b By locality.

Jedną z podstawowych i najbardziej powszechnych form uczestnictwa w kulturze jest czytelnictwo. W 2020 r. na terenie Kielc działalność prowadziło 15 bibliotek publicznych łącznie z filiami (o 1 placówkę więcej niż w 2015 r.), co stanowiło 5,7% ogółu bibliotek publicznych w województwie. Wśród nich aż 13 obiektów było przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych (13 placówek posiadało adaptację wejścia do budynku, a 12 udogodnienia wewnątrz budynku). Sieć biblioteczna w Kielcach nie była jednak

zbyt rozbudowana. Przeciętnie 1 placówka obsługiwała 12,9 tys. osób, podczas gdy w województwie wskaźnik ten był prawie trzykrotnie niższy i wyniósł 4,6 tys.

Księgozbiór obejmuje wydawnictwa nieperiodyczne (książki i broszury wydane po 1800 r.) i wydawnictwa periodyczne (gazety i czasopisma). Jednostką obliczeniową księgozbioru jest wolumin, czyli tom (zawartość jednej okładki) zarejestrowany w księdze inwentarzowej. W przypadku periodyków za wolumin uważa się zbiór (zazwyczaj roczny) numerów jednego tytułu gazety lub czasopisma, stanowiący jedną pozycję inwentarzową.

W analizowanym okresie biblioteki publiczne systematycznie zwiększały posiadany księgozbiór. Na koniec 2020 r. liczył on 721,1 tys. woluminów i w stosunku do 2015 r. wzrósł o 7,8%. Księgozbiór, którym dysponowały kieleckie placówki biblioteczne stanowił 17,3% zasobów województwa. Przeciętnie na 1000 mieszkańców przypadało w Kielcach 3,7 tys. woluminów (w województwie – 3,4 tys.).

Tablica 36. Biblioteki publiczne (z filiami)
Stan w dniu 31 grudnia
Table 36. Public libraries (including branches)
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ludność na 1 placówkę biblioteczną Population per library establishment	14146	14122	14057	13984	13918	12894
Księgozbiór na 1000 ludności w wol. Collection per 1,000 population in volumes	3378,9	3431,9	3518,2	3604,1	3658,5	3728,3
Czytelnicy (w ciągu roku) na 1000 ludności Borrowers (during the year) per 1,000 population	209,3	196,8	185,5	181,9	175,2	145,7
Wypożyczenia księgozbioru ^a (w ciągu roku) w wol.: Loans of collection ^a during the year in volumes:						
na 1000 ludności per 1,000 population	4852,2	4667,2	4266,3	4242,5	4246,7	3059,5
na 1 czytelnika per borrower	23,2	23,7	23,0	23,3	24,2	21,0

a Bez wypożyczeń międzybibliotecznych.
a Excluding interlibrary lending.

Pomimo coraz większej ilości i różnorodności zasobów bibliotecznych obserwuje się systematyczny spadek czytelnictwa, który dodatkowo w 2020 r. z powodu ograniczeń związanych z pandemią COVID-19, uległ znacznemu pogłębieniu. W relacji do 2015 r. liczba czytelników zmalała o 31,9%, osiągając w 2020 r. poziom 28,3 tys. Obniżyła się również jej wartość w przeliczeniu na 1000 ludności. W 2020 r. wyniosła 146, wobec 209 w 2015 r.

W analizowanym okresie obserwowano również stopniowe zmniejszanie się liczby wypożyczeń księgozbioru na zewnątrz (spadek o 38,3% w relacji do 2015 r.). Zmniejszyła się także liczba wypożyczeń przypadająca na 1 czytelnika. W ciągu 2020 r. przeciętnie jeden czytelnik wypożyczył 21 woluminów księgozbioru, to jest o 2 pozycje mniej niż w 2015 r.

Kolejną formą działalności kulturalnej, oferowaną przez instytucje kulturalne z terenu Kielc, była działalność wystawiennicza prowadzona przez muzea i galerie sztuki.

Według stanu na koniec grudnia 2020 r. na terenie Kielc działalność wystawienniczą prowadziło 8 muzeów i oddziałów muzealnych, co stanowiło 26,7% placówek tego typu w województwie. Na przestrzeni

analizowanego okresu (lata 2015-2020) ich liczba nie uległa zmianie. Wśród działających na terenie Kielc muzeów i oddziałów muzealnych 6 placówek posiadało udogodnienia dla osób niepełnosprawnych (wejście do budynku oraz udogodnienia wewnątrz budynku).

Muzealium jest to przedmiot o trwałej wartości kulturowej (historycznej, naukowej, poznawczej, estetycznej), politycznej lub społecznej, podlegający ochronie prawnej i należący do zbiorów muzealnych, to znaczy objęty inwentarzem zabytków w muzeum.

Kieleckie muzea (łącznie z oddziałami) systematycznie zwiększały swoje zasoby muzealne. Według stanu na koniec 2020 r. łączna liczba muzealiów (w pozycjach inwentarzowych) wyniosła 71,0 tys. (wzrost o 3,4% w relacji do 2015 r.), co stanowiło 38,5% ogółu zbiorów muzealnych w województwie.

Zbiory muzealne prezentowane były w ramach stałych wystaw oraz poprzez organizowanie wystaw czasowych. Ograniczenia działalności muzeów w związku z sytuacją pandemiczną w 2020 r. miały wpływ na udostępnianie oferty kulturalnej – muzea prezentowały 17 wystaw stałych oraz zorganizowały 18 wystaw czasowych (w tym 15 wystaw własnych). W porównaniu z 2015 r. znacząco zmniejszyła się liczba wystaw czasowych (spadek o 64,7%, w tym własnych o 60,5%). Z kolei w przypadku wystaw stałych ich liczba uległa zwiększeniu (o 2 wystawy).

Zmniejszyła się również liczba zwiedzających kieleckie muzea. W 2020 r. odwiedziło je 41,6 tys. osób, co w relacji do 2015 r. oznacza spadek o 85,2%, a w porównaniu do 2019 r. – o 64,7%. W ramach działalności wystawienniczej muzea oferowały możliwość bezpłatnego zwiedzania. W 2020 r. z tej formy skorzystało 17,5 tys. osób (o 105,3 tys. mniej niż w 2015 r.), co stanowiło 42,0% ogółu zwiedzających.

Poza działalnością wystawienniczą kieleckie muzea realizowały również różne formy działalności oświatowej między innymi: lekcje i zajęcia, warsztaty, odczyty, seanse filmowe, koncerty, imprezy plenerowe. W 2020 r. w placówkach muzealnych odbyło się 315 imprez tego typu. W porównaniu z 2015 r. ich liczba znacząco się zmniejszyła (spadek o 84,4%). Zdecydowanie najczęściej organizowano lekcje muzealne. Stanowiły one 58,4% wszystkich imprez oświatowych, które odbyły się w 2020 r.

Działalność wystawienniczą muzeów uzupełniały galerie sztuki. W Kielcach w 2020 r. funkcjonowało 5 jednostek tego typu, a ich liczba w porównaniu do 2015 r. nie uległa zmianie. Spośród nich 3 placówki posiadały udogodnienia dla osób niepełnosprawnych (adaptacje wejścia do budynku).

Pomimo pandemii COVID-19 i związanymi z nią ograniczeniami, kieleckie galerie sztuki w 2020 r. zorganizowały 62 wystawy (o 21 wystaw więcej niż w 2015 r., ale o 10 mniej niż w 2019 r.), które zaprezentowano w 63 ekspozycjach. Kieleckie galerie prowadziły także współpracę międzynarodową, w ramach której w całym analizowanym okresie (lata 2015-2020) zorganizowały łącznie 27 wystaw zagranicznych (5 w 2020 r.) i 25 międzynarodowych (2 w 2020 r.). Prowadziły także działalność wystawienniczą poza Polską. W latach 2015-2020 poza granicami kraju zorganizowano 8 wystaw, w tym 1 w 2020 r.

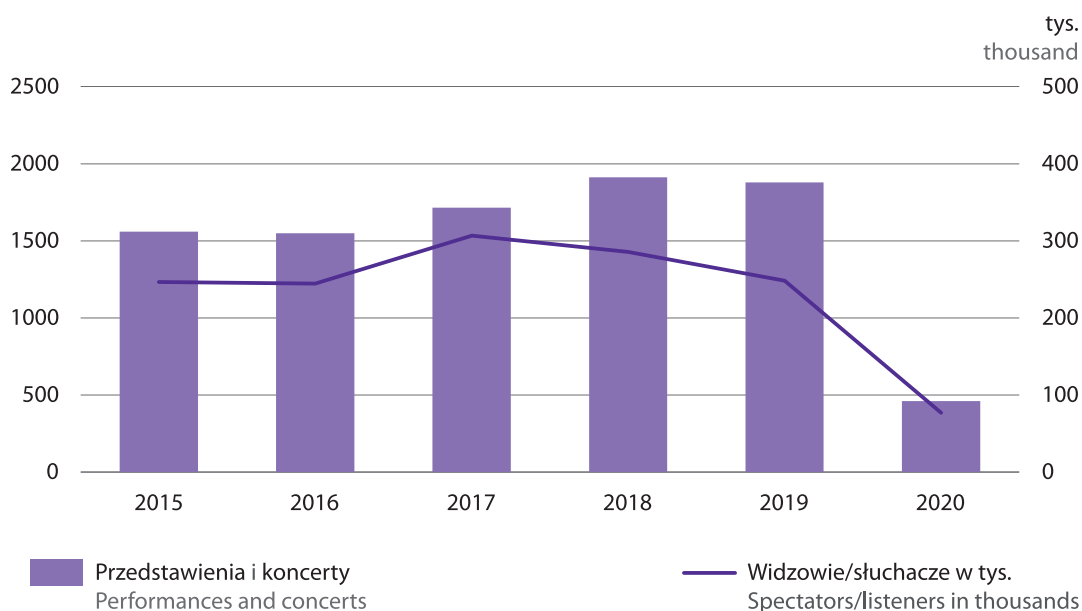
W 2020 r. wystawy zorganizowane przez kieleckie instytucje obejrzało 14,1 tys. osób, to jest o 23,0% więcej niż w 2015 r., ale o prawie 60% mniej niż w 2019 r.

W 2020 r. działalność sceniczną na terenie Kielc prowadziły, podobnie jak 5 lata wcześniej, 4 teatry i instytucje muzyczne (1 teatr dramatyczny, 1 teatr lalkowy, 1 teatr muzyczny i 1 filharmonia), które posiadały własny zespół artystyczny. Warto podkreślić fakt, iż działające na terenie miasta Kielce placówki sceniczne były jedynymi tego rodzaju instytucjami w województwie. Wszystkie kieleckie teatry i instytucje muzyczne były przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, przy czym 4 obiekty posiadały adaptacje wejścia do budynku, a 3 obiekty dysponowały udogodnieniami wewnątrz budynku. Według stanu na koniec 2020 r. instytucje, prowadzące działalność sceniczną dysponowały łącznie 2 tys. miejsc w stałych salach widowiskowych, to jest o 14,5% więcej niż w 2015 r.

Dane dotyczące działalności scenicznej podano w podziale według siedziby, gdzie wykazano wszystkie przedstawienia i koncerty zorganizowane przez instytucje prowadzące działalność widowiskową według ich województw macierzystych, niezależnie od miejsca realizacji działalności scenicznej.

Skutki wprowadzonych w 2020 r. ograniczeń związanych z pandemią COVID-19 uwidoczniły się również w działalności kieleckich teatrów i instytucji muzycznych. Znacząco zmniejszyła się zarówno liczba zorganizowanych przedstawień i koncertów, jak i liczba widzów/słuchaczy. W 2020 r. kieleckie teatry i filharmonia zorganizowały łącznie 460 przedstawień i koncertów, co w porównaniu zarówno z 2015 r., jak i 2019 r. oznaczało spadek odpowiednio o 70,5% i 75,5%. Z kolei liczba widzów/słuchaczy zmalała, w porównaniu do analizowanych lat (2015 i 2019), odpowiednio o 68,8% i 69,0%, osiągając w 2020 r. poziom 76,9 tys. Wzrosła natomiast przeciętna frekwencja na jednym przedstawieniu i koncercie – z 158 w 2015 r. do poziomu 167 w 2020 r. Największą popularnością w 2020 r. nadal cieszyły się przedstawienia teatru muzycznego, gdzie przeciętnie jeden spektakl obejrzało 273 widzów.

Wykres 27. Przedstawienia i koncerty oraz widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych
Chart 27. Performances and concerts, spectators and listeners in theatres and music institutions

Kolejną formą działalności kulturalnej na terenie Kielc była działalność prowadzona przez kina, które zajmują czołowe miejsce pod względem frekwencji wśród opisywanych placówek kulturalnych.

Kina stałe, które mają co najmniej 3 sale dzielone w zależności od ich liczby na: **minipleksy**, to jest posiadające od 3 do 7 sal oraz **multipleksy** posiadające 8 lub więcej sal.

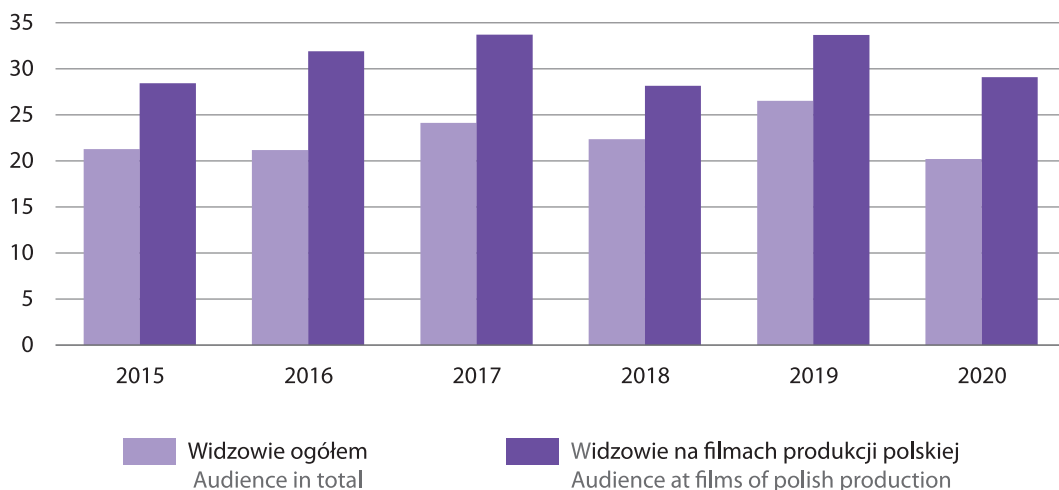
W 2020 r. rozpowszechnianiem filmów zajmowały się 4 kina stała (analogicznie jak w 2015 r.), w tym 1 multipleks. Kina, podobnie jak inne instytucje, starają się umożliwić korzystanie ze swojej oferty również osobom niepełnosprawnym, poprzez odpowiednie przystosowanie obiektów. Adaptację wejścia do obiektów oraz udogodnienia wewnątrz budynku dla osób niepełnosprawnych posiadały 3 kina.

Kieleckie kina dysponowały 19 salami projekcyjnymi z 3,9 tys. miejsc na widowni (56,0% ogółu miejsc w województwie). W porównaniu do 2015 r. liczba sal nie uległa zmianie, nieznacznie natomiast zmniejszyła się liczba miejsc na widowni (o 3,4%). Na jedno miejsce w kieleckich kinach w 2020 r. przypadało przeciętnie 50 osób (w województwie - 177), podczas gdy w 2015 r. – 49 (175).

W ciągu 2020 r. kina w Kielcach wyświetliły łącznie 15,1 tys. seansów (o połowę mniej niż w 2015 r.), które obejrzało 305,4 tys. widzów, to jest o 52,8% mniej niż 5 lat wcześniej. Zmniejszyła się również przeciętna liczba widzów zgromadzonych na 1 seansie – z 21 w 2015 r. do 20 w 2020 r. Projekcje filmów polskich przyciągnęły w 2020 r. do kin 149,3 tys. widzów (o 8,0% więcej niż w 2015 r.), co stanowiło prawie 50% widowni wszystkich kieleckich kin.

Wykres 28. Liczba widzów na 1 seans w kinach stałych

Chart 28. Number of audience per screening at indoor cinemas

Wielokierunkową działalność społeczno-kulturalną pełnią powszechnie dostępne instytucje kultury, jakimi są: centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice. W 2020 r. na terenie Kielc działalność prowadziło 14 instytucji tego rodzaju (8 klubów, 5 domów kultury oraz 1 centrum kultury), to jest o 1 instytucję mniej niż w 2015 r. Wśród nich 9 placówek było przystosowana dla potrzeb osób niepełnosprawnych, przy czym 9 obiektów posiadało udogodnienia związane z wejściem do budynku, a 4 placówki dysponowało adaptacjami wewnątrz budynku. Przeciętnie na jedną instytucję przypadało 13,8 tys. ludności (w województwie – 10,5 tys.).

Sytuacja pandemiczna w 2020 r. spowodowała znaczne ograniczenia w prowadzeniu działalności kulturalnej przez analizowane podmioty. Kieleckie centrum, domy kultury i kluby zorganizowały łącznie w ciągu 2020 r. 518 imprez (1,1 tys. w 2015 r., spadek o 54,9%). Najczęściej organizowane były, analogicznie do lat wcześniejszych, prelekcje, spotkania i wykłady (19,7% ogółu imprez zorganizowanych w Kielcach) oraz warsztaty (18,7%). Najbardziej prężne, pod względem średniej liczby imprez zorganizowanych przez 1 instytucję, były centra kultury – 1 instytucja zorganizowała przeciętnie 75 imprez w ciągu roku, podczas gdy domy kultury – 54, a kluby – 22. W zorganizowanych w 2020 r. imprezach uczestniczyło 51,1 tys. osób, co w relacji do 2015 r. oznacza spadek na poziomie 65,2%, a w porównaniu do poprzedniego roku – aż o 84,1%.

Na koniec 2020 r. w centrum, domach kultury oraz klubach działalność prowadziło 47 zespołów artystycznych (o 7 mniej niż w 2015 r.), które zrzeszały 788 członków (785 w 2015 r.). Największą popularnością, podobnie jak w latach poprzednich, cieszyły się zespoły taneczne, gdzie swoje pasje i zainteresowania rozwijał co drugi członek zespołów artystycznych działających w Kielcach. W 2020 r. na 1000 mieszkańców Kielc przeciętnie 4 osoby były członkami grup artystycznych (analogicznie jak w 2015 r.).

W centrum kultury, domach kultury oraz klubach z terenu Kielc prowadzone były także koła (kluby). W 2020 r. działało 119 kół (86 w 2015 r.), w zajęciach których wzięło udział 1,8 tys. osób (o 11,3% więcej niż w 2015 r., ale o 68,3% mniej niż w roku poprzednim). Najczęściej prowadzone były koła plastyczne (ponad 1/3 wszystkich kół działających na terenie Kielc), a najwięcej członków skupiały kluby seniora/Uniwersytetu Trzeciego Wieku (przeciętnie 93 osoby na jeden klub). W 2020 r. wskaźnik uczestnictwa mieszkańców Kielc w działalności kół, czyli liczba członków kół na 1000 ludności, wyniósł 9 osób (w 2015 r. – 8).

Wśród członków zarówno grup artystycznych, jak i kół (klubów) przeważały dzieci i młodzież szkolna, stanowiąc odpowiednio 69,2% oraz 53,5% ogółu członków.

Zmniejszyła się również liczba kursów zorganizowanych przez centrum kultury, domy kultury i kluby z terenu Kielc. W 2020 r. zorganizowano 16 kursów (o 30 mniej niż w 2015 r.), a status absolwenta otrzymało 310 osób (o 8,8% więcej niż w 2015 r.). Największym zainteresowaniem cieszyły się kursy tańca, które ukończył prawie co trzeci absolwent kursów zorganizowanych przez działające na terenie Kielc instytucje.

Działalność kulturalną na terenie Kielc uzupełniają organizowane corocznie imprezy masowe. W 2020 r. z uwagi na wprowadzone ograniczenia związane z pandemią COVID-19 (przez prawie 6 miesięcy przeprowadzanie imprez masowych z udziałem publiczności nie było możliwe) odbyło się jedynie 37 imprez, w których udział wzięło 217,4 tys. osób. W relacji do 2018 r. (roku z analizowanego okresu, w którym zanotowano największą liczbę imprez) oznacza to spadek zarówno liczby imprez, jak i liczby uczestników odpowiednio o 67,5% i 55,9%.

Wśród imprez masowych, w każdym roku z analizowanego okresu, dominowały imprezy sportowe. W 2020 r. na terenie Kielc zorganizowano 23 imprezy o takim charakterze, w których uczestniczyło 164,9 tys. osób, co stanowiło 3/4 ogółu uczestników w województwie. Przeciętnie w jednej imprezie masowej udział wzięło 5,9 tys. osób, a w imprezie sportowej - 7,2 tys.

Rozdział 4

Chapter 4

Kondycja gospodarcza

Economic condition

4.1. Podmioty gospodarki narodowej

4.1. Entities of the national economy

Dane dotyczące podmiotów gospodarki narodowej obejmują podmioty zarejestrowane w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej (REGON), tj. osoby prawne, jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, z wyłączeniem osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

W latach 2015-2020 liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w Kielcach podlegała wahaniom, jednak nie uległa zasadniczym zmianom. Na koniec 2020 r. osiągnęła najwyższy poziom w historii województwa – 29473 jednostek, tj. o 2,1% więcej niż pięć lat wcześniej. Dynamika tego wzrostu była znacznie mniejsza niż średnio w województwie, gdzie w tym okresie przybyło 8,6% podmiotów.

Wśród podmiotów zarejestrowanych w Kielcach dominowały jednostki sektora prywatnego. Wzrost w tej grupie podmiotów zdecydował o zwiększeniu liczby jednostek ogółem.

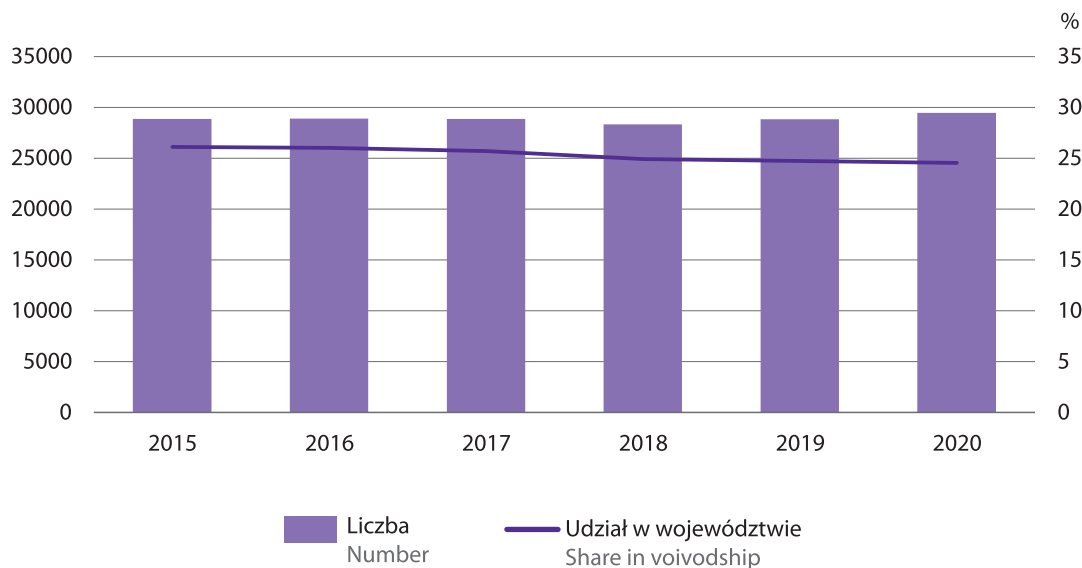
W przeliczeniu na 10 tys. ludności liczba podmiotów w 2020 r. wyniosła 1524. Wartość ta świadczy o roli Kielc jako głównego centrum gospodarczego w województwie. Znacznie przekraczała średni poziom w świętokrzyskim wynoszący 980. O znaczeniu Kielc jako lokalnego centrum gospodarczego świadczy również fakt, że skupiały one 24,5% wszystkich jednostek w województwie.

Wykres 29. Podmioty gospodarki narodowej

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 29. Entities of the national economy

As of 31 December

Największa grupa podmiotów to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W latach 2015-2020 odnotowano zatrzymanie spadkowej tendencji tej grupy firm. Ich liczba na przestrzeni pięciu lat zwiększyła się o 1,4%. W rezultacie na koniec 2020 r. stanowiły one 68,8% ogółu jednostek zarejestrowanych w Kielcach. Odsetek ten na tle województwa, gdzie osiągnął blisko 77%, pozostawał jednak w dalszym ciągu niezbyt wysoki.

Kolejną pod względem liczebności grupę jednostek tworzyły spółki handlowe. Ich liczba nadal rosła stosunkowo szybko. W ciągu pięciu lat zwiększyła się o 7,3%. W konsekwencji ich odsetek w łącznej liczbie podmiotów gospodarki narodowej osiągnął 12,3%. Wynik ten oznacza, że w Kielcach zarejestrowanych było 49,3% wszystkich spółek handlowych w województwie. Ich liczba w przeliczeniu na 10 tys. ludności wyniosła 186,9. Dla porównania w całym województwie wskaźnik ten był ponad trzykrotnie mniejszy i wyniósł jedynie 59,9.

Znacznie wolniej niż spółek handlowych przybywało spółek cywilnych. W latach 2015-2020 ich liczba zwiększyła się o 1,2%. W rezultacie udział spółek cywilnych w łącznej liczbie podmiotów gospodarki narodowej w 2020 r. obniżył się do 9,5%.

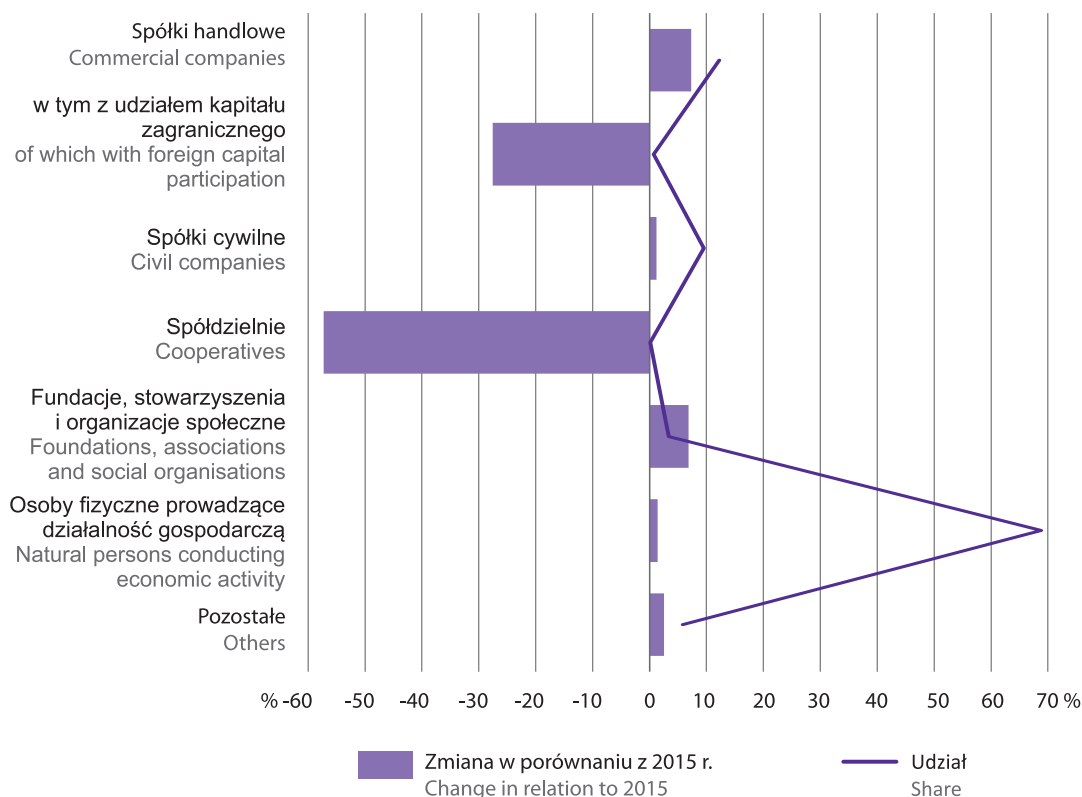
Wśród spółek handlowych 221 podmiotów stanowiły jednostki z udziałem kapitału zagranicznego. Ich liczba zmniejszyła się na przestrzeni pięciu lat o 27,5%. Pomimo tego spadeku, Kielce skupiały znaczną część firm z kapitałem zagranicznym zarejestrowanych w województwie. Na koniec 2020 r. udział przedsiębiorstw kieleckich wśród ogółu przedsiębiorstw w tej formie prawnej w świętokrzyskim wyniósł 41,9%. Odsetek ten zmniejszył się jednak w ostatnich latach. Dla porównania w 2015 r. był on o 6,4 p.proc. wyższy.

Wykres 30. Podmioty gospodarki narodowej według formy prawnej w 2020 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 30. Entities of the national economy by legal form in 2020

As of 31 December

Na rosnącą aktywność mieszkańców Kielc wskazuje utrzymująca się tendencja wzrostowa w liczbie działających tu fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych. Na koniec 2020 r. w Kielcach zarejestrowane było 998 takich jednostek, tj. o 6,9% więcej niż pięć lat wcześniej.

W strukturze podmiotów według liczby pracujących nie zaszły poważniejsze zmiany. Udział jednostek małych, tj. takich, w których pracuje do 9 osób, nieznacznie się zwiększył (o 0,4 p.proc.), osiągając 95,7% ogółu. Nieco obniżył się natomiast odsetek jednostek średnich (o 0,3 p.proc.). Tworzyły one 3,3% całej populacji podmiotów zarejestrowanych w Kielcach. Minimalny spadek dotyczył również podmiotów dużych o liczbie pracujących 50 i więcej. W 2020 r. stanowiły one 1,0%.

Największą grupę podmiotów gospodarki narodowej stanowią przedsiębiorstwa handlowe. Od początku obecnego wieku utrzymuje się jednak wyraźna tendencja spadkowa liczebności tej grupy. Była ona kontynuowana także w ostatnich latach. W latach 2015-2020 liczba podmiotów, których główny rodzaj działalności stanowiły handel; naprawa pojazdów samochodowych zmniejszyła się o 13,3%. W rezultacie udział tej sekcji obniżył się z 28,7% do 24,3%.

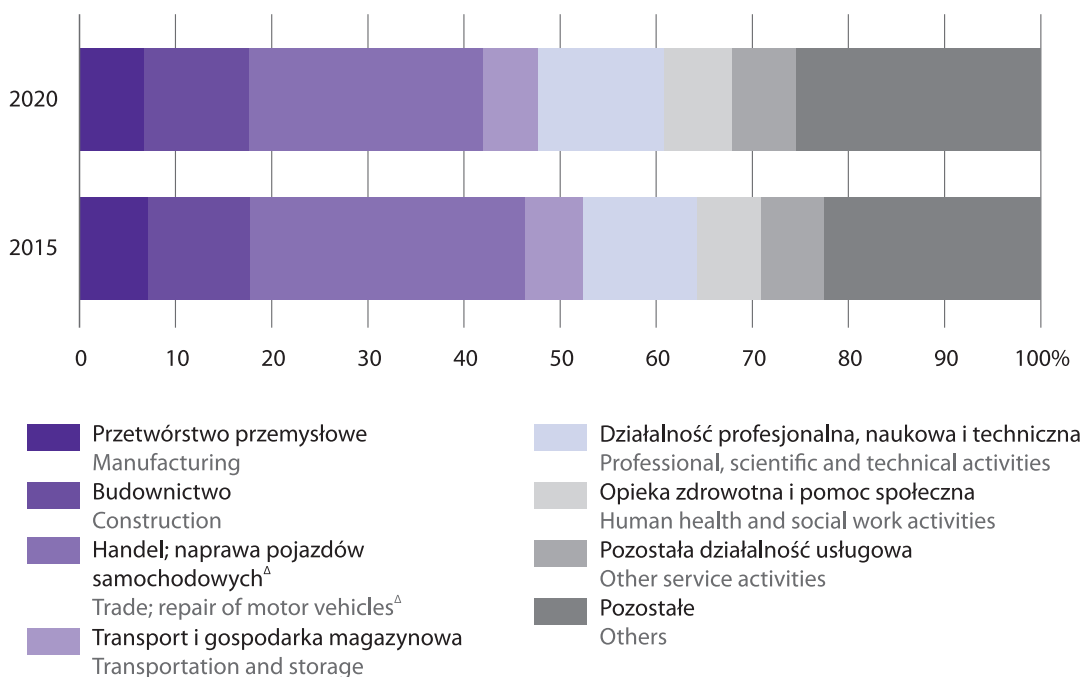
Drugą pod względem liczebności sekcję tworzyły podmioty zajmujące się głównie działalnością profesjonalną, naukową i techniczną. Ich liczba, odwrotnie niż firm handlowych, podlegała wzrostowi. Na przestrzeni pięciu lat zwiększyła się o 12,7%, a udział przedsiębiorstw specjalizujących się w tej działalności zwiększył się do 13,1%, tj. o 1,2 p.proc.

Istotne znaczenie dla miasta miało także budownictwo. W 2020 r. odsetek przedsiębiorstw prowadzących ten rodzaj działalności wyniósł 10,9% i był o 0,3 p.proc. większy niż pięć lat wcześniej.

Wykres 31. Struktura podmiotów gospodarki narodowej

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 31. Structure of entities of the national economy
As of 31 December

Porównując strukturę podmiotów w Kielcach i w całym województwie, stolica cechuje się znacząco wyższym udziałem podmiotów zajmujących się przede wszystkim działalnością profesjonalną, naukową i techniczną. W 2020 r. różnica wyniosła 5,0 p.proc. Nieco więcej było także podmiotów z sekcji obsługa rynku nieruchomości – o 2,1 p.proc. oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna – o 1,9 p.proc. Relatywnie mniej było w Kielcach natomiast podmiotów specjalizujących się m.in. w budownictwie (o 4,4

p.proc.), przetwórstwie przemysłowym (o 2,2 p.proc.) i handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 1,9 p.proc.).

Analizując dynamikę zmian w poszczególnych sekcjach można zauważyć, że najszybciej przybywało firm w mało znaczącej pod względem udziału w liczbie podmiotów ogółem - wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę, w której na koniec 2020 r. odnotowano ponad pięciokrotnie więcej podmiotów niż pięć lat wcześniej. Spośród sekcji o znaczącym udziale w liczbie podmiotów, stosunkowo duży wzrost wystąpił w grupie jednostek zajmujących się głównie informacją i komunikacją (o 24,5%), obsługą rynku nieruchomości (o 18,5%), oraz działalnością profesjonalną, naukową i techniczną (o 12,7%). Na przeciwnym biegunie (obok handlu; naprawy pojazdów samochodowych) znalazła się działalność finansowa i ubezpieczeniowa, w której ubyło 4,7% podmiotów i przetwórstwo przemysłowe (spadek o 4,0%).

4.2. Finanse, nakłady inwestycyjne i środki trwałe przedsiębiorstw

4.2. Finances, investment outlays and fixed assets of enterprises

Dane w zakresie gospodarki finansowej przedsiębiorstw obejmują podmioty gospodarcze prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Dane nie obejmują banków, instytucji ubezpieczeniowych, domów i biur maklerskich, towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych, szkół wyższych, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

Na przestrzeni analizowanego okresu odnotowano pogorszenie wyników finansowych na większości poziomów rachunku zysków i strat. W 2020 r. przychody z całokształtu działalności były niższe niż pięć lat wcześniej o 9,6%. W tym samym czasie koszty ich uzyskania zmalały o 0,4%. Efektem znacznie większego spadku przychodów niż kosztów ich uzyskania w latach 2015-2020 było pogorszenie wyniku finansowego brutto. W 2020 r. wyniósł on 1314,6 mln zł i był o 57,9% mniejszy niż pięć lat wcześniej. Również na poziomie netto odnotowano zdecydowany spadek. W 2020 r. przedsiębiorstwa wygenerowały tu dodatni wynik finansowy w kwocie 1143,7 mln zł, tj. o 62,0% niższy niż pięć lat wcześniej. Należy jednak zauważyć, że pogorszenie wyników finansowych przedsiębiorstw było w znacznym stopniu spowodowane bardzo dużym spadkiem przychodów z tytułu dywidend i udziałów w zyskach. W ramach podstawowej działalności firm odnotowano natomiast istotną poprawę. Wynik na sprzedaży w 2020 r. był w Kielcach ponad dwukrotnie (o 126,7%) większy niż pięć lat wcześniej. O poprawiającej się koniunkturze świadczy również poziom rentowności sprzedaży, który w latach 2015-2020 zwiększył się z 2,2% do 4,9%.

Przychody z całokształtu działalności obejmują przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, pozostałe przychody operacyjne oraz przychody finansowe.

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów, pozostałe koszty operacyjne oraz koszty finansowe.

Wynik finansowy brutto oblicza się jako różnicę przychodów z całokształtu działalności i kosztów z całokształtu działalności.

Wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymany po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

Warto ponadto zwrócić uwagę, że znaczne obniżenie wyniku finansowego netto wynikające ze spadku przychodów z dywidend i udziałów w zyskach dotyczyło nielicznej zbiorowości przedsiębiorstw. Kwota tych dodatkowych wpływów była jednak na tyle wysoka, że w widoczny sposób przełożyła się na wynik wszystkich badanych jednostek. Świadczy o tym m.in. udział firm przynoszących zyski, który wzrósł na przestrzeni pięciu lat. W 2020 r. odsetek przedsiębiorstw z dodatnim wynikiem finansowym netto osiągnął 83,7%, podczas gdy w 2015 r. wyniósł 82,4%.

Relacje ekonomiczne oblicza się następująco:

1. wskaźnik poziomu kosztów jako relację kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
2. wskaźnik rentowności obrotu:
 - ze sprzedaży jako relację wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów,
 - brutto jako relację wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności,
 - netto jako relację wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
3. wskaźnik płynności finansowej:
 - I stopnia jako relację inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
 - II stopnia jako relację inwestycji krótkoterminowych i krótkoterminowych należności i roszczeń do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
 - III stopnia jako relację aktywów obrotowych (zapasów, krótkoterminowych należności i roszczeń, inwestycji krótkoterminowych oraz od 2002 r. krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych czynnych) do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych.

Efektom znacznego spadku przychodów finansowych w ostatnich latach było zdecydowane pogorszenie wskaźnika poziomu kosztów, który na przestrzeni pięciu lat zwiększył się o 8,6 p.proc. i osiągnął 92,6%, a także rentowności obrotu brutto, która w 2020 r. zmalała do 7,4%, wobec 16,0% w 2015 r. i netto (spadek do 6,5%, wobec 15,4%).

Znacznie poprawiła się sytuacja w zakresie płynności przedsiębiorstw, obrazująca zdolność do spłaty bieżących zobowiązań. Wskaźnik płynności I stopnia wzrósł z 42,1% do 83,0%. Wyraźnie lepsze niż w 2015 r. były również dwa pozostałe wskaźniki płynności, które średnio w kieleckich przedsiębiorstwach ukształtowały się na bezpiecznych poziomach: wskaźnik II stopnia zwiększył się z 102,8% do 136,7%, natomiast III stopnia – z 140,6% do 189,7%.

Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Dane o nakładach inwestycyjnych dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Nakłady inwestycyjne zaliczono do odpowiednich sekcji i działów Polskiej Klasyfikacji Działalności zgodnie z zaklasyfikowaniem działalności inwestora (podmiotu gospodarki narodowej), z wyjątkiem nakładów na obiekty niezwiązane z jego podstawową działalnością, które zaliczono do odpowiednich sekcji i działów według kryterium przeznaczenia obiektu (dotyczy np.: budynków i lokali mieszkalnych, obiektów przeznaczonych dla potrzeb edukacji, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji). Nakłady na drogi publiczne, ulice i place zalicza się do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa”.

W latach 2015-2020 obserwowano wahania nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach, które siedzibę miały w Kielcach. O ile w okresie 2016-2017 widoczny był ich wyraźny spadek, to kolejne dwa lata przyniosły wzrost (choć nie udało się osiągnąć poziomu z 2015 r.). W 2020 r. nakłady inwestycyjne w Kielcach ponownie się zmniejszyły. W konsekwencji na przestrzeni pięciu lat odnotowano spadek inwestycji wynoszący 12,2%. W mniejszej skali zmalała wartość nakładów inwestycyjnych na 1 mieszkańca. W 2015 r. ukształtowała się na poziomie 4037 zł i była mniejsza niż pięć lat wcześniej o ponad 10%. W rezultacie spadku nakładów udział stolicy w łącznej kwocie inwestycji w województwie świętokrzyskim obniżył się z 31,7% do 25,5%.

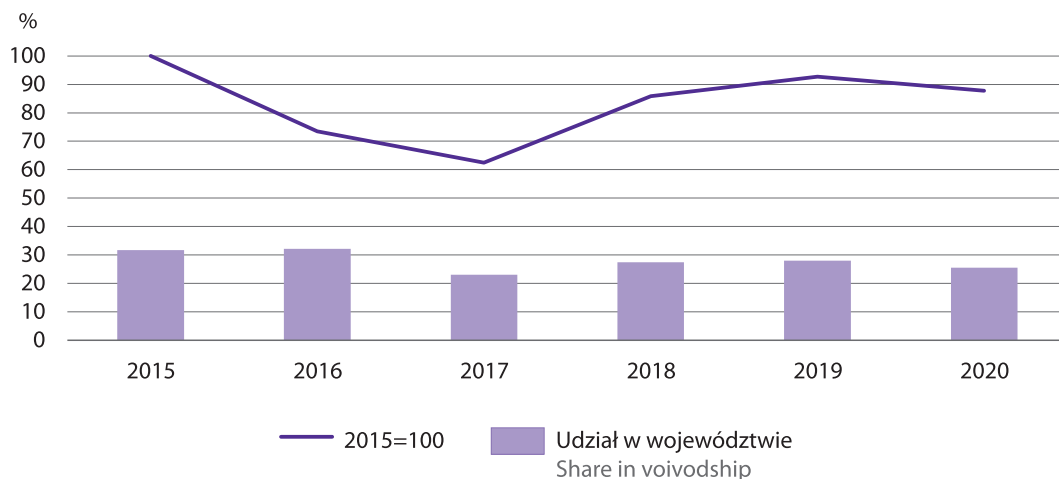
Największy wpływ na stosunkowo duży spadek nakładów miało ich znaczne zmniejszenie w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 87,7%). Niekorzystnie zaprezentowało się także kilka innych znaczących działów. Dla przykładu o 83,5% zmniejszyły się środki wydatkowane na ten cel w transporcie i gospodarce magazynowej, natomiast w handlu; naprawie pojazdów samochodowych odnotowano spadek nakładów o 27,5%. Na przeciwnym biegunie znalazła się działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją, na którą wydatkowano sześćipółkrotnie większe środki niż w 2015 r. Wysoki wzrost inwestycji wystąpił także m.in. w obsłudze rynku nieruchomości (o 67,4%) oraz przetwórstwie przemysłowym (o 41,3%).

W strukturze nakładów największe znaczenie osiągnęło przetwórstwo przemysłowe. Znaczący wzrost inwestycji spowodował, że udział tej sekcji w całkowitej kwocie zrealizowanych nakładów zwiększył się z 15,3% do 24,7%. Pomimo spadku, stosunkowo duży udział nadal przypadał na handel; naprawę pojazdów samochodowych. Udział tej sekcji zmalał jednak z 21,0% do 17,4%. Na trzecim miejscu znalazła się opieka zdrowotna i pomocy społeczna. Na podmioty prowadzące ten rodzaj działalności w 2020 r. przypadało 16,8% nakładów.

Większość inwestycji przypadała na podmioty sektora prywatnego. Ich udział w łącznych nakładach zrealizowanych na terenie Kielc w 2020 r. wyniósł 67,1%, a więc o prawie 5 p.proc. więcej niż w 2015 r.

Wykres 32. Wartość nakładów inwestycyjnych

Chart 32. Investment outlays

Do najważniejszych realizowanych przedsięwzięć inwestycyjnych kieleckich przedsiębiorstw mogących mieć wpływ na rozwój gospodarczy miasta należały¹:

- DS Smith Polska – budowa Zakładu Opakowań Specjalistycznych, wartość inwestycji ok. 10 mln złotych;
- Delfo Polska (obecnie MA Polska S.A.) – inwestycja mająca na celu uruchomienie antykorozyjnego malowania elementów tłoczonych i zgrzewanych dla największych europejskich klientów przemysłu motoryzacyjnego, wartość inwestycji ok. 25 mln złotych.

¹ Analiza i diagnoza stanu zastanego wraz z analizą SWOT, rekomendacjami strategicznymi dla miasta Kielce oraz badaniem ankietowym w związku z pracami nad stworzeniem „Strategii rozwoju Miasta Kielce 2030+ w kierunku smart city”.

Do **środków trwałych** zalicza się kompletne i nadające się do użytku składniki majątkowe o przewidywanym okresie używania dłuższym niż rok, w tym również drogi publiczne, ulice i place łącznie z poboczami i podbudową, uzbrojenie terenu, zasadzenia wieloletnie, melioracje, budowle wodne, grunty, inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz od 1 stycznia 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego).

Wartość brutto środków trwałych w Kielcach w 2020 r. wyniosła 14268,1 mln zł i była wyższa niż w 2015 r. o 30,7%. Największa ich część, podobnie jak pięć lat wcześniej, przypadała na przedsiębiorstwa przemysłowe, przy czym odsetek ten jeszcze się zwiększył (z 47,0% do 57,0% ogółu). Nieco zmniejszył się natomiast udział środków trwałych w dyspozycji przedsiębiorstw zajmujących się głównie opieką zdrowotną i pomocą społeczną – do 9,9% ogółu, informacją i komunikacją – do 7,9% oraz handlem; naprawą pojazdów samochodowych – do 6,8% oraz obsługą rynku nieruchomości – do 6,7%.

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach w 2020 r. osiągnęła w Kielcach 73769 zł i przekroczyła poziom z 2015 r. o 33,8%.

4.3. Budżet miasta

4.3. City budget

4.3.1. Dochody budżetu miasta

4.3.1. Revenue of city budget

Dochody i wydatki budżetu miasta na prawach powiatu uchwalane są przez właściwe rady na okres roku kalendarzowego, w terminach i na zasadach określonych w ustawach o samorządzie terytorialnym. Miasto na prawach powiatu realizuje zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat.

Miasto Kielce realizuje określone prawem zadania. W celu ich osiągnięcia niezbędne staje się pozyskanie odpowiednich dochodów. Im wyższe są środki będące w dyspozycji samorządu terytorialnego, tym szersze możliwości ma miasto do realizacji swych celów oraz nałożonych przez państwo zadań. Ich wysokość determinuje także sposób, w jaki zadania te będą wykonywane.

Lata 2015-2020 przyniosły wzrost dochodów miasta Kielce. Ich wartość zwiększała się systematycznie z każdym kolejnym rokiem. W konsekwencji rosnących wpływów budżetowych, w 2020 r. dochody Kielce wyniosły 1516,2 mln zł i były wyższe niż pięć lat wcześniej o 39,0%. Dochody na 1 mieszkańca osiągnęły 7807 zł i przekroczyły poziom sprzed pięciu lat o 42,0%. Średni dochód na 1 mieszkańca miasta Kielce na przestrzeni pięciu lat nie odbiegał przy tym istotnie od przeciętnej wartości w miastach na prawach powiatu. W 2020 r. stanowił 97,7% średniej dla tych miast.

Ważną cechą jest nie tylko wielkość, ale również struktura dochodów. W Kielcach najważniejsze źródło finansowania stanowiły dochody własne. W 2020 r. były one większe niż pięć lat wcześniej o 22,3%. Ich udział w dochodach ogółem może być miernikiem siły finansowej miasta. W Kielcach poziom ten w ostatnich latach nieco się obniżył. W 2020 r. dochody własne stanowiły 46,4% dochodów ogółem (wobec 52,8% w 2015 r.), a wysokość tego wskaźnika była wyraźnie mniejsza niż średnia w całej Polsce, która ukształtowała się na poziomie 55,9%.

Spośród dochodów własnych zdecydowanie najważniejszą pozycję stanowił udział w podatku dochodowym od osób fizycznych. W 2020 r. z tego tytułu Kielce uzyskały o 32,7% większe środki niż pięć lat wcześniej. W efekcie stanowiły one 42,6% dochodów własnych (w 2015 r. – 39,3%). Podobnie jak w latach poprzednich nadal malała waga podatku od nieruchomości. Na przestrzeni pięciu lat dochody z tego tytułu zwiększyły się o 19,3%, natomiast ich udział obniżył z 17,3% do 16,8% dochodów własnych. Malał również udział dochodów z majątku oraz wpływów z usług. W 2020 r. stanowiły one odpowiednio 8,5%

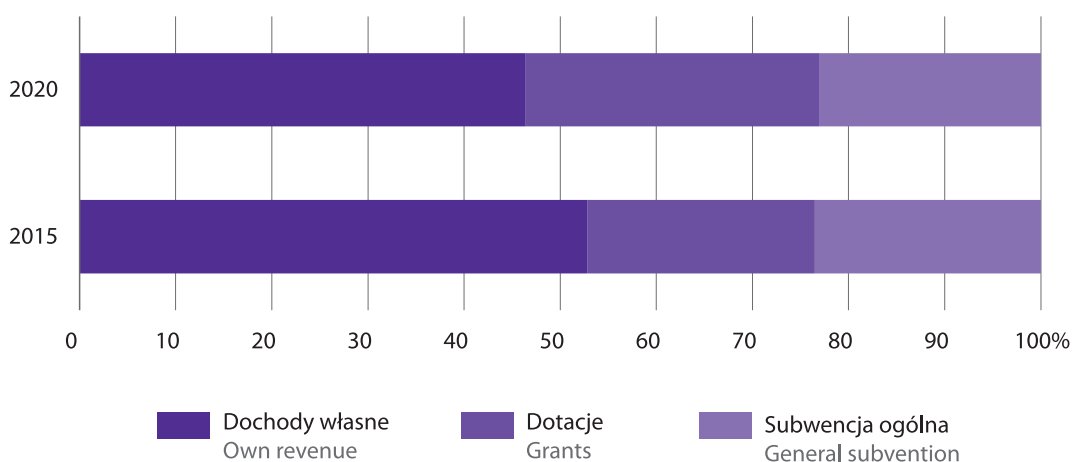
i 7,2% ogółu (wobec 8,8% i 10,9% w 2015 r.).

Kolejnym, po dochodach własnych, źródłem środków finansowych były dotacje. W porównaniu z 2015 r. zwiększyły się one o 78,9%. Efektem tak dużego wzrostu było znaczne zwiększenie znaczenia dotacji w strukturze dochodów. W 2020 r. z tego źródła pochodziło 30,5% całkowitych dochodów Kielc (w 2015 r. 23,7%).

Trzeci podstawowy rodzaj dochodów stanowiła subwencja ogólna. Odmienne niż w przypadku dochodów własnych i dotacji celowych jej pozycja w strukturze dochodów nie zmieniła się znacząco w stosunku do notowanej pięć lat wcześniej. W 2020 r. z tego tytułu pochodziło 23,1% dochodów miasta, podczas gdy w 2015 r. było to 23,5%. Zdecydowanie najważniejszą rolę odgrywała w tej grupie subwencja oświatowa. W 2020 r. jej udział w łącznych dochodach miasta wyniósł 22,5%, wobec 22,6% pięć lat wcześniej.

Wykres 33. Struktura dochodów budżetu miasta

Chart 33. Structure of the city budget's revenue

W strukturze działowej podstawowe znaczenie mają dochody od osób prawnych, osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej, jednak ich udział w dochodach ogółem w latach 2010-2015 uległ zmniejszeniu. W 2020 r. z tego źródła pochodziło 31,5% dochodów, podczas gdy pięć lat wcześniej było to 34,6%. Wartość ta kształtowała się przy tym wyraźnie poniżej średniej ogólnopolskiej. We wszystkich miastach na prawach powiatu dochody od osób prawnych i od osób fizycznych w 2020 r. stanowiły 39,6% dochodów.

Znacznie zmniejszył się także odsetek dochodów uzyskiwanych z kolejnego ważnego działu – pomocy społecznej i pozostałych zadań w zakresie polityki społecznej. W 2020 r. wyniósł 5,3%, tj. 5,7 p.proc. mniej niż w 2015 r. Tak duży spadek wydatków na pomoc społeczną związany był z wprowadzeniem programu Rodzina 500 plus. Świadczenie to finansowane z budżetu państwa i realizowane poprzez samorząd gminny znacznie ograniczyło zakres pomocy społecznej. W ramach klasyfikacji budżetowej zostało ono ujęte we wprowadzonym w 2016 r. dziale Rodzina, na który w 2020 r. przypadało 16,6% dochodów budżetu miasta.

Spośród pozostałych działów uwagę w ostatnich latach zwraca wyraźny spadek udziału dochodów pochodzących z działalności usługowej. W 2020 r. na dział ten przypadało 1,2% łącznych dochodów Kielc, podczas gdy pięć lat wcześniej było to 7,5%.

4.3.2. Wydatki budżetu miasta

4.3.2. Expenditure of city budget

Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego dzielą się na majątkowe (w tym inwestycyjne) i bieżące, do których zalicza się m.in.: wydatki na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi), wydatki na zakup materiałów i usług, dotacje dla jednostek organizacyjno-prawnych działających w budżetach jednostek samorządu terytorialnego, wydatki na obsługę długu, wydatki z tytułu udzielenia poręczeń i gwarancji.

Miasto na prawach powiatu realizuje zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat.

Uzyskiwane dochody determinują w znacznym stopniu wielkość środków możliwych do wykorzystania przez jednostki samorządu terytorialnego. Ich wzrost w ostatnich latach przekładał się na stopniowe zwiększanie wydatków ze strony władz miasta. W 2020 r. zrealizowane wydatki o 29,2% przekroczyły poziom z 2015 r. Wzrost odnotowany w stolicy województwa świętokrzyskiego był znacznie wolniejszy niż przeciętnie w kraju, gdzie w tym samym okresie było to 48,2%. Nieco szybciej zwiększały się wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca. W 2020 r. na 1 mieszkańca Kielc przypadało 8011 zł, tj. o 32,0% więcej niż pięć lat wcześniej. Wydatki miasta w przeliczeniu na 1 mieszkańca przez większość analizowanego okresu były w Kielcach większe niż średnio w kraju. Dopiero w 2020 r. ukształtowały się nieznacznie poniżej średniego poziomu występującego w polskich miastach na prawach powiatu (o 2,8%).

Główną pozycję w budżecie Kielc stanowiły wydatki bieżące, a ich tempo przyrostu było znacznie szybsze niż wydatków ogółem. W latach 2015-2020 wzrosły o 48,8%. W rezultacie ich udział w wydatkach ogółem zwiększył się na przestrzeni pięciu lat z 74,8% do 86,1%. Spośród wydatków bieżących największe środki przeznaczane były na wynagrodzenia. Na ten cel w 2020 r. wydatkowano 29,4% środków z budżetu miasta (w 2015 r. było to nieco mniej – 28,9%). Odsetek ten w analizowanym okresie kształtował się na poziomie nieco przekraczającym średnią ogólnopolską. Znacznie wzrosły środki wydatkowane na świadczenia na rzecz osób fizycznych. W 2020 r. osiągnęły prawie trzykrotnie większą wartość niż w 2015 r., a ich udział w wydatkach ogółem wzrósł z 8,9% do 20,0%. W ramach wydatków bieżących stosunkowo duże fundusze przeznaczano również na zakup materiałów i usług. Odmienne niż w przypadku wynagrodzeń oraz świadczeń na rzecz osób fizycznych znaczenie tej pozycji w budżecie uległo w ostatnich latach zmniejszeniu. W 2020 r. na ten cel przeznaczono 18,3% ogółu wydatkowanych środków, podczas gdy pięć lat wcześniej – 19,9%.

Drugą podstawową grupę wydatków stanowiły wydatki majątkowe. W latach 2015-2020 notowany był ich szybki spadek, który na przestrzeni całego okresu wyniósł 28,8%. W rezultacie udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem obniżył się z 25,2% do 13,9%. Wśród nich najważniejszą pozycję stanowiły środki przeznaczone na inwestycje. Udział wydatków inwestycyjnych w budżecie miasta Kielce podlegał wahaniom. Najwyższy poziom osiągnął w 2015 r. (23,8%), jednak już rok później osiągnął minimum (10,7%). Przeciętnie w latach 2015-2020 wydatki inwestycyjne stanowiły 16,4% ogółu. Udział ten pozostał wyższy niż przeciętnie we wszystkich miastach na prawach powiatu w Polsce, gdzie wyniósł 14,1%.

Drugim podstawowym sposobem klasyfikowania wydatków jest podział według działów. W strukturze działowej w latach 2015-2020 dominowała oświata i wychowanie, a jej udział w wydatkach miasta nieco się zwiększył. O ile w 2015 r. przeznaczono na nią 26,0% wszystkich środków wydatkowanych z budżetu Kielc, to w 2020 r. było to 28,6%. Podobnie jak w przypadku dochodów, wejście w życie programu 500 plus skutkowało znacznym spadkiem udziału pomocy społecznej i pozostałych zadań w zakresie polityki społecznej w wydatkach. W 2020 r. Kielce przeznaczyły na ten cel 11,4% swojego budżetu (o 7,0 p.proc. mniej niż pięć lat wcześniej). Równocześnie na nowo wprowadzony dział Rodzina przypadało 17,8% wydatków. Spośród działów o znaczącym udziale w wydatkach ogółem zmniejszyło się ponadto znaczenie transportu i łączności. W 2020 r. na ten cel wydatkowano 16,4% ogółu środków, wobec 18,8% pięć lat wcześniej.

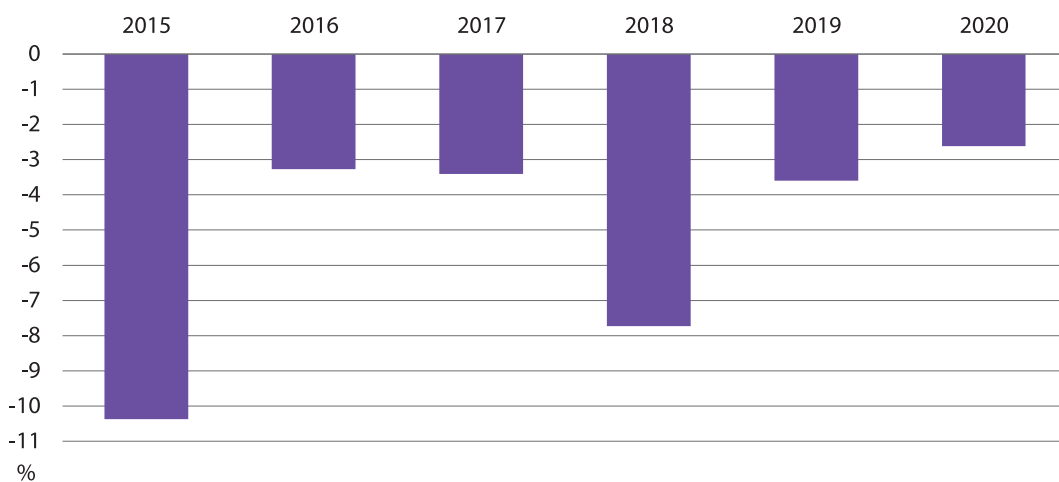
Struktura wydatków Kielc nieco różniła się od obserwowanej w innych miastach na prawach powiatu.

Pomimo spadku, wyraźnie więcej środków niż przeciętnie wydatkowano w Kielcach na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej. Udział tej grupy był wyższy od średniej ogólnopolskiej o 5,6 p.proc. Ważniejszą pozycję w Kielcach stanowiły również działalność usługowa oraz oświata i wychowanie. W Kielcach ich udział w budżecie był wyższy od przeciętnego w kraju po 1,2 p.proc. Z drugiej strony relatywnie mniej stolica świętokrzyskiego wydatkowała na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska (o 2,5 p.proc.), a także – gospodarkę mieszkaniową i administrację publiczną (po 1,7 p.proc.).

Różnica między dochodami i wydatkami to wynik budżetu. W latach 2015-2020 budżet Kielc cechował się nadwyżką wydatków. Na przestrzeni tego okresu sytuacja uległa jednak poprawie. O ile w 2015 r. deficyt budżetowy stolicy świętokrzyskiego stanowił 10,4% dochodów, to w 2020 r. było to jedynie 2,6%. Poziom deficytu budżetowego w latach 2015-2020 pozostawał w Kielcach relatywnie wysoki. Jedynie w 2020 r. wynik budżetu kształtował się korzystniej niż przeciętnie w polskich miastach na prawach powiatu.

Wykres 34. Wynik budżetu miasta w relacji do dochodów

Chart 34. Result of the city budget in relation to revenue

Utrzymywanie się w kolejnych latach deficytu budżetowego będące m.in. konsekwencją wydatkowania środków na liczne projekty współfinansowane z budżetu Unii Europejskiej przyczyniało się do rosnącego zadłużenia Kielc. Na koniec 2020 r. stan zobowiązań miasta oraz udzielonych poręczeń i gwarancji wyniósł 1022,5 mln zł. Oznacza to, że na przestrzeni pięciu lat zwiększył się o prawie 54%.

4.4. Projekty dofinansowane z UE z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności

4.4. Projects co-financed by the EU from structural funds and the Cohesion Fund

Polska, wstępując do UE, otrzymała niepowtarzalną szansę na zniwelowanie dysproporcji rozwoju społeczno-gospodarczego w relacji do pozostałych członków UE. Proces ten trwa, a jest możliwy dzięki współuczestnictwu Polski w realizacji polityki spójności UE. Wspólnotowa polityka spójności stanowi priorytet działania Unii Europejskiej, prowadzący do zmniejszania dysproporcji w poziomach rozwoju regionów, a tym samym do wzmocnienia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej Wspólnoty. Polityka ta jest ponadto wyrazem solidarności regionów bogatszych, a tym samym lepiej rozwiniętych, z biedniejszymi. Realizacja polityki spójności możliwa jest dzięki zaangażowaniu olbrzymich środków finansowych pochodzących z budżetu UE, za pośrednictwem różnych funduszy, programów i instrumentów finansowych. Wprawdzie budżet UE zasilany jest głównie składkami państw członkowskich, których wysokość zależy od dochodu narodowego brutto, ale Polska nadal więcej z budżetu otrzymuje niż do niego wpłaca. W pełni uzasadnione jest stwierdzenie, że dofinansowanie na realizowanie określonych

projektów i niwelowanie różnic społecznych, jakie mogły otrzymać w ramach funduszy z UE jej państwa członkowskie, umożliwiło im w wielu wypadkach dokonanie skoku cywilizacyjnego. Bez tej pomocy wiele regionów nie miałooby większej szansy na rozwój i niwelowanie różnic w stosunku do krajów wysoko rozwiniętych. Mechanizm ten pozwolił na realizację wielu przedsięwzięć, projektów infrastrukturalnych, zarówno z zakresu komunikacji (drogi, koleje), jak i ochrony środowiska (wodociągi, kanalizacja, oczyszczalnie ścieków), a także przeprowadzenie wielu inwestycji w sferze bazy edukacyjnej, sportowej, turystycznej, kulturalnej, czy też ochrony zdrowia. Na szczególną uwagę zasługują też inwestycje w kapitał ludzki. Bez odpowiednio wykształconych i kreatywnych mieszkańców, regiony nie mogą liczyć na rozwój i osiągnięcie sukcesu gospodarczego.

Z budżetu polityki spójności Unii Europejskiej w okresie programowania 2014-2020 Polsce przyznano 82,5 mld €. Oznacza to, że w perspektywie finansowej 2014-2020 Polska była największym beneficjentem polityki spójności wśród krajów członkowskich UE. Ok. 60% funduszy polityki spójności trafiło do programów krajowych, a ok. 40% – do programów regionalnych (zarządzanych przez marszałków województw). Alokacja w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego wyniosła 1,3 mld €.

Ustalono, że w okresie programowania 2014-2020, projekty podlegające wsparciu musiały odpowiadać dziedzinom najbardziej istotnym w kontekście rozwoju kraju (więcej informacji dostępnych jest w opracowaniu Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, Strategia rozwoju kraju 2020, Warszawa 2012). Zatem środki unijne można było pozyskać na:

- badania naukowe i ich komercjalizację,
- innowacje i powiązania pomiędzy sferą B+R a przedsiębiorstwami,
- rozwój przedsiębiorczości,
- kluczowe połączenia drogowe (autostrady, drogi ekspresowe),
- transport przyjazny środowisku (kolej, komunikacja publiczna),
- cyfryzację kraju (e-usługi administracji, szerokopasmowy dostęp do Internetu),
- zieloną energię (odnawialne źródła energii, efektywność energetyczna),
- aktywizację zawodową i rozwój kapitału społecznego, włączenie społeczne.

W okresie programowania 2014-2020 realizowano 5 krajowych programów operacyjnych wdrażanych na szczeblu centralnym, tj. Infrastruktura i Środowisko, Inteligentny Rozwój, Polska Cyfrowa, Wiedza Edukacja Rozwój, Pomoc Techniczna oraz 1 ponadregionalny program dla województw Polski Wschodniej, a także 16 programów regionalnych. Programy te w dużej mierze stanowiły kontynuację kierunków wsparcia z poprzedniej perspektywy finansowej, tj. 2007-2013.

Analizę przeprowadzono w oparciu o dane udostępnione przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej na portalu <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/raporty/raporty-sprawozdania/>. Dane te generowane są z Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL2014. Do opracowania przyjęto pliki wg stanu na 30 czerwca 2021 r. (data wygenerowania raportów: 2021-07-01), tak by prezentowane dane charakteryzowały się większą precyzją i w pełniejszy sposób oddały skalę zjawiska.

Zaprojektowany algorytm przeliczania Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL2014 oparty jest na miejscach realizacji zarejestrowanych we wnioskach o dofinansowanie i umowach o dofinansowanie - działa tylko przy poprawnie zdefiniowanych w SL 2014 miejscach realizacji. Dane wyliczane są w jeden ustalony sposób:

1. Każdy z partnerów Projektu może mieć własne miejsca realizacji, zatem kwoty najpierw dzieli się na poszczególnych partnerów według tego co jest w SL 2014. Następnie dla każdego z partnerów obliczoną kwotę dzieli się na jego miejsca realizacji.
2. Województwa mają udziały proporcjonalnie w ramach Projektu: udział Województwa = kwota Projektu dzielona przez liczbę Województw.
3. Powiaty mają udziały proporcjonalnie, ale w ramach swojego Województwa: udział Powiatu = kwota udziału Województwa dzielona przez liczbę Powiatów w ramach danego Województwa.
4. Gminy mają udziały proporcjonalnie, ale w ramach swojego Powiatu: udział Gminy = kwota udziału Powiatu dzielona przez liczbę Gmin w ramach danego Powiatu.
5. Kwota w ramach Projektu dla danego miejsca realizacji jest sumą kwot dla tego miejsca realizacji u poszczególnych partnerów.

Może to powodować pewne rozbieżności między informacjami pochodzącymi z różnych źródeł na temat projektów/ zadań według miejsca ich realizacji. Dostępne dane pozwalają wstępnie ocenić skalę korzyści, jakie odnosi miasto i jego mieszkańcy dzięki realizacji określonych projektów i zadań, które możliwe są do sfinalizowania, dzięki dostępności bezzwrotnego dofinansowania w głównej mierze ze środków UE.

W okresie programowania 2014-2020 według stanu informacyjnego dostępnego w czerwcu 2021 r., łączna wartość projektów/zadań już zakończonych lub w fazie realizacji na terenie Kielc wyniosła 2408,6 mln zł, w tym wydatki kwalifikowalne stanowiły 2100,0 mln zł. Środki bezzwrotne pozyskane z funduszy UE na ich współfinansowanie stanowiły ok. 1654,2 mln zł, co oznacza że wydatki kwalifikowalne były dofinansowane w 78,8% funduszami UE.

Projekt – przedsięwzięcie realizowane w ramach działania, będące przedmiotem umowy o dofinansowanie projektu między beneficjentem a instytucją zarządzającą, instytucją wdrażającą albo działającą w imieniu instytucji zarządzającej instytucją pośredniczącą. Najmniejsza dająca się wyodrębnić jednostka stanowiąca przedmiot pomocy.

Realizacji podlegały 1204 projekty/zadania, z czego 307 o wartości 501,5 mln zł zakończonych zostało w latach 2015-2019, a w 2020 r. zakończono 662 projekty/zadania o wartości 282,6 mln zł. W 2021 r. finalizacji podlegają 133 projekty/zadania o łącznej wartości 728,1 mln zł, w 2022 r. – 59 projektów/zadań w kwocie 426,4 mln zł i w 2023 r. – 43 projektów/zadania na w sumie 469,9 mln zł.

Wydatek kwalifikowalny to wydatek poniesiony w ramach zatwierdzonego projektu realizowanego z udziałem funduszy europejskich. O kwalifikowalności wydatków decydują kolejno przepisy wspólnotowe, przepisy zawarte w uszczegółowieniach programów oraz ewentualnie dodatkowo inne przepisy stanowiące przez instytucję zarządzającą.

Tablica 37. Źródła dofinansowania projektów/zadań w Kielcach w okresie programowania 2014-2020

Stan w dniu 30 czerwca 2021 r.

Table 37. Sources of financing of projects/tasks in Kielce in 2014-2020 programming period

As of 30 June 2021

Wyszczególnienie Specification	Liczba projektów/ zadań Number of projects/ tasks	Wartość całkowita projektów/ zadań Total projects/ tasks value	Wydatki kwalifikowalne Eligible expenditures	Dofinansowanie ze środków UE Co-financing from the EU resources	
				ogółem total	w % in %
Ogółem Total	1204	2408,6	2100,0	1654,2	78,8
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) European Regional Development Fund (ERDF)	903	2021,6	1738,9	1353,3	77,8
Europejski Fundusz Społeczny (EFS) European social Fund (ESF)	293	311,5	311,5	265,0	85,1
Fundusz Spójności (FS) Cohesion Fund (CF)	8	75,6	49,7	35,8	72,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej.

Source: Own study based on data of the Ministry of Funds and Regional Policy.

Procent dofinansowania określa w jakim stopniu wydatek kwalifikowalny zostanie zwrócony. Intensywność wsparcia jest zróżnicowana w zależności od statusu przedsiębiorcy, typu i lokalizacji projektu oraz kategorii wydatków kwalifikowalnych.

W perspektywie finansowej 2014-2020 dofinansowanie projektów pochodzi przede wszystkim z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), a w niewielkim stopniu z Funduszu Spójności (FS). Łączna wartość 903 projektów/zadań współfinansowanych środkami z EFRR wynosi ponad 2021,6 mln zł, podczas gdy 293 projektów/zadań z EFS – 311,5 mln zł, a z 8 projektów/zadań FS – 75,6 mln zł. Zaangażowanie środków z EFRR wyniosło 1353,3 mln zł, z EFS – 265,0 mln zł, a z FS – 35,8 mln zł. Środki te stanowiły odpowiednio ok. 77,8%, 85,1% i 72,1% wydatków kwalifikowalnych.

Środki z EFRR zaangażowane były w projekty/zadania realizowane przede wszystkim w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego oraz Programu Operacyjnego Polska Wschodnia (w sumie 811 projektów/zadań o łącznej wartości 1558,7 mln zł, z dofinansowaniem UE 1079,2 mln zł, co stanowiło 80,3% wydatków kwalifikowalnych). Środki z EFS współfinansowały projekty/zadania, głównie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego oraz w mniejszym zakresie w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Środki z FS posłużyły dofinansowaniu projektów/zadań w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

Tablica 38. Źródła dofinansowania programów operacyjnych w Kielcach w okresie programowania 2014-2020

Stan w dniu 30 czerwca 2021 r.

Table 38. Sources of financing of operational programmes in Kielce in 2014-2020 programming period
As of 30 June 2021

Wyszczególnienie Specification	Liczba projektów/ zadań Number of projects/ tasks	Wartość całkowita projektów/ zadań Total projects/ tasks value	Wydatki kwalifikowalne Eligible expenditures	Dofinansowanie ze środków UE Co-financing from the EU resources	
				ogółem total	w % in %
Ogółem Total	1204	2408,6	2100,0	1654,2	78,8
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko Operational programme Infrastructure and Environment					
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) European Regional Development Fund (ERDF)	14	164,2	138,7	97,6	70,4
Fundusz Spójności (FS) Cohesion Fund (CF)	8	75,6	49,7	35,8	72,1
Program Operacyjny Inteligentny Rozwój Operational programme Smart Growth					
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) European Regional Development Fund (ERDF)	74	246,3	226,5	151,2	66,8
Program Operacyjny Polska Cyfrowa Operational programme Digital Poland					
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) European Regional Development Fund (ERDF)	3	50,8	28,7	24,1	83,9
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój Operational programme Knowledge Education Development					
Europejski Fundusz Społeczny (EFS) European social Fund (ESF)	21	52,4	52,4	45,8	87,4
Program Operacyjny Polska Wschodnia Operational programme Eastern Poland					
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) European Regional Development Fund (ERDF)	104	442,9	381,1	317,8	83,4
Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego Regional Operational Programme of Świętokrzyskie Voivodship					
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) European Regional Development Fund (ERDF)	707	1115,8	962,4	761,4	79,1
Europejski Fundusz Społeczny (EFS) European social Fund (ESF)	272	259,1	259,1	219,2	84,6
Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego Regional Operational Programme of Śląskie Voivodship					
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) European Regional Development Fund (ERDF)	1	1,5	1,4	1,2	84,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej.
Source: Own study based on data of the Ministry of Funds and Regional Policy.

Umowa Partnerstwa jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w ramach trzech polityk unijnych: polityki spójności, wspólnej polityki rolnej (WPR) i wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb) w Polsce w latach 2014–2020. Instrumentami realizacji Umowy Partnerstwa są krajowe programy operacyjne (KPO) i regionalne programy operacyjne (RPO).

Tablica 39. Wartość całkowita projektów/zadań oraz wartość dofinansowania ze środków UE projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014-2020 na terenie Kielc^a

Stan w dniu 30 czerwca 2021 r.

Table 39. The total project/task value and the additional EU financing value projects which are implemented based on the Partnership Agreement 2014-2020 in Kielce^a
As of 30 June 2021

Wyszczególnienie Specification	Liczba projektów/zadań Number of projects/tasks	Wartość całkowita projektów/zadań Total projects/tasks value	Wydatki kwalifikowalne Eligible expenditures	Dofinansowanie ze środków UE Co-financing from the EU resources	
				ogółem total	w % in %
				w mln zł in million PLN	
Ogółem Total	1204	2408,6	2100,0	1654,2	78,8
programy operacyjne: operational programmes:					
Infrastruktura i Środowisko Infrastructure and Environment	22	239,8	188,4	133,5	70,9
Inteligentny Rozwój Smart Growth	74	246,3	226,5	151,2	66,8
Polska Cyfrowa Digital Poland	3	50,8	28,7	24,1	83,9
Wiedza Edukacja Rozwój Knowledge Education Development	21	52,4	52,4	45,8	87,4
Polska Wschodnia Eastern Poland	104	442,9	381,1	317,8	83,4
Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego Regional Operational Programm of Świętokrzyskie Voivodship	979	1374,9	1221,5	980,6	80,3
Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego Regional Operational Programm of Śląskie Voivodship	1	1,5	1,4	1,2	84,7

^a Dane szacunkowe; miejsce realizacji projektu zgodnie z umową o dofinansowanie; dane dotyczą podpisanych umów o dofinansowanie; bez środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna

^a Estimated data; place of project implementation in accordance with the financing agreement; data relate to signed co-financing agreements; without the funds of the Technical Assistance Operational Programme.

Należy podkreślić, że opisane wartości projektów to nie są wszystkie środki europejskie wykorzystywane w mieście. Nie obejmują one:

- funduszy z formalnie już zakończonych poprzednich ram finansowych 2007–2013, lecz jeszcze później w niewielkim stopniu wykorzystywanych,
- środków pozaunijnych z Norweskiego Mechanizmu Finansowego (NMF; tzw. Funduszu Norweskiego) i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (MF EOG),
- projektów unijnych na lata 2014–2020 realizowanych poza funduszami strukturalnymi i Funduszem Spójności, czyli poza Umową Partnerstwa i pieczęcią Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej (np. realizowanych z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – EFRRO).

Najwięcej projektów/zadań (ilościowo i wartościowo) wpisało się w założenia pozwalające uzyskać dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego (RPOŚW), a w dalszej kolejności z Programów Operacyjnych: Polska Wschodnia, Inteligentny rozwój, Infrastruktura i środowisko.

Na realizację RPOŚW w skali województwa przeznaczono 1364 mln €, z czego EFRR stanowi 980 mln €, natomiast EFS 383 mln €. Celem RPOŚW 2014-2020 jest zdynamizowanie rozwoju gospodarki województwa, w oparciu o nowe rozwiązania technologiczne i wzrost poziomu kapitału społecznego. Polityka rozwoju regionu realizowana w oparciu o RPO skoncentrowana została na umacnianiu konkurencyjności i innowacyjności gospodarki regionalnej oraz budowaniu potencjału regionalnych przedsiębiorstw, obejmując obszary takie jak: B+R, przedsiębiorczość, zasobooszczędną i niskoemisyjną gospodarkę, inkluzję społeczną osób wykluczonych, redukcję bezrobocia, podniesienia jakości świadczonych usług społecznych i publicznych, nowoczesną komunikację, rynek pracy, włączenie społeczne, rozwój edukacji. Łączna wartość 979 projektów/zadań już zakończonych lub w fazie realizacji na terenie Kielc wyniosła 1374,9 mln zł, w tym wydatki kwalifikowalne stanowiły 1221,5 mln zł. Środki bezzwrotne pozyskane z funduszy UE na współfinansowanie stanowiły ok. 980,6 mln zł, co oznacza że wydatki kwalifikowalne były dofinansowane w 80,3% funduszami UE. Największe projekty realizowane w Kielcach to „Świętokrzyski Kampus Laboratoryjny Głównego Urzędu Miar - Etap I” (wartość 188,8 mln zł, wydatki kwalifikowalne 181,2 mln zł dofinansowane w 91,2%), „Przedłużenie drogi wojewódzkiej na odcinku od drogi krajowej 74 do drogi krajowej 73 poprzez rozbudowę ciągu ulic Zagnańskiej i Witosa w Kielcach oraz budowę nowego połączenia ul. Witosa z ul. Radomską” (wartość 149,4 mln zł, wydatki kwalifikowalne 133,9 mln zł dofinansowane w 72,1%), „CENWIS - CENTRUM NAUKOWO-WDROŻENIOWE INTELIGENTNYCH SPECJALIZACJI REGIONU ŚWIĘTOKRZYSKIEGO” (wartość 85,0 mln zł, wydatki kwalifikowalne 80,3 mln zł dofinansowane w 88,8%), oraz „Budowa Kieleckiego Centrum Kształcenia Zawodowego na rzecz wzrostu gospodarczego regionu świętokrzyskiego” (wartość 49,1 mln zł, wydatki kwalifikowalne 37,0 mln zł dofinansowane w 85,0%).

Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020 (PO PW) to instrument wsparcia rozwoju społeczno-gospodarczego województw: lubelskiego, podlaskiego, podkarpackiego, świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego. Jego środki - 2 mld € z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego - przeznaczono na rozwój innowacyjnej przedsiębiorczości oraz na ważne, z punktu widzenia spójności i dostępności terytorialnej makroregionu, inwestycje w komunikację miejską, drogi i kolej. Łączna wartość 104 projektów/zadań już zakończonych lub w fazie realizacji na terenie Kielc wyniosła 442,9 mln zł, w tym wydatki kwalifikowalne stanowiły 381,1 mln zł. Środki bezzwrotne pozyskane z funduszy UE na współfinansowanie stanowiły ok. 317,8 mln zł, co oznacza że wydatki kwalifikowalne były dofinansowane w 83,4% funduszami UE. Największe projekty realizowane w Kielcach to „Rozwój komunikacji publicznej w Kielcach” (wartość 246,5 mln zł, wydatki kwalifikowalne 217,1 mln zł dofinansowane w 85,0%), „Rozwój infrastruktury transportu publicznego w Kielcach” (wartość 96,1 mln zł, wydatki kwalifikowalne 84,4 mln zł dofinansowane w 85,0%) oraz „Budowa nowego przebiegu DW 764 w Kielcach na odcinku od skrzyżowania ul. Tarnowskiej z ul. Wapiennikową (DK 73) do Ronda Czwartaków” (wartość 41,2 mln zł, wydatki kwalifikowalne 28,9 mln zł dofinansowane w 85,0%).

Program Operacyjny Inteligentny Rozwój (PO IR) jest programem jednofunduszowym, finansowanym

w całości ze środków EFRR. To determinuje jego inwestycyjny charakter. Wsparcie obejmuje realizację przez przedsiębiorstwo (samodzielnie lub jako lidera konsorcjum) badań, głównie badań przemysłowych lub eksperymentalnych prac rozwojowych w celu opracowania nowych lub istotnie ulepszonych rozwiązań, łącznie z przygotowaniem prototypów doświadczalnych oraz instalacji pilotażowych. Projekty finansowane z PO IR można podzielić na dwie grupy. Pierwszą stanowią te, które przyczyniają się przede wszystkim do rozwoju realizujących je podmiotów. Drugą grupę stanowią przedsięwzięcia, których realizatorzy pełnią jedynie funkcję wykonawcy lub pośrednika w dostarczaniu konkretnych rozwiązań dla wybranych grup adresatów. Łączna wartość 74 projektów/zadań już zakończonych lub w fazie realizacji na terenie Kielc wyniosła 246,3 mln zł, w tym wydatki kwalifikowalne stanowiły 226,5 mln zł. Środki bezzwrotne pozyskane z funduszy UE na współfinansowanie stanowiły ok. 151,2 mln zł, co oznacza że wydatki kwalifikowalne były dofinansowane w 66,8% funduszami UE. Największe projekty realizowane w Kielcach to „Wdrożenie technologii produkcji nowego parkietu 2-warstwowego wielorzędowego, wykonanego w całości ze sklejki” (wartość 21,9 mln zł, wydatki kwalifikowalne 17,8 mln zł dofinansowane w 45,0%), „Wdrożenie do produkcji w firmie Chemar Armatura innowacyjnego typoszeregu zasuw klinowych wyposażonych w klin dwudzielny z przesuwanymi dyskami wahliwymi, jako wynik zleconych prac B+R” (wartość 19,3 mln zł, wydatki kwalifikowalne 18,2 mln zł dofinansowane w 44,6%), „Wprowadzenie na rynek innowacyjnego systemu nienośnych ścian działowych o budowie aluminiowo-szklanej, będącego wynikiem prac badawczo-rozwojowych” (wartość 14,5 mln zł, wydatki kwalifikowalne 9,5 mln zł dofinansowane w 44,9%) oraz „Stworzenie nowej generacji protezy głosowej dla osób po całkowitej laryngektomii” (wartość 13,9 mln zł, wydatki kwalifikowalne 13,9 mln zł dofinansowane w 71,2%).

Program Infrastruktura i Środowisko (PO IŚ) to program wspierający gospodarkę niskoemisyjną, ochronę środowiska, przeciwdziałanie i adaptację do zmian klimatu, transport i bezpieczeństwo energetyczne. Środki unijne z programu przeznaczono również w ograniczonym stopniu na inwestycje w obszary ochrony zdrowia i dziedzictwa kulturowego. Łączna wartość 22 projektów/zadań już zakończonych lub w fazie realizacji na terenie Kielc wyniosła 239,8 mln zł, w tym wydatki kwalifikowalne stanowiły 188,4 mln zł. Środki bezzwrotne pozyskane z funduszy UE na współfinansowanie stanowiły ok. 133,5 mln zł, co oznacza że wydatki kwalifikowalne były dofinansowane w 70,9% funduszami UE. Największe projekty realizowane w Kielcach to „Poprawa gospodarki ściekowej na terenie Kieleckiego Obszaru Metropolitalnego” (wartość 48,3 mln zł, wydatki kwalifikowalne 26,0 mln zł dofinansowane w 85,0%), „Wymiana jednego akceleratora oraz rozbudowa Kliniki Radioterapii Świętokrzyskiego Centrum Onkologii w Kielcach z zakupem dodatkowego akceleratora” (wartość 39,7 mln zł, wydatki kwalifikowalne 33,9 mln zł dofinansowane w 85,0%), „Budowa gazociągu relacji Lubienia – Masłów oraz gazociągu relacji Mójcza – Kielce” (wartość 35,2 mln zł, wydatki kwalifikowalne 26,5 mln zł dofinansowane w 45,7%) oraz „Pałac w muzeum, Muzeum w Pałacu. Ochrona, zachowanie i udostępnienie na cele publiczne zabytków ruchomych i nieruchomych o znaczeniu ogólnopolskim” (wartość 21,6 mln zł, wydatki kwalifikowalne 17,3 mln zł dofinansowane w 85,0%).

Biorąc pod uwagę całkowitą wartość projektów/zadań, w mniejszym stopniu realizowano przedsięwzięcia ze wsparciem programów operacyjnych Wiedza Edukacja Rozwój oraz Polska Cyfrowa.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (POWER) jest następcą Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki realizowanego w poprzednim okresie programowania. POWER skupia się na wsparciu osób młodych na rynku pracy, poprawie efektywności wybranych polityk publicznych, rozwoju szkolnictwa wyższego dostosowanego do potrzeb gospodarki opartej na wiedzy, wsparciu dla obszaru zdrowia oraz promocji innowacji społecznych i współpracy ponadnarodowej. POWER wspiera realizację Programu Dostępność Plus. Łączna wartość 21 projektów/zadań już zakończonych lub w fazie realizacji na terenie Kielc wyniosła 52,4 mln zł, w tym wydatki kwalifikowalne stanowiły 52,4 mln zł. Środki bezzwrotne pozyskane z funduszy UE na współfinansowanie stanowiły ok. 45,8 mln zł, co oznacza że wydatki kwalifikowalne były dofinansowane w 87,4% funduszami UE. Największe projekty realizowane w Kielcach to „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w gminie Miasto Kielce (VI)” (wartość 12,5 mln zł, wydatki kwalifikowalne 12,5 mln zł dofinansowane w 84,3%), „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w gminie Miasto Kielce (III)” (wartość 7,8 mln zł, wydatki kwalifikowalne 7,8 mln zł dofinansowane w 91,9%) oraz „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w gminie Miasto Kielce (VII)” (wartość 7,1 mln zł, wydatki kwalifikowalne 7,1 mln zł dofinansowane w 84,3%).

Celem głównym Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa (PO PC) jest wzmocnienie cyfrowych fundamentów dla społeczno-gospodarczego rozwoju kraju (szeroki dostęp do szybkiego Internetu, efektywne i przyjazne użytkownikom e-usługi publiczne oraz stale rosnący poziom kompetencji cyfrowych społeczeństwa). Łączna wartość 3 projektów/zadań już zakończonych lub w fazie realizacji na terenie Kielc wyniosła 50,8 mln zł, w tym wydatki kwalifikowalne stanowiły 28,7 mln zł. Środki bezzwrotne pozyskane z funduszy UE na współfinansowanie stanowiły ok. 24,1 mln zł, co oznacza że wydatki kwalifikowalne były dofinansowane w 83,9% funduszami UE. Projekty realizowane w Kielcach to „Sieć NGA dla obszaru kieleckiego „A” 3.3.26.52a” (wartość 34,4 mln zł, wydatki kwalifikowalne 19,8 mln zł dofinansowane w 85,0%), „Sieć NGA dla obszaru świętokrzyskiego część A” (wartość 16,1 mln zł, wydatki kwalifikowalne 8,6 mln zł dofinansowane w 81,5%) oraz „Cyfrowy Senior” (wartość 0,3 mln zł, wydatki kwalifikowalne 0,3 mln zł dofinansowane w 84,5%).

4.5. Turystyka

4.5. Tourism

Kielce są miastem charakteryzującym się malowniczym położeniem. Bliskość Gór Świętokrzyskich powoduje, że stolica województwa stanowi doskonałą bazę wypadową dla osób odwiedzających tę krainę geograficzną. Turystów do Kielc przyciągają zabytki kultury materialnej, zarówno sakralnej, jak i świeckiej, znajdujące się na terenie miasta oraz w jego okolicy. Na terenie miasta znajduje się między innymi pięć rezerwatów przyrody, dwa obszary Natura 2000, a także część Chęcińsko-Kieleckiego Parku Krajobrazowego. Miasto doskonale łączy tradycję z nowoczesnością. Przykładem może być utworzone przez władze samorządowe centrum geodukacyjne Geopark Kielce (od 2021 r. funkcjonujący pod nazwą Geonatura Kielce) stawiający sobie za cel stymulowanie wzrostu gospodarczego przy wykorzystaniu walorów przyrodniczych Kielc. Obszarem jego działalności są w szczególności rezerваты geologiczne: Kadzielnia (łącznie z amfiteatrem), Wietrznia i Ślichowice, a także Ogród Botaniczny w Kielcach. Rozwój Geoparku nakierowany jest na pełne wykorzystanie potencjału tkwiącego w obiektach geologicznych miasta Kielce, w tym działalności rozrywkowej związanej z organizacją imprez kulturalno-artystycznych na terenie Amfiteatru Kadzielnia, działalności sportowej, turystycznej i promocyjnej. Na terenie Geoparku w przystępny sposób przekazuje się wiedzę geologiczną i geograficzną, z wykorzystaniem nowoczesnych metod i narzędzi edukacyjnych. Służą temu organizowane wystawy, warsztaty oraz konkursy. Ponadto Kielce licznie odwiedzają uczestnicy odbywających się tu targów. Wszystkie te cechy ułatwiają rozwój turystyki biznesowej i indywidualnej, zaś położenie miasta na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych i stopniowo poprawiająca się jakość wiodących do niego dróg sprawiają, że możliwy staje się rozwój turystyki tranzytowej.

Baza noclegowa turystyki dotyczy obiektów noclegowych posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych.

Dane o miejscach noclegowych wykazano według stanu w dniu 31 lipca; dotyczą miejsc całorocznych i sezonowych. W informacjach nie uwzględnia się miejsc w obiektach przejściowo nieczynnych z powodu przebudowy, remontu itp.

Począwszy od 2016 r. wdrożono system imputacji danych dla podmiotów, które odmówiły udziału w badaniu. Imputacja brakujących rekordów polega na uzupełnieniu informacji o jednostkach statystycznych, które w ogóle nie wzięły udziału w badaniu (unit nonresponse) poprzez zastąpienie braków danych wartością wynikającą z uzyskanej wiedzy o wszystkich wartościach danej zmiennej w zbiorze danych, zgodnie z przyjętą procedurą.

Na koniec lipca 2020 r. baza noclegowa w Kielcach obejmowała 38 turystycznych obiektów noclegowych, z których wszystkie działały przez cały rok. W porównaniu ze stanem sprzed pięciu lat odnotowano poszerzenie oferty turystycznej. Baza obiektów noclegowych zwiększyła się w tym okresie o 6 placówek. Największą jej część stanowiły hotele, jednak ich liczba zmniejszyła się o 2 – do 24. Ofertę hoteli

uzupełniało 7 pokoi gościnnych/kwater prywatnych, 1 schronisko młodzieżowe, 1 pensjonat, 1 hostel i 4 pozostałe obiekty niesklasyfikowane, tj. takie, które w czasie niepełnego wykorzystania zgodnie z przeznaczeniem lub w części, pełniły funkcję obiektu noclegowego dla turystów.

O coraz szerszej bazie turystycznej świadczy również zwiększająca się liczba miejsc noclegowych. W 2020 r. kieleckie obiekty dysponowały 3701 miejscami, tj. o 52,4% więcej niż pięć lat wcześniej. Tradycyjnie największą ofertę posiadały hotele. Jej wzrost był jednak relatywnie nieduży. W latach 2015-2020 liczba miejsc noclegowych w hotelach powiększyła się 16,8%. W rezultacie udział obiektów tego typu w podaży miejsc noclegowych ogółem w tym czasie się obniżył i w 2020 r. wyniósł 65,7% (wobec 85,0% w 2015). Spadek ten związany był ze wzrostem udziału miejsc noclegowych znajdujących się w pozostałych obiektach niesklasyfikowanych (z 8,2% do 28,0%).

Liczba miejsc noclegowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2020 r. wyniosła w Kielcach 19,1 (w 2015 – 12,2). W ciągu analizowanego okresu znacznie zbliżyła się od średniego poziomu w kraju, gdzie odnotowano stosunkowo niewielki wzrost (z 18,5 do 20,2). Zdecydowanie przekroczyła również przeciętny poziom w województwie (13,7).

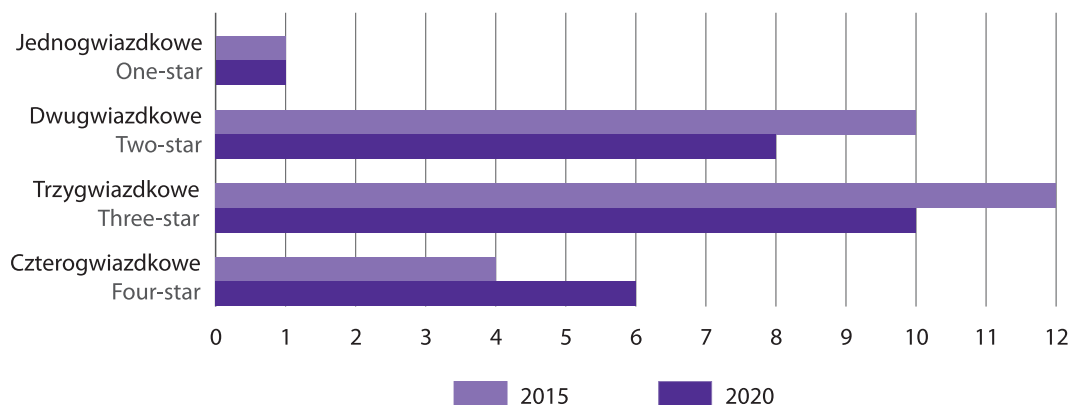
Nieco poprawiła się jakość kieleckich obiektów turystycznych. Świadczy o tym rosnąca liczba obiektów wyższej kategorii. O ile w 2015 r. na terenie miasta zlokalizowane były 4 hotele czterogwiazdkowe to w 2020 takich obiektów było już 6. Zmalała natomiast liczba obiektów trzygwiazdkowych (o 2) i dwugwiazdkowych (o 2).

Wykres 35. Obiekty hotelowe według kategorii

Stan w dniu 31 lipca

Chart 35. Hotel establishments by category

As of 31 July

Miarą efektywności w sferze usług noclegowych jest liczba korzystających z noclegów i liczba udzielonych noclegów. W Kielcach w latach 2015-2019 rozbudowie bazy noclegowej towarzyszył wzrost obu tych mierników. Sytuację zmieniła pandemia COVID-19. Wprowadzone obostrzenia sanitarne i okresowe zamknięcie obiektów noclegowych spowodowały znaczny spadek liczby korzystających oraz udzielonych noclegów. O ile w 2019 r. turystyczne obiekty noclegowe przyjęły 177,0 tys. osób, tj. o 31,4% więcej niż cztery lata wcześniej, to rok później kieleckie obiekty przyjęły jedynie 85,1 tys. (mniej o 36,8% niż w 2015).

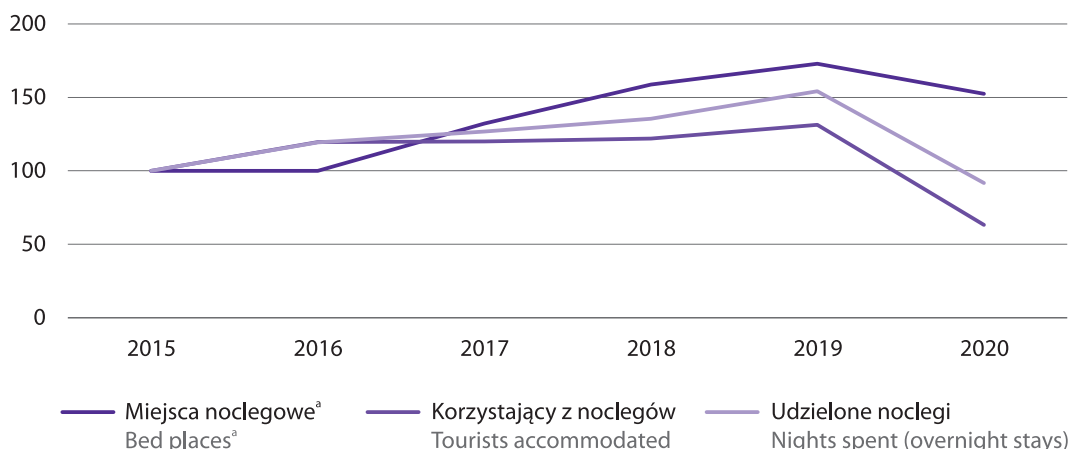
Zdecydowana większość turystów w 2020 r. zatrzymała się w hotelach – 93,2% ogółu. Najchętniej korzystano z hoteli czterogwiazdkowych. Tę kategorię obiektów w 2020 r. wybrało 34,4% gości hotelowych. Nieco mniejsza grupa zdecydowała zatrzymać się w hotelach trzygwiazdkowych – 28,1% i w dwugwiazdkowych – 23,3%. Pozostałe 14,2% wybrało natomiast obiekt jednogwiazdkowy.

Średni czas pobytu w 2020 r. uległ znacznemu wydłużeniu w analizowanym okresie. Wyniósł 2,4 dni, podczas gdy pięć lat wcześniej było to 1,6 dni. Pomimo wzrostu pozostał wyraźnie mniejszy od przeciętnego w całym województwie, gdzie w 2020 r. turyści spędzali średnio 3,1 dni. Sytuacja taka utrzymuje się od dłuższego czasu.

Ze zmianami liczby turystów przybywających do Kielc skorelowana była liczba udzielonych noclegów. Na przestrzeni analizowanego okresu odnotowano jej spadek. Był jednak mniej dotkliwy niż w przypadku liczby korzystających. W 2020 r. w kieleckich obiektach noclegowych turystyki udzielono 201,3 tys. noclegów, tj. o 8,2% mniej niż pięć lat wcześniej. Największą część z nich zrealizowano w hotelach. W obiektach tego typu udzielono 86,4% wszystkich noclegów.

Wykres 36. Turystyczne obiekty noclegowe (2015=100)

Chart 36. Tourist accommodation establishments (2015=100)

^a Stan w dniu 31 lipca.
^a As of 31 July.

Efektom ograniczenia ruchu turystycznego był znaczny spadek stopnia wykorzystania miejsc noclegowych. W 2020 r. ukształtował się on na poziomie 17,1%, podczas gdy pięć lat wcześniej wyniósł 25,4%.

Utrudnienia w podróżach międzynarodowych związane z pandemią skutkowały znacznym ubytkiem turystów zagranicznych odwiedzających Kielce. Ich liczba w 2020 r. była mniejsza niż w 2015 r. o 43,0%. W rezultacie znacznego spadku liczby obcokrajowców przybywających do stolicy województwa świętokrzyskiego, ich udział wśród ogółu turystów na przestrzeni pięciu lat zmalał do 8,1%, tj. o 0,9 p.proc.

W latach 2015-2020 miasto odwiedziło łącznie 86,6 tys. turystów zagranicznych, którym udzielono 209,4 tys. noclegów. Goście z zagranicy spędzali w Kielcach przeciętnie więcej czasu niż Polacy. W latach 2015-2020 średnia długość ich pobytu wyniosła 2,9 dni (w grupie Polaków – 2,4 dni).

Wśród odwiedzających Kielce dominowali mieszkańcy Europy. Najliczniejszą grupę tworzyli Ukraińcy – 13,6% ogółu przybyszów, mieszkańcy Niemiec stanowili 10,2%, Włosi – 6,4%, a Brytyjczycy – 5,1%.